

ROMEO

WILLIAM
SHAKESPEARE

JAK SE VÁM LÍBÍ?

AS YOU LIKE IT

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Tato kniha vychází za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky.

Jak se vám líbí? je zřejmě nejradostnější komedie, jakou Shakespeare napsal. Vznikla těsně před koncem 16. století. Završila období tvorby, ve které autor v osmi historických hrách odhaloval kořeny, z nichž vyrostla jeho země, a v osmi komediích zkoumal ty zábavnější stránky lidské existence. Po přelomu století nastává v jeho tvorbě výrazný zlom, který naznačuje proměnu autorova vnímání světa a postoje k životu. S pohledem upřeným do nitra člověka píše své nejslavnější tragédie a v hrstce zbývajících komedií nechává postupně houstnout stíny smutku a skepse. V prosluněné komedii **Jak se vám líbí?** je jich ale ještě poskrovnu. Jako by si dramatik potřeboval dokázat, že život má smysl a člověk je strůjcem svého štěstí.

Hra se pravděpodobně uváděla v roce 1600 v novém divadle *Globe*. V roli šaška zde vystoupil i nový člen herecké *Společnosti lorda komořího* Robert Armin, s nímž se rejstřík Shakespearových postav rozšířil o typ intelektuálního klauna. Coby zdatný zpěvák a muzikant byl Armin pro soubor přínosem i s ohledem na měnící se vkus publika, které podle panující módy stále více prahlo po výpravnějších produkcích s větším podílem hudby, zpěvu a tance. Komedie **Jak se vám líbí?** jim v tomto směru vycházela vstříc. V žádné jiné hře nemá Shakespeare tolik písní jako zde.

Literárním pramenem byl autorovi pastorální román Thomase Lodge *Rosalinda: Eufuův zlatý odkaz* (*Rosalynde: Euphuus' Golden Legacie*, 1590), který Lodge napsal zčásti na podkladě epické básně ze 14. století. Shakespeare se jistě nechal inspirovat i jinými tituly pastorální literatury, jako byla zejména *Arkádie* (*Arcadia*, 1590) Philipa Sidneyho, bezprostředním podnětem k dramatické adaptaci mu pak zřejmě byly dvě hry o zbojníkovi Robinu Hoodovi, které v roce 1598 uváděla konkurenční herecká *Společnost lorda admirála*.

Lodge napsal román zdobným „euphuistickým“ stylem a proložil text množstvím básní v bukolickém duchu. Shakespeare přebral základní příběh románu včetně hlavních postav a romantických kulís lesa jako útočiště před zlobou světa. Jeho adaptace ale oproti předloze zvýraznila mnohé kontury. Autor posílil rodinné vazby a paralelní strukturu hry. Ostrým a psychologicky málo motivovaným rozlišením postav na dobré a zlé dal hře pohádkové vyznění. Nakonec se v lůnu Ardenského lesa ti zlí napraví a hra vyvrcholí dokonce čtyřnásobnou svatbou.

Byl by to banální příběh hraničící až s nejapnou parodií, kdyby tu příběh hrál podstatnou roli. A tak tomu vsutku není. Shakespeareova dramaturgie látky je pozoruhodně nedramatická. Zatímco v románě se lidé zabíjejí a přepadají, jsou zde náznaky incestu, ba dokonce kanibalismu, a šťastnému konci předchází rozhodující válečný střet, v Shakespeareově adaptaci nic tak vypjatého není. Hra dokonce postrádá klasickou dramatickou strukturu. Vše dějově podstatné se odehraje v prvním a zčásti druhém jednání a pak až na samém konci. Hlavním nositelem divadelního účinku zde není dramatický příběh, ale navýsost zábavný střet povah, názorů na lásku a postojů k životu. To tvoří pravou matérii a největší hodnotu hry. Děj je pak především nástrojem, jak ohňostroj vtupu vyprovokovat.

Víru v ozdravnou moc přírody vyjádřil dramatik už v komedii **Sen čarovné noci**, kde je náprava věcí lidských v rukou rozmarných víl, skřítek a jiných čarovných sil. I ve hře **Jak se vám líbí?** se v magickém prostředí lesa zázračně napraví dva zlosyni. Shakespeare ale obohatil romantický pastorální azyl o závažnější rys. Až zde, daleko od „nablýskané falše“ dvora, se vše ukazuje v pravém světle. Až vyhnání do „ráje“ si mohou lidé uvědomit, co je v životě důležité.

Testu pravdivosti v prostředí Ardenského lesa autor podrobuje dvě základní témata hry. Tím prvním je samozřejmě láska. V obvyklém tematickém zrcadlení staví vedle sebe Shakespeare dokonce hned čtyři milostné páry. K dvěma šlechtickým dvojicím a páru pastorálních milenců převzatým z románu přidává zcela nesourodou dvojici, kterou tvoří dvorský šašek Brus a venkovská děvečka Audrey. Nabízí tak skutečně přepestřý pohled na nejrůznější odstíny lásky od lásky romantické k lásce přízemně konzumní, od parodie milostného vyzývání až k ryzímu spalujícímu citu.

Mnoho prostoru je věnováno konfrontaci různých postojů k životu. Tu určuje už skutečnost, že se tu vedle sebe ocitají lidé v té nejširší škále společenského spektra. Vyhnaný vévoda se suitou vznešených pánů nesou v sobě odvěkou romantickou touhu uniknout ze zkažené společnosti a žít prostým životem v panenské přírodě. Přestože tvrdí, že by „neměnili“, je zřejmé, že takový „život v pravdě“ je pro ně záležitostí přechodnou až sváteční. Na konci hry se ostatně rádi vracejí do opovrhované civilizace. Jak odlišný je vedle jejich apartní pózy věcný a poctivý přístup k životu v podání ovčáka Corina. Další dvě připsané postavy, pasačka koz Audrey a venkovský hňup William, rozšiřují panoptikum postav o vděčné komické kariatury.

Společnými pozorovateli, ale zcela protikladnými komentátory tohoto lidského hemžení jsou šašek Brus a cynický melancholik Jacques, jehož rovněž autor do hry dopsal. Šašek Brus ve shodě se svým strakatým šaš-

kovským hávem vidí svět v těch nejpestřejších barvách. V jednu chvíli dokáže mít na stejnou věc dva zcela odlišné názory, ale protože je především realista, raději vždy zvolí tu variantu, která straní životu. Funkcí šaška je z moci svého výlučného postavení říkat lidem nepříjemnou pravdu a bourat iluze. Brus tak činí s chutí, ale na rozdíl od jiných představitelů šaškovského cechu se sňatkem s venkovskou holčkou rád svého výlučného postavení zbaví, protože „i muž má své touhy“. Jacques je rovněž bořitelem iluzí a nelítostným, byť duchaplným kritikem světa, který, jak říká v nejslavnějším monologu této hry, je pro něho (jen) divadlo. Protože je ve svém pesimismu důsledný, sám nakonec zůstává stranou jako pouhý divák.

Nespornou hlavní hrdinkou hry je Rosalinda, jedna z nejnádhernějších ženských postav, jaké Shakespeare vytvořil. Zdobí ji nejen výtečná výmluvnost, schopnost vidět svět kolem sebe i samu sebe bez iluzí a s humorem, ale také aktivní a odvážný přístup k životu. Už jako trpěná společnice dcery uzurpátorského vévody dokáže tato nekonvenční dívka vyjádřit své city mladému muži, do něhož se na první pohled zamilovala. A co teprve, když se v mužském převleku ocitne v Ardenském lese. Masku divadelního kostýmu jí umožní balancovat mezi hrou na pravdu a upřímným vyznáním. Tento pohyb na hraně zdání a skutečnosti patří k Shakespeareovým zásadním tvůrčím postupům. Zanedlouho v tragédii **Hamlet** právě zdání v podobě divadelního představení odhalí skutečnou pravdu o utajeném zločinu. V komedii **Jak se vám líbí?** je ale napětí mezi hrou a skutečností především ještě zdrojem situační komiky.

Ve hře, která nemá výrazný děj a jejíž postavy reprezentují hlavně odlišné životní osudy, zkušenosti a postoje, přidělil autor velkou roli slovu. Právě schopnost mluvit, sdělovat myšlenky či bezobsažně plácát, odlišuje jednu postavu od druhé. Zatímco pasačka koz Audrey zůstává význam mnoha slov utajen, její nastávající slyší v jednom slově významů hned několik. Zatímco Rosalinda je v roli Ganyméda až cynickou hanobitelkou ženského pohlaví, ve své pravé podobě a před věrnou kamarádkou Celií je to zoufale blábolčící zamilovaná ženská. A co Orlando, který se nejprve ani na slovo nezmůže a pak věší po lese otřesné verše plné ryzího citu. Ve zvýraznění významu slova připomíná tato hra komedii **Mnoho povyku pro nic**, ale zatímco tam slova nesla důležitou dramatickou funkci, zde především oslňují bohatstvím svých vyjadřovacích schopností.

Jak se vám líbí? je laskavá komedie, která v rozmanitosti lidského života nachází jeho největší opodstatnění.

JIŘÍ JOSEK

AS YOU LIKE IT

JAK SE VÁM LÍBÍ?

DRAMATIS PERSONAE

DUKE SENIOR, living in exile
FREDERICK, his brother, and usurper of his dominions
AMIENS } lords attending on the banished Duke
JAQUES }
LE BEAU, a courtier attending upon Frederick
CHARLES, wrestler to Frederick
OLIVER, }
JAQUES } sons of Sir Rowland de Boys
ORLANDO }
ADAM } servants to Oliver
DENNIS }
TOUCHSTONE, the court jester
SIR OLIVER MARTEXT, a vicar
CORIN } shephards
SILVIUS }
WILLIAM, a country fellow, in love with Audrey
HYMEN
ROSALIND, daughter to the banished Duke
CELIA, daughter to Frederick
PHEBE, a shepherdess
AUDREY, a country wench
Lords, pages, foresters, and attendants.

Scene: Oliver's house, Frederick's court and the Forest of Arden.

OSOBY

VÉVODA SENIOR, žijící v exilu
FREDERIC, jeho bratr a uchvatitel vévodství
AMIENS } pánové v družině vyhnaného vévody
JACQUES }
LE BEAU, dvořan vévody Frederika
CHARLES, zápasník vévody Frederika
OLIVER }
JAKUB } synové rytíře Rowlanda de Boys
ORLANDO }
ADAM } sluhové Olivera
DENNIS }
BRUS, dvorský šašek
OLIVER KAZIPRELÁT, vikář
CORIN } ovčáci
SILVIUS }
WILLIAM, venkovský chlapec zamilovaný do Audrey
HYMEN
ROSALINDA, dcera vyhnaného vévody
CELIE, dcera vévody Frederika
FĚBĚ, ovčáčka
AUDREY, venkovské děvče
Pánové, panoši, lesníci a sloužící.

Místo děje: Oliverův dům, Frederikův dvůr a Ardenský les.

ACT I.

SCENE 1.

ORCHARD OF OLIVER'S HOUSE.

Enter Orlando and Adam.

ORLANDO As I remember, Adam, it was upon this fashion bequeathed me by will but poor a thousand crowns, and, as thou say'st, charged my brother, on his blessing, to breed me well; and there begins my sadness. My brother Jaques he keeps at school, and report speaks 5 goldenly of his profit. For my part, he keeps me rustically at home, or, to speak more properly, stays me here at home unkept; for call you that keeping for a gentleman of my birth that differs not from the stalling of an ox? His horses are bred better; for, besides that 10 they are fair with their feeding, they are taught their manage, and to that end riders dearly hired; but I, his brother, gain nothing under him but growth; for the which his animals on his dunghills are as much bound to him as I. Besides this nothing that he so plentifully 15 gives me, the something that nature gave me his countenance seems to take from me. He lets me feed with his hinds, bars me the place of a brother, and as much as in him lies, mines my gentility with my education. This is it, Adam, that grieves me; and the 20 spirit of my father, which I think is within me, begins to mutiny against this servitude. I will no longer endure it, though yet I know no wise remedy how to avoid it.

Enter Oliver.

ADAM Yonder comes my master, your brother.

ORLANDO Go apart, Adam, and thou shalt hear how he will 25 shake me up.

Adam retires.

OLIVER Now, sir! What make you here?

ORLANDO Nothing; I am not taught to make any thing.

JEDNÁNÍ I.

SCÉNA 1.

V ZAHRADĚ OLIVEROVA DOMU.

Vystoupí Orlando a Adam.

ORLANDO Je sice pravda, že mi otec neodkázal nic víc než ubohých tisíc zlatých, ale jak víš, Adame, nejstarší bratr mu musel slíbit, že se o mě dobře postará. A v tom spočívá moje neštěstí. Bratra Jakuba poslal studovat – a ten prý má 5 ve škole náramné úspěchy –, zatímco mě drží doma jako pohůnka, nebo spíš chová jako dobytek. Vždyť v čem jsem na tom já se svým urozeným původem líp než ve chlévě vůl? I jeho koně mají lepší péči, protože dostávají 10 nejen nažrat, ale taky výcvik a výchovu. Obstaral jim ty nejlepší jezdce. A já, jeho bratr, nemám od něho nic než to žrádlo. Takže na tom nejsem o nic líp než jakákoli havěť, co se mu popelí na hnojišti. A jak štědře mě zahrnuje nicotnostmi, 15 tak hamižně mě obírá o to, co mi náleží. Jíst mě nechává s čeledíny. Upírá mi postavení bratra. A tak se nade mnou povyšuje, že mě to sráží k zemi. To mě trápí, Adame, ale duch mého otce, který, jak doufám, ve mně pořád ještě je, 20 se proti takovému zacházení bouří. Už to nebudu snášet, i když ještě nevím, jak se proti tomu postavit.

Vystoupí Oliver.

ADAM Tady jde pán domu, váš pan bratr.

ORLANDO Jdi stranou, Adame, a poslechni si, jak se zase 25 do mě pustí.

Adam odejde stranou.

OLIVER Á vida, mladý pán! Co tu děláš?

ORLANDO Nic. Protože nikdo mě nic dělat nenaučil.

OLIVER What mar you then, sir?

ORLANDO Marry, sir, I am helping you to mar that which God made, a poor unworthy brother of yours, with idleness. 30

OLIVER Marry, sir, be better employed, and be nought awhile.

ORLANDO Shall I keep your hogs, and eat husks with them? What prodigal portion have I spent that I should come to such penury? 35

OLIVER Know you where you are, sir?

ORLANDO O, sir, very well; here in your orchard.

OLIVER Know you before whom, sir?

ORLANDO Ay, better than him I am before knows me. I know you are my eldest brother; and in the gentle condition of blood, you should so know me. The courtesy of nations allows you my better in that you are the first-born; but the same tradition takes not away my blood, were there twenty brothers betwixt us. I have as much of my father in me as you, albeit I confess your coming before me is nearer to his reverence. 40 45

OLIVER What, boy!
Strikes him.

ORLANDO Come, come, elder brother, you are too young in this.
Seizes him.

OLIVER Wilt thou lay hands on me, villain?

ORLANDO I am no villain; I am the youngest son of Sir Rowland de Boys. He was my father; and he is thrice a villain that says such a father begot villains. Wert thou not my brother, I would not take this hand from thy throat till this other had pulled out thy tongue for saying so. Thou has railed on thyself. 50 55

ADAM (*Coming forward*) Sweet masters, be patient; for your father's remembrance, be at accord.

OLIVER Let me go, I say.

ORLANDO I will not, till I please; you shall hear me. My father charged you in his will to give me good education: you have trained me like a peasant, obscuring and hiding from me all gentleman-like qualities. The spirit of my father grows strong in me, and I will no longer endure it; therefore allow me such exercises as may become a gentleman, or give me the poor allottery 60 65

OLIVER Tak proč tu překážíš, lenochu?

ORLANDO Protože ty mně překážíš v tom, abych nebyl lenoch. 30

OLIVER Jdi si po svém a mě nech na pokoji.

ORLANDO Šel bych si po svém, kdybych tady něco svého měl. Ale prozatím můžu jít leda k tvým prasatům a žrát s nimi tvoje otruby! Proč mě pořád tak ponižuješ? 35

OLIVER Kde si myslíš, že jsi?

ORLANDO V tvé zahradě.

OLIVER A víš, s kým mluvíš?

ORLANDO Víím to líp než ten, kdo mluví se mnou. Jsi můj nejstarší bratr a jako bratr by ses ke mně taky měl chovat. Jsi sice prvorozený, a podle tradic a zvyků tedy váženější než já, ale ani kdyby mezi námi bylo dvacet bratrů, nic tě neopravňuje k tomu, abys na mě byl horší než na cizího. Mám v sobě otcovu krev jako ty, i když připouštím, že ty jsi přišel na svět dřív a můžeš si tedy víc dovolovat. 40 45

OLIVER Ty cucáku!
Uhodí ho.

ORLANDO Ale ale, starší bratře, na tohle jsi ještě moc mladej.
Chopí se ho.

OLIVER Dáš ty ruce pryč, ty grázle?

ORLANDO Nejsem grázl. Jsem nejmladší syn rytíře Rowlanda de Boys. A třikrát grázl je ten, kdo říká, že můj otec plodil grázly. Kdybys nebyl můj bratr, pak tuhle ruku nedám pryč, dokud ti tou druhou za ta slova nevyrvu jazyk. Nadáváš sám sobě. 50 55

ADAM (*Vystoupí do popředí*) Pánové, uklidněte se. Už kvůli památce vašeho tatínka, buďte na sebe hodní.

OLIVER Říkám ti, pusť mě!

ORLANDO Až já budu chtít. Nejdřív ti ale něco řeknu. Otec ti v poslední vůli nařídil, abys mi dal co nejlepší vzdělání a vychování, ale ty se mnou zacházíš jako s otrokem, a ne jako se synem šlechtice. Otcova krev se ve mně bouří a já už to nehodlám snášet. Buďte mi dopřeješ výsady, které k mému původu náležejí, nebo mi dej 60 65

- my father left me by testament; with that I will go buy my fortunes.
- OLIVER And what wilt thou do? Beg, when that is spent? Well, sir, get you in. I will not long be troubled with you; you shall have some part of your will. I pray you leave me.
- ORLANDO I no further offend you than becomes me for my good.
- OLIVER Get you with him, you old dog.
- ADAM Is 'old dog' my reward? Most true, I have lost my teeth in your service. God be with my old master! He would not have spoke such a word. 75
Exeunt Orlando and Adam.
- OLIVER Is it even so? Begin you to grow upon me? I will physic your rankness, and yet give no thousand crowns neither. Holla, Dennis!
Enter Dennis.
- DENNIS Calls your worship?
- OLIVER Was not Charles, the Duke's wrestler, here to speak with me? 80
- DENNIS So please you, he is here at the door and importunes access to you.
- OLIVER Call him in.
Exit Dennis.
'Twill be a good way; and tomorrow the wrestling is. 85
Enter Charles.
- CHARLES Good morrow to your worship.
- OLIVER Good Monsieur Charles! What's the new news at the new court?
- CHARLES There's no news at the court, sir, but the old news; that is, the old Duke is banished by his younger brother the new Duke; and three or four loving lords have put themselves into voluntary exile with him, whose lands and revenues enrich the new Duke; therefore he gives them good leave to wander. 90
- OLIVER Can you tell if Rosalind, the Duke's daughter, be banished with her father? 95
- CHARLES O, no; for the Duke's daughter, her cousin, so loves her, being ever from their cradles bred together, that she would have followed her exile, or have died to stay behind her. She is at the court, and no less beloved 100

- tu ubohou almužnu, co mi otec odkázal, a já si půjdu hledat štěstí jinam.
- OLIVER A co chceš dělat? Žebrat, až to rozházíš? Ale jak myslíš. Už se s tebou nebudu otravovat. Dostaneš své dědictví. A teď mě, prosím, pusť. 70
- ORLANDO Nedám ti pokoj, dokud mi nedáš, co mi patří.
- OLIVER A ty táhni za ním, ty starý pse.
- ADAM „Starý pse“? To mám za odměnu? No ovšem, ve službě u vás jsem si zuby vylámал. Ale můj nebožtík pán to v nebi slyší. Ten by se mnou takhle nemluvil. 75
Odejdou Orlando a Adam.
- OLIVER Tak je to? Začíná si na mě dovolovat? Ale já ti srazím hřebínek. A tu tisícovku ode mě stejně nedostaneš. Haló, Dennis!
Vystoupí Dennis.
- DENNIS Volal jste mě, pane?
- OLIVER Nebyl tu Charles, vévodův zápasník? Prý mi něco chtěl. 80
- DENNIS Ano, milostivý pane. Čeká u dveří a prosí vás o přijetí.
- OLIVER Tak ať jde dál.
Odejde Dennis.
Zítra bude zápas, a to se právě hodí. 85
Vystoupí Charles.
- CHARLES Dobrý den, pane.
- OLIVER Charlesi, rád vás vidím! Co je nového u dvora našeho nového pana vévody?
- CHARLES Co vím, tak žádné novější novinky než ty staré nejsou. Starý pan vévoda byl vyhoštěn svým mladším bratrem, novým panem vévodou. S tím starým do vyhnanství dobrovolně odešlo i několik jeho věrných pánů, proti čemuž nový pan vévoda nic nenamítá, protože si majetek i polnosti, co tu nechali, s chutí přivlastnil.
- OLIVER Nevíte, jestli s vévodou do vyhnanství odešla i jeho dcera Rosalinda? 95
- CHARLES Kdepak. Její sestřenka Celie, vévodova dcera, s Rosalindou vyrůstala od kolébky a tak na ní lpí, že by ji nenechala odejít. To by šla radši do vyhnanství s ní nebo snad i umřela. Je u dvora a strýc se o ni stará

of her uncle than his own daughter; and never two ladies loved as they do.

OLIVER Where will the old Duke live?

CHARLES They say he is already in the Forest of Arden, and a many merry men with him; and there they live 105 like the old Robin Hood of England. They say many young gentlemen flock to him every day, and fleet the time carelessly, as they did in the golden world.

OLIVER What, you wrestle tomorrow before the new Duke?

CHARLES Marry, do I, sir; and I came to acquaint you with 110 a matter. I am given, sir, secretly to understand that your younger brother, Orlando, hath a disposition to come in disguised against me to try a fall. Tomorrow, sir, I wrestle for my credit; and he that escapes me without some broken limb shall acquit him well. Your brother is but young and tender; and, for your love, I would be loath to foil him, as I must, for my own honour, if he come in; therefore, out of my love to you, I came hither to acquaint you withal, that either you might stay him from his intendment, or brook 120 such disgrace well as he shall run into, in that it is thing of his own search and altogether against my will.

OLIVER Charles, I thank thee for thy love to me, which thou shalt find I will most kindly requite. I had myself notice of my brother's purpose herein, and have by 125 underhand means laboured to dissuade him from it; but he is resolute. I'll tell thee, Charles, it is the stubbornest young fellow of France; full of ambition, an envious emulator of every man's good parts, a secret and villainous contriver against me his 130 natural brother. Therefore use thy discretion: I had as lief thou didst break his neck as his finger. And thou wert best look to't; for if thou dost him any slight disgrace, or if he do not mightily grace himself on thee, he will practise against thee by poison, entrap thee 135 by some treacherous device, and never leave thee till he hath ta'en thy life by some indirect means or other; for, I assure thee, and almost with tears I speak it, there is not one so young and so villainous this day living. I speak but brotherly of him; but should I 140 anatomize him to thee as he is, I must blush and weep, and thou must look pale and wonder.

jako o vlastní. Nikdy se neměly žádné slečny tak rády jako tyhle dvě.

OLIVER Kde bude bývalý vévoda žít?

CHARLES Říká se, že se usadil v Ardenském lese i s celou svou veselou družinou. A teď tam žijí jako svého času 105 ten Angličan Robin Hood. Prý se tam za nimi denně hrnou další kavalíři a užívají si tam všichni společně bezstarostných radovánek jako v ráji.

OLIVER Zítra zápasíte před vévodou?

CHARLES Ano. A právě o tom jsem chtěl s vámi mluvit. 110 Doslechl jsem se z tajných zdrojů, pane, že váš mladší bratr Orlando má v úmyslu v přestrojení se mnou zkusit jedno kolo. V sázce je moje čest, a koho zítra nepustím ze spárů bez nějaké té zlomeniny, bude moct mluvit o štěstí. Váš bratr je ještě 115 mladíček, křehotinka, a už kvůli vám bych mu nechtěl ublížit, což bych s ohledem na svou dobrou pověst prostě musel, kdyby proti mně nastoupil. A protože si vás vážím, tak vás tedy prosím, abyste mu buď ten nápad rozmluvil, anebo se smířil 120 s tím, že ho byť nerad a proti své vůli spráskám jako psa.

OLIVER Charlesi, děkuji vám za vaši laskavost a nezůstanu vám to dlužen. Já sám jsem se o bratrovu úmyslu doslechl a osobně jsem na něho velice 125 naléhal, abych ho od toho odradil. Ale řeknu vám, Charlesi, v celé Francii není umíněnější mladík. Je chtivý slávy a žárlí na každého, kdo je v čemkoli jen o trochu lepší než on. I proti mně, vlastnímu bratrovi, odporně intrikuje. A proto dělejte, jak 130 myslíte. Pro mě za mě, kdybyste mu zlomil prst nebo vaz, mně je to jedno. Ale dejte si na něho pozor. Jestli ho jen krapet zahanbíte, nebo dokonce jestli on vás hrdínsky neporazí, pak po vás půjde. A použije cokoli: jed, pastí, 135 léčky. Nedá pokoj, dokud vás tak či onak neodpraví. Můžu vás ujistit, a říkám to se slzami v očích, že není na světě člověk tak mladý a tak nenávidný. Mluvím k vám s ohledy na to, že je to můj bratr, ale kdybych vám ho měl vylíčit v pravé podobě, 140 musel bych se červenat a mít slzy v očích, a vy byste úžasem zbledl jako stěna.

CHARLES I am heartily glad I came hither to you. If he come tomorrow I'll give him his payment. If ever he go alone again, I'll never wrestle for prize more. And so, 145
God keep your worship!

Exit.

OLIVER Farewell, good Charles. Now will I stir this gamester. I hope I shall see an end of him; for my soul, yet I know not why, hates nothing more than he. Yet he's gentle; never schooled and yet learned; full of noble 150
device; of all sorts enchantingly beloved; and, indeed, so much in the heart of the world, and especially of my own people, who best know him, that I am altogether misprised. But it shall not be so long; this wrestler shall clear all. Nothing remains but that I kindle the boy 155
thither, which now I'll go about.

Exit.

SCENE 2.

BEFORE THE DUKE'S PALACE.

Enter Rosalind and Celia.

CELIA I pray thee, Rosalind, sweet my coz, be merry.

ROSALIND Dear Celia, I show more mirth than I am mistress of; and would you yet I were merrier? Unless you could teach me to forget a banished father, you must not learn me how to remember any extraordinary pleasure.

CELIA Herein I see thou lov'st me not with the full weight that I love thee. If my uncle, thy banished father, had banished thy uncle, the Duke my father, so thou hadst been still with me, I could have taught my love to take thy father for mine; so wouldst thou, if the truth 10
of thy love to me were so righteously tempered as mine is to thee.

ROSALIND Well, I will forget the condition of my estate, to rejoice in yours.

CELIA You know my father hath no child but I, nor none 15
is like to have; and, truly, when he dies thou shalt be his heir; for what he hath taken away from thy father perforce, I will render thee again in affection. By mine

CHARLES To jsem rád, že jsem za vámi zašel. Jestli zítra přijde, já mu dám na pamětnou. A jestli se potom ještě někdy zvedne na nohy, už nikdy nikoho nevyzvu k zápasu. 145
Takže Bůh vás provázej!

Odejde.

OLIVER Sbohem, Charlesi. Teď ještě musím popíchnout toho sportovce k boji. Doufám, že to bude jeho konec. Nevím proč, ale nikoho tak z duše nesnáším jako jeho. Přitom je milý a na to, že nikdy nestudoval, 150
je i vzdělaný a má různé další přednosti. Lidi ho mají rádi a každý mu přeje jen to nejlepší. Nejvíc moji lidé, kteří ho znají nejlíp, takže si mě kvůli němu dostatečně neváží. Ale to brzy skončí. Tenhle zápasník to zařídí. Stačí, když chlapečka 155
pěkně nažhavím do pranice. A udělám to hned.

Odejde.

SCÉNA 2.

PŘED VÉVODSKÝM PALÁCEM.

Vystoupí Rosalinda a Celie.

CELIE Rosalindo, sestřeničko, prosím tě, rozvesel se.

ROSALINDA Milá Celie, už takhle se tvářím mnohem veseleji, než se cítím. Čím mě chceš rozveselit? Myslíš si, že mi vzpomínka na nějakou velkou legraci dokáže vyhnat z hlavy vzpomínku na vyhnaného otce? 5

CELIE Myslím si, že mě máš ráda míň než já tebe. Kdyby můj strýček, tvůj tatínek, který je teď ve vyhnanství, vyhostil tvého strýčka, mého tatínka, který je teď vévodou, a my zůstaly spolu, já bych z lásky k tobě dokázala milovat tvého tatínka stejně jako svého. A kdybys 10
mě měla tak ráda, jako já mám tebe, tak to uděláš taky.

ROSALINDA Dobře, zapomenu kvůli tobě na svoje neštěstí a budu se radovat z tvého štěstí.

CELIE Víš, že můj tatínek kromě mě už žádné další dítě 15
nemá, a asi už mít nebude, takže až umře, budeš po něm dědit, protože to všechno, co můj otec tomu tvému ukradl, ti já vrátím. To ti slibuju na svou čest,

- honour, I will; and when I break that oath, let me
turn monster; therefore, my sweet Rose, my dear 20
Rose, be merry.
- ROSALIND From henceforth I will, coz, and devise sports. Let me
see; what think you of falling in love?
- CELIA Marry, I prithee, do, to make sport withal; but love no
man in good earnest, nor no further in sport neither 25
than with safety of a pure blush thou mayst in honour
come off again.
- ROSALIND What shall be our sport, then?
- CELIA Let us sit and mock the good housewife Fortune
from her wheel, that her gifts may henceforth be 30
bestowed equally.
- ROSALIND I would we could do so; for her benefits are mightily
misplaced; and the bountiful blind woman doth most
mistake in her gifts to women.
- CELIA 'Tis true; for those that she makes fair she scarce 35
makes honest; and those that she makes honest she
makes very ill-favouredly.
- ROSALIND Nay; now thou goest from Fortune's office to Nature's:
Fortune reigns in gifts of the world, not in the
lineaments of Nature. 40
Enter Touchstone.
- CELIA No; when Nature hath made a fair creature, may she
not by Fortune fall into the fire? Though Nature hath
given us wit to flout at Fortune, hath not Fortune sent
in this fool to cut off the argument?
- ROSALIND Indeed, there is Fortune too hard for Nature, when 45
Fortune makes Nature's natural the cutter-off of
Nature's wit.
- CELIA Peradventure this is not Fortune's work neither, but
Nature's, who perceiveth our natural wits too dull
to reason of such goddesses, and hath sent this 50
natural for our whetstone; for always the dullness of
the fool is the whetstone of the wits. How now, wit!
Whither wander you?
- TOUCHSTONE Mistress, you must come away to your father.
- CELIA Were you made the messenger? 55
- TOUCHSTONE No, by mine honour; but I was bid to come for you.
- ROSALIND Where learned you that oath, fool?

- a jestli to nesplním, ať je ze mě v tu ránu šereda.
A proto, prosím tě, Rosalinko, Rosalindičko moje 20
drahá, rozvesel se.
- ROSALINDA Už jsem veselá. Vymyslíme si nějakou zábavu, ano?
Co třeba se do někoho zamilovat?
- CELIE Ano, ale jen pro zábavu, protože zamilovat se do
někoho vážně, to vážně není žádná legrace. Ačkoli 25
i láska pro zábavu je nebezpečná věc a děvče z ní
nemusí vždycky vyváznout jen s ruměncem a se cti.
- ROSALINDA Tak čím se budeme bavit?
- CELIE Posadme se a pojďme vyzývat tu zatrolenou bábu
Štěstěnu, aby napříště rozdělovala svoje dary 30
spravedlivě.
- ROSALINDA Kéž by tomu tak bylo! Ale ta slepá dáma při svém
nadílení většinou všechno pomotá. Nejvíc
nespravedlivá je k ženám.
- CELIE To je pravda. Ty, kterým nadělí půvaby, obere 35
o poctivost, a poctivým dušinkám zase přidělí ošklivá
těla.
- ROSALINDA Pleteš si Štěstěnu s Přírodou. Štěstěna vládne nad
světskými dary, ale za krásné tvary vděčíš jedině
Přírodě. 40
Vystoupí Brus.
- CELIE Ale když Příroda vytvoří krásu, nedokáže ji Štěstěna
zpotvořit? A jestli nás Příroda podarovala výmluvností,
abychom si mohli na Štěstěnu zanádat, neposílá
Štěstěna tohohle šaška, aby nás přerušil v nejlepším?
- ROSALINDA Ano, Štěstěna je pro Přírodu tvrdý soupeř, když naše 45
přirozené dary výmluvnosti dokáže umlčet takovým
balvanem.
- CELIE Co ty víš? Možná je to od Přírody trik, jak si
vyzkoušet naši duchaplnost, a šaška Bruse nám
sama posílá jen proto, abychom si na něm brousily 50
svůj vtip. Je přece známo, že nejvíce vtipu se
vykřesá na tupých balvanech. Tak co, vtipálku!
Kam kráčíš?
- BRUS Slečno, musíte hned za svým otcem.
- CELIE Ponižil jsi na poslíčka? 55
- BRUS Ne, při mé cti, ale poslali mě za vámi.
- ROSALINDA „Při mé cti“? Kde ses naučil takové výrazy?

- TOUCHSTONE Of a certain knight that swore by his honour they were good pancakes, and swore by his honour the mustard was naught. Now I'll stand to it, the pancakes were 60
naught and the mustard was good, and yet was not the knight forsworn.
- CELIA How prove you that, in the great heap of your knowledge?
- ROSALIND Ay, marry, now unmuzzle your wisdom. 65
- TOUCHSTONE Stand you both forth now: stroke your chins, and swear by your beards that I am a knave.
- CELIA By our beards, if we had them, thou art.
- TOUCHSTONE By my knavery, if I had it, then I were. But if you swear by that that is not, you are not forsworn; no more 70
was this knight, swearing by his honour, for he never had any; or if he had, he had sworn it away before ever he saw those pancakes or that mustard.
- CELIA Prithee, who is't that thou mean'st?
- TOUCHSTONE One that old Frederick, your father, loves. 75
- CELIA My father's love is enough to honour him. Enough, speak no more of him; you'll be whipt for taxation one of these days.
- TOUCHSTONE The more pity that fools may not speak wisely what wise men do foolishly. 80
- CELIA By my troth, thou sayest true; for since the little wit that fools have was silenced, the little foolery that wise men have makes a great show. Here comes Monsieur Le Beau.
- Enter Le Beau.*
- ROSALIND With his mouth full of news. 85
- CELIA Which he will put on us as pigeons feed their young.
- ROSALIND Then shall we be news-crammed.
- CELIA All the better; we shall be the more marketable. Bon jour, Monsieur Le Beau. What's the news?
- LE BEAU Fair Princess, you have lost much good sport. 90
- CELIA Sport! Of what colour?
- LE BEAU What colour, madam? How shall I answer you?
- ROSALIND As wit and fortune will.

- BRUS Od jednoho rytíře, co na svou čest přísahal, že ten ovar byl vynikající, ale hořčice nestála za nic. Ale já přísahám, že ovar byl fuj 60
a hořčice skvělá. A přesto ten rytíř nepřisahal křivě.
- CELIE Tak to teď musíš nade všechny pochybnosti doložit a prokázat.
- ROSALINDA Odšpuntuj svůj vtip a začni. 65
- BRUS Udělejte krok vpřed, podrbejte se na bradě a přísahajte při svém plnovousu, že jsem darebák.
- CELIE Při našem plnovousu, ty jsi darebák.
- BRUS Při mém darebáctví, kdybych nějaké měl, máte pravdu. Když přísaháte při něčem, co nemáte, nepřisaháte 70
křivě. Jako ten rytíř, co přísahal při své cti, kterou neměl, a i kdyby ji měl, samým přísaháním by ji prošťustroval dávno předtím, než viděl ten ovar nebo tu hořčici.
- CELIE Prosím tě, o kom to vlastně mluvíš?
- BRUS O jednom, kterého si váš pan otec Frederic moc cení.
- CELIE Jestli si ho tatínek cení, už to mu dělá velkou čest, i kdyby jinak žádnou neměl. Ale dost už řeči o něm. A ty jednou dostaneš za svou hubatost napráskáno.
- BRUS Škoda že blázni nesmějí moudře mluvit o bláznovství mudrců. 80
- CELIE To je pravda. Protože od té doby, co se šaškům zakazuje projevovat krapet rozumu, je svět zaplavený pitomostmi chytráků. A vida! Přichází monsieur Le Beau.
- Vystoupí Le Beau.*
- ROSALINDA S plnou pusou těch nejnovějších zpráv. 85
- CELIE Kterými nás bude krmit jako holub holoubátka.
- ROSALINDA A my mu to budeme baštit.
- CELIE A proč by ne. Po tom se netloustne. Bon jour, monsieur Le Beau. Co je nového?
- LE BEAU Milostivá slečno, přišla jste o moc zábavné povyražení.
- CELIE Povyražení? Čeho?
- LE BEAU Čeho, slečno? Co bych tak nejlépe odpověděl?
- ROSALINDA Co vás napadne.

TOUCHSTONE	Or as the Destinies decrees.	
CELIA	Well said; that was laid on with a trowel.	95
TOUCHSTONE	Nay, if I keep not my rank –	
ROSALIND	Thou lovest thy old smell.	
LE BEAU	You amaze me, ladies. I would have told you of good wrestling, which you have lost the sight of.	
ROSALIND	Yet tell us the manner of the wrestling.	100
LE BEAU	I will tell you the beginning, and, if it please your ladyships, you may see the end; for the best is yet to do; and here, where you are, they are coming to perform it.	
CELIA	Well, the beginning, that is dead and buried.	105
LE BEAU	There comes an old man and his three sons –	
CELIA	I could match this beginning with an old tale.	
LE BEAU	Three proper young men, of excellent growth and presence.	
ROSALIND	With bills on their necks: ‘Be it known unto all men by these presents’ –	110
LE BEAU	The eldest of the three wrestled with Charles, the Duke’s wrestler; which Charles in a moment threw him, and broke three of his ribs, that there is little hope of life in him. So he served the second, and so the third. Yonder they lie; the poor old man, their father, making such pitiful dole over them that all the beholders take his part with weeping.	115
ROSALIND	Alas!	
TOUCHSTONE	But what is the sport, monsieur, that the ladies have lost?	
LE BEAU	Why, this that I speak of.	
TOUCHSTONE	Thus men may grow wiser every day. It is the first time that ever I heard breaking of ribs was sport for ladies.	
CELIA	Or I, I promise thee.	
ROSALIND	But is there any else longs to see this broken music in his sides? Is there yet another dotes upon rib-breaking? Shall we see this wrestling, cousin?	125
LE BEAU	You must, if you stay here; for here is the place appointed for the wrestling, and they are ready to perform it.	130
CELIA	Yonder, sure, they are coming. Let us now stay and see it.	

BRUS	Nebo co z vás vypadne.	
CELIE	To bylo trefné, ale hrubé.	95
BRUS	Na hrubý pytel –	
ROSALINDA	Mlč, ty podšívko.	
LE BEAU	Celého jste mě popletly, dámy. Chtěl jsem vám vylíčit, o jaký báječný zápas jste přišly.	
ROSALINDA	Tak nám o něm vyprávějte.	100
LE BEAU	Můžu vám vylíčit začátek, a pokud budete chtít, vy samy rače zhlédnout konec, protože to úplně nejlepší teprve přijde. Tady a na tomhle místě.	
CELIE	Tak mluvte o tom začátku, kterému už je konec.	105
LE BEAU	Byl tam jeden stařec, který měl tři syny –	
CELIE	Začíná to jako pohádka.	
LE BEAU	Tři skvělé a udatné mládence, nadobytčně krásné a urostlé.	
ROSALINDA	A na krku měli cedulky: „Všem se na vědomost dává, že zde přítomní –“	110
LE BEAU	Nejstarší z těch tří synů nastoupil proti Charlesovi, dvornímu zápasníkovi pana vévody, ale Charles s ním v tu ránu seknul o zem a zlomil mu tři žebra, že to mladík zřejmě nepřežije. Stejně tak odrovnal druhého i třetího. Tamhle všichni tři leží a jejich nešťastný otec nad nimi nařiká tak zoufale, že rozplakal i všechny diváky.	115
ROSALINDA	Proboha!	
BRUS	Ale nechtěl jste mluvit o nějakém zábavném povyražení?	
LE BEAU	Vždyť o něm mluvím.	
BRUS	Člověk se pořád učí. Ještě nikdy jsem neslyšel o tom, že by mrzačení mladíků bylo zábavou pro slečny.	
CELIE	Ani já.	
ROSALINDA	Ale copak ještě někdo touží po tom nechat si zahrát na kastaněty z vlastních žeber? Podíváme se na ten zápas, sestřenko?	125
LE BEAU	To budete muset, jestli tady zůstanete. Tohle místo vybrali jako zápasíště a jsou připraveni začít.	130
CELIE	No ovšem, už sem jdou. Zůstaňme a podívejme se na to.	

Flourish. Enter Duke Frederick, Lords, Orlando, Charles, and attendants.

- FREDERICK Come on; since the youth will not be entreated, his own peril on his forwardness.
- ROSALIND Is yonder the man? 135
- LE BEAU Even he, madam.
- CELIA Alas, he is too young; yet he looks successfully.
- FREDERICK How now, daughter and cousin! Are you crept hither to see the wrestling?
- ROSALIND Ay, my liege; so please you give us leave. 140
- FREDERICK You will take little delight in it, I can tell you, there is such odds in the man. In pity of the challenger's youth I would fain dissuade him, but he will not be entreated. Speak to him, ladies; see if you can move him.
- CELIA Call him hither, good Monsieur Le Beau. 145
- FREDERICK Do so; I'll not be by.
Duke Frederick goes apart.
- LE BEAU Monsieur the Challenger, the Princess calls for you.
- ORLANDO I attend them with all respect and duty.
- ROSALIND Young man, have you challenged Charles the wrestler?
- ORLANDO No, fair Princess; he is the general challenger. 150
I come but in, as others do, to try with him the strength of my youth.
- CELIA Young gentleman, your spirits are too bold for your years. You have seen cruel proof of this man's strength; if you saw yourself with your eyes, 155
or knew yourself with your judgment, the fear of your adventure would counsel you to a more equal enterprise. We pray you, for your own sake, to embrace your own safety and give over this attempt.
- ROSALIND Do, young sir; your reputation shall not therefore 160
be misprised: we will make it our suit to the Duke that the wrestling might not go forward.
- ORLANDO I beseech you, punish me not with your hard thoughts, wherein I confess me much guilty to deny so fair and excellent ladies any thing. But let your fair eyes 165
and gentle wishes go with me to my trial; wherein if I be foiled there is but one shamed that was never gracious; if killed, but one dead that is willing to be so.

Fanfára. Vystoupí vévoda Frederic, šlechtici, Orlando, Charles a sloužící.

- FREDERIC Tak dobře. Jestli se mladík nechce nechat přesvědčit, je to pouze na jeho zodpovědnost.
- ROSALINDA Tenhle má zápasit? 135
- LE BEAU Právě ten, milostivá slečno.
- CELIE Je ještě dost mladý, ale vypadá dobře.
- FREDERIC Dcero, neteři, co vy tady? Přišly jste se podívat na zápas?
- ROSALINDA Ano, pane, jestli nám to dovolíte. 140
- FREDERIC Nic hezkého to nebude, to vám povím. Soupeř má obrovskou převahu. Bylo mi mládence líto, že je ještě tak mladý, a snažil jsem se mu to vymluvit, ale nedal se zvíkat. Promluvte s ním, slečny. Třeba si od vás dá říct.
- CELIE Drahý monsieur Le Beau, zavolejte nám ho. 145
- FREDERIC Udělejte to. Nebudu vám překážet.
Vévoda Frederic jde stranou.
- LE BEAU Monsieur vyzývateli, milostslečna si s vámi přeje mluvit.
- ORLANDO Pak mi povinnost i úcta velí jejich přání vyhovět.
- ROSALINDA Mladý muži, vy jste vyzval Charlese k zápasu?
- ORLANDO Ne, krásná slečno. Vyzývatelem je on. Já jako 150
všichni ostatní přede mnou si na něm chci jen vyzkoušet svou zdatnost.
- CELIE Příteli, jste na svůj věk až příliš troufalý. Sám jste viděl krutou ukázkou jeho síly. Takže jestli věříte vlastním očím a máte z toho nějaký rozum, pud 155
sebezáchovy by vás měl přesvědčit, že tenhle zápasník je pro vás moc velké sousto. My obě vás prosíme, abyste bral ohled na vlastní bezpečnost a téhle zkoušky zdatnosti se vzdal.
- ROSALINDA Slibujeme vám, mladý muži, že tím vaše čest 160
nijak neutrpí. My dvě přesvědčíme vévodu, aby ten zápas zakázal.
- ORLANDO Snažně vás prosím, nebuďte na mě kruté a nenuťte mě, abych musel tak krásným a vzácným slečnám v čemkoli odporovat. Raději věnujte své půvabné 165
zraky a vlídná povzbuzení mému zápasu. Vždyť jestli v něm padnu, padnu jako ten, kdo se nikdy nesměl povznést, a jestli v něm zemřu, pak zemře ten, kdo rád

I shall do my friends no wrong, for I have none to lament me; the world no injury, for in it I have nothing; only in the world I fill up a place, which may be better supplied when I have made it empty. 170

ROSALIND The little strength that I have, I would it were with you.

CELIA And mine to eke out hers.

ROSALIND Fare you well. Pray heaven I be deceived in you! 175

CELIA Your heart's desires be with you!

CHARLES Come, where is this young gallant that is so desirous to lie with his mother earth?

ORLANDO Ready, sir; but his will hath in it a more modest working.

FREDERICK You shall try but one fall. 180

CHARLES No, I warrant your Grace, you shall not entreat him to a second, that have so mightily persuaded him from a first.

ORLANDO You mean to mock me after; you should not have mocked me before; but come your ways. 185

ROSALIND Now, Hercules be thy speed, young man!

CELIA I would I were invisible, to catch the strong fellow by the leg.
They wrestle.

ROSALIND O excellent young man!

CELIA If I had a thunderbolt in mine eye, I can tell who should down. 190
Charles is thrown. Shout.

FREDERICK No more, no more.

ORLANDO Yes, I beseech your Grace; I am not yet well breathed.

FREDERICK How dost thou, Charles?

LE BEAU He cannot speak, my lord. 195

FREDERICK Bear him away. What is thy name, young man?

ORLANDO Orlando, my liege; the youngest son of Sir Rowland de Boys.

FREDERICK I would thou hadst been son to some man else. The world esteemed thy father honourable, 200
But I did find him still mine enemy.
Thou shouldst have better pleased me with this deed,
Hadst thou descended from another house.
But fare thee well; thou art a gallant youth;

šel smrti vstříc. Přátelům žalost nezpůsobím, protože není nikdo, kdo by pro mě plakal, a svět o nic nepřipravím, protože na něm jen místo zabírám, které, až tady nebudu, zaplní lepší, než jsem já. 170

ROSALINDA Jak jsem slabá, veškerá moje síla ať je s vámi.

CELIE A moje taky, aby podpořila tu její.

ROSALINDA Sbohem! Kéž se ve vás pletu! 175

CELIE Ať vám štěstí přeje!

CHARLES Kde je ten mladík, co tak touží ulehnout do náruče matičce zemi?

ORLANDO Čekám na vás, ale úmysly mám skromnější.

FREDERIC Utkáte se pouze na jedno kolo. 180

CHARLES Zaručuju vám, Milosti, že do druhého kola ho nebudete muset přemlouvat, když si nenechal vymluvit to první.

ORLANDO Neříkej hop, dokud nepřeskočíš, praví přísloví. Ale pojďme. 185

ROSALINDA Sám Herkules ti pomáhej, mládenče!

CELIE Kdybych tak byla neviditelná, já bych tomu vařbuchtovi podrazila nohy.
Muži zápasí.

ROSALINDA Ten mládenec je výborný!

CELIE Kdybych měla v očích blesky, věděla bych, koho sestřelit k zemi. 190
Charles padne. Aplaus.

FREDERIC Stačí. To stačí.

ORLANDO Prosim vás, Milosti, ještě jsem se ani nerozehřál.

FREDERIC Tak jak je, Charlesi?

LE BEAU Je bez dechu, pane. 195

FREDERIC Odneste ho. Jak se jmenujete, mladý muži?

ORLANDO Orlando, pane. Jsem nejmladší syn rytíře Rowlanda de Boys.

FREDERIC Škoda že nejsi synem jiného. Lidé si tvého otce vážili, 200
pro mne byl ale vždycky nepřítel.
Tvé vítězství by mě víc těšilo,
kdybys pocházel z jináčího domu.
Zdar tobě, švarný mládenče, i když

	I would thou hadst told me of another father.	205
	<i>Exeunt Duke Frederick, train, and Le Beau.</i>	
CELIA	Were I my father, coz, would I do this?	
ORLANDO	I am more proud to be Sir Rowland's son, His youngest son – and would not change that calling To be adopted heir to Frederick.	
ROSALIND	My father loved Sir Rowland as his soul, And all the world was of my father's mind; Had I before known this young man his son, I should have given him tears unto entreaties Ere he should thus have ventured.	210
CELIA	Gentle cousin, Let us go thank him, and encourage him; My father's rough and envious disposition Sticks me at heart. Sir, you have well deserved; If you do keep your promises in love But justly as you have exceeded all promise, Your mistress shall be happy.	215
ROSALIND	Gentleman, (<i>Gives him a chain</i>) Wear this for me; one out of suits with fortune, That could give more, but that her hand lacks means. Shall we go, coz?	
CELIA	Ay. Fare you well, fair gentleman.	
ORLANDO	Can I not say 'I thank you'? My better parts Are all thrown down; and that which here stands up Is but a quintain, a mere lifeless block.	225
ROSALIND	He calls us back. My pride fell with my fortunes; I'll ask him what he would. Did you call, sir? Sir, you have wrestled well, and overthrown More than your enemies.	
CELIA	Will you go, coz?	230
ROSALIND	Have with you. Fare you well. <i>Exeunt Rosalind and Celia.</i>	
ORLANDO	What passion hangs these weights upon my tongue? I cannot speak to her, yet she urged conference. O poor Orlando, thou art overthrown! Or Charles or something weaker masters thee.	235
	<i>Re-enter Le Beau.</i>	
LE BEAU	Good sir, I do in friendship counsel you To leave this place. Albeit you have deserved	

	mě mrzí, že jsi synem svého otce.	205
	<i>Odejdou vévoda Frederic s družinou a Le Beau.</i>	
CELIE	Já být můj otec, tak se budu stydět.	
ORLANDO	Jsem hrdý na to, že jsem otčův syn, nejmladší Rowland. To bych nevyměnil, ani kdybych měl zdědit vévodství.	
ROSALINDA	Rytíře Rowlanda můj otec ctil a spolu s ním i všichni, které znám. Kdybych jen tušila, čím je to syn, k svým prosbám přidala bych ještě pláč, abych ho zarazila.	210
CELIE	Sestřenko, pojdme ho pozdravit a povzbudit. Srdce mě bolí, jak byl na něho můj otec příkrý. Pane, gratuluju. A umíte-li stejně neochvějně milovat jako zápasit, pak dívka vašeho srdce bude šťastná.	215
ROSALINDA	Pane, (<i>Dá mu kolem krku řetizek</i>) to noste za mne. Kdybych na tom byla lépe, než jsem, byla bych štědrější. Jdem, sestřenice?	
CELIE	Sbohem, milý pane.	
ORLANDO	Nedokážu jí ani poděkovat? Mé lepší já tu padlo do prachu a místo něj tu stojí solný sloup!	225
ROSALINDA	Volá nás zpět. Pryč s hloupou hrdostí. Zeptám se ho, co chce. Přál jste si, pane? Dobře jste bojoval a zvítězil nejen nad nepřitelem.	
CELIE	Půjdeme?	230
ROSALINDA	Však já už jdu. Na shledanou. <i>Odejdou Rosalinda a Celie.</i>	
ORLANDO	Proč měl jsem náhle jazyk jako v kleštích? Mluvila na mě a já tupě mlčel. Ubohý Orlando, jsi přemožený! Ne silou muže, mocí slabé ženy.	235
	<i>Vystoupí Le Beau.</i>	
LE BEAU	Vážený pane, z přátelství vám radím, opusťte město. Přestože jste si	

High commendation, true applause, and love,
 Yet such is now the Duke's condition
 That he misconstrues all that you have done. 240
 The Duke is humorous; what he is, indeed,
 More suits you to conceive than I to speak of.

ORLANDO I thank you, sir; and pray you tell me this:
 Which of the two was daughter of the Duke
 That here was at the wrestling? 245

LE BEAU Neither his daughter, if we judge by manners;
 But yet, indeed, the smaller is his daughter;
 The other is daughter to the banished Duke,
 And here detained by her usurping uncle,
 To keep his daughter company; whose loves 250
 Are dearer than the natural bond of sisters.
 But I can tell you that of late this Duke
 Hath ta'en displeasure 'gainst his gentle niece,
 Grounded upon no other argument
 But that the people praise her for her virtues 255
 And pity her for her good father's sake;
 And, on my life, his malice 'gainst the lady
 Will suddenly break forth. Sir, fare you well.
 Hereafter, in a better world than this,
 I shall desire more love and knowledge of you. 260

ORLANDO I rest much bounden to you; fare you well.
Exit Le Beau.
 Thus must I from the smoke into the smother;
 From tyrant Duke unto a tyrant brother.
 But heavenly Rosalind!
Exit.

SCENE 3.
THE DUKE'S PALACE.

Enter Rosalind and Celia.

CELIA Why, cousin! Why, Rosalind! Cupid have mercy!
 Not a word?

ROSALIND Not one to throw at a dog.

CELIA No, thy words are too precious to be cast away upon
 curs; throw some of them at me; come, lame me 5
 with reasons.

vysloužil právem uznání a obdiv,
 vévoda v rozezení obrací
 proti vám všechno, co jste udělal. 240
 Je náladový. Domyslete si
 to, o čem já bych neměl mluvit nahlas.

ORLANDO Děkuji, pane. Povězte mi, prosím,
 která z těch slečen, které přihlížely
 zápasení, je vévodova dcera? 245

LE BEAU Povahou se mu nepodobá žádná,
 jinak je to ta menší. Druhé děvče
 je dcerou vyhnaného vévody.
 Uchvatitel vévodství ji tu drží 250
 kvůli své dceři. Ty dvě dívky se
 snad mají radši nežli vlastní sestry.
 V poslední době ovšem vévoda
 na neteř velmi silně zanevřel
 a nemá k tomu žádný jiný důvod 255
 než to, že lidé chválí její ctnosti
 a litují ji kvůli tatínkovi.
 Vsadil bych krk, že zášť, kterou k ní chová,
 se brzy projeví. Tak na shledanou.
 Doufám, že v lepších dobách, než je tahle,
 budu mít čest se s vámi lépe poznat. 260

ORLANDO Jsem vám moc zavázaný. Na shledanou.
Odejde Le Beau.
 Kam mám teď jít? Jen z deště pod okap.
 Vévoda spílá mi. Bratr mě nemá rád.
 Ach, božská Rosalindo!
Odejde.

SCÉNA 3.
VE VÉVODSKÉM PALÁCI.

Vystoupí Rosalinda a Celia.

CELIE No tak, sestřenko! Rosalindo! Amore, slituj se nad ní!
 Ani slovíčko?

ROSALINDA Ani co bych psovi hodila.

CELIE To ne, tvoje slova jsou perly! Nebudeš přece házet
 perly psům. Hoď nějaké slovíčko po mně, nebo 5
 zemřu zvědavostí.

ROSALIND Then there were two cousins laid up, when the one should be lamed with reasons and the other mad without any.

CELIA But is all this for your father? 10

ROSALIND No, some of it is for my child's father. O, how full of briers is this working-day world!

CELIA They are but burs, cousin, thrown upon thee in holiday foolery; if we walk not in the trodden paths, our very petticoats will catch them. 15

ROSALIND I could shake them off my coat: these burs are in my heart.

CELIA Hem them away.

ROSALIND I would try, if I could cry 'hem' and have him.

CELIA Come, come, wrestle with thy affections. 20

ROSALIND O, they take the part of a better wrestler than myself.

CELIA O, a good wish upon you! You will try in time, in despite of a fall. But, turning these jests out of service, let us talk in good earnest. Is it possible, on such a sudden, you should fall into so strong a liking with old Sir Rowland's youngest son? 25

ROSALIND The Duke my father loved his father dearly.

CELIA Doth it therefore ensue that you should love his son dearly? By this kind of chase I should hate him, for my father hated his father dearly; yet I hate not Orlando.

ROSALIND No, faith, hate him not, for my sake.

CELIA Why should I not? Doth he not deserve well?
Enter Duke Frederick, with lords.

ROSALIND Let me love him for that; and do you love him because I do. Look, here comes the Duke.

CELIA With his eyes full of anger. 35

FREDERICK Mistress, dispatch you with your safest haste, And get you from our court.

ROSALIND Me, uncle?

FREDERICK You, cousin.
Within these ten days if that thou beest found
So near our public court as twenty miles,
Thou diest for it.

ROSALIND I do beseech your Grace, 40

ROSALINDA To bude strašlivý osud dvou sestřenic.
Jedna zemře zvědavostí a druhá zoufalstvím zešílí.

CELIE Je to kvůli tvému tatínkovi? 10

ROSALINDA Nejen to, částečně i kvůli tatínkovi mých dětí. Jak je ten svět trnitý a plný nástrah!

CELIE To jsou jenom bodláky, sestřenko, co po sobě z legrace házíme, a když nejdeme vyšlapanou cestou, nachytají se nám na sukně. 15

ROSALINDA Takové bych dokázala setřepat, ale tenhle se mi zavrtal do srdce.

CELIE Tak ho zkus odtud vypudit.

ROSALINDA Zkousím to. Ale čím dál víc mě to pudí k němu.

CELIE Musíš se poprat se svými city. 20

ROSALINDA Vzaly si na pomoc lepšího zápasníka, než jsem já.

CELIE Pak teda zlom vaz! Protože tenhle tě brzy položí na lopatky. Ale dost už vtípkování a mluvmě vážně. Opravdu ses tak rychle dokázala zamilovat do nejmladšího syna starého rytíře Rowlanda? 25

ROSALINDA Můj tatínek vévoda měl jeho otce velice rád.

CELIE A z toho vyplývá, že ty musíš milovat jeho syna? Potom bych ho já měla nenávidět, protože jeho otec nenáviděl mého. Ale mně Orlando nijak nevadí. 30

ROSALINDA Musíš ho mít ráda, už kvůli mně.

CELIE Proč bych musela? Já na něm nic zvláštního nevidím.
Vystoupí vévoda Frederic s družinou.

ROSALINDA To já ano, a ty ho měj ráda prostě proto, že ho mám ráda já. Podívej, jde sem vévoda.

CELIE Tváří se strašně zle. 35

FREDERIC Slečno, sbalte si věci a co nejdřív opusťte tenhle dům.

ROSALINDA Já, strýčku?

FREDERIC Vy.
Jestli vás za deset dní někdo spatří blíže od paláce než dvacet mil, tak zemřete.

ROSALINDA Proboha, Milosti, 40

	Let me the knowledge of my fault bear with me. If with myself I hold intelligence, Or have acquaintance with mine own desires; If that I do not dream, or be not frantic – As I do trust I am not – then, dear uncle, Never so much as in a thought unborn Did I offend your Highness.	45
FREDERICK	Thus do all traitors; If their purgation did consist in words, They are as innocent as grace itself. Let it suffice thee that I trust thee not.	50
ROSALIND	Yet your mistrust cannot make me a traitor. Tell me whereon the likelihood depends.	
FREDERICK	Thou art thy father's daughter; there's enough.	
ROSALIND	So was I when your Highness took his dukedom; So was I when your Highness banished him. Treason is not inherited, my lord; Or, if we did derive it from our friends, What's that to me? My father was no traitor. Then, good my liege, mistake me not so much To think my poverty is treacherous.	55 60
CELIA	Dear sovereign, hear me speak.	
FREDERICK	Ay, Celia; we stayed her for your sake, Else had she with her father ranged along.	
CELIA	I did not then entreat to have her stay; It was your pleasure, and your own remorse; I was too young that time to value her, But now I know her. If she be a traitor, Why so am I: we still have slept together, Rose at an instant, learned, played, eat together; And wheresoe'er we went, like Juno's swans, Still we went coupled and inseparable.	65 70
FREDERICK	She is too subtle for thee; and her smoothness, Her very silence and her patience, Speak to the people, and they pity her. Thou art a fool. She robs thee of thy name; And thou wilt show more bright and seem more virtuous	75
	When she is gone. Then open not thy lips. Firm and irrevocable is my doom Which I have passed upon her; she is banished.	
CELIA	Pronounce that sentence, then, on me, my liege;	80

	prozradíte mi, co jsem provedla? Protože pokud vím a pokud mně mé smysly slouží, paměť neklame, pokud teď nespím, nebo neblouzním – v což pevně věřím –, potom, strýčku, jsem vůči vám stejně nevinná a čistá jak dítě.	45
FREDERIC	Takhle mluví všichni zrádci. Kdyby se mohli slovy očistit, je každý darebák chodící ctnost. Prostě ti nevěřím, a tím to končí.	50
ROSALINDA	Jsem zrádce proto, že mi nevěříte? A jaký k tomu, prosím, máte důvod?	
FREDERIC	Jsi dcerou svého otce. To mi stačí.	
ROSALINDA	Tou byla jsem, když jste ho sesadil. Tou byla jsem, když jste ho odtud vyhnal. Zrádčovství nedědí se jako nemoc. I kdyby to tak bylo, co já s tím? Můj otec nebyl žádný zrádce, pane. A nemyslete si, že když jsem v nouzi, hned chystám zradu. To se pletete.	55 60
CELIE	Tatínku, prosím, vyslechněte mě.	
FREDERIC	Dovolil jsem jí zůstat kvůli tobě, jinak by táhla rovnou se svým tátou.	
CELIE	Já se vás o to nijak neprosila. Sám z lítosti jste se tak rozhodl. Byla jsem příliš mladá, abych ji uměla ocenit. Teď už ji znám. Jestli je zrádce, pak jsem zrádce taky. Spolu jsme chodily spát, vstávaly, spolu se učily, hrály si, jedly, nerozlučné jako dvě labutě.	65 70
FREDERIC	Je chytrá, mazaná. Drží tě v hrsti. Umí se vetřít lidem do srdce. Je klidná, tichá, v lidech budí lítost. Tak nebuď blázen. Tebe zastiňuje. Až tady nebude,	75
	ty konečně zazáříš, jak se patří. Proto mlč! Mé rozhodnutí v té věci je pevné a nezvratné. Je od nás vyhoštěna.	
CELIE	Pak stejný ortel určete i mně.	80

CELIA What shall I call thee when thou art a man?
 ROSALIND I'll have no worse a name than Jove's own page,
 And therefore look you call me Ganymede. 120
 But what will you be called?
 CELIA Something that hath a reference to my state:
 No longer Celia, but Aliena.
 ROSALIND But, cousin, what if we assayed to steal
 The clownish fool out of your father's court? 125
 Would he not be a comfort to our travel?
 CELIA He'll go along o'er the wide world with me;
 Leave me alone to woo him. Let's away,
 And get our jewels and our wealth together;
 Devise the fittest time and safest way 130
 To hide us from pursuit that will be made
 After my flight. Now go we in content
 To liberty, and not to banishment.
Exeunt.

CELIE Jak ti mám říkat jako mužskému?
 ROSALINDA Chci hezké jméno. Třeba Ganyméd,
 služebník nejvyššího boha Dia. 120
 A jaké jméno vybereš si ty?
 CELIE Nějaké, co se hodí k mému stavu.
 Už ne Celie, ale Aliena.
 ROSALINDA Sestřenko, co kdybychom zkusily
 odloudit z vévodova domu šaška? 125
 S ním by se cestovalo mnohem líp.
 CELIE Ten se mnou půjde třeba na kraj světa.
 O něj se postarám. Pojď, sbalíme si
 nějaké šperky a pár nezbytností. 130
 A vymyslíme, jak to provést, aby
 náš útěk zůstal dlouho utajený.
 Není to s námi tak zlé, jak se zdá,
 ve vyhnanství nás čeká svoboda.
Odejdou.

ACT II.

SCENE 1.

THE FOREST OF ARDEN.

*Enter Duke Senior, Amiens, and two or three lords,
like foresters.*

- SENIOR Now, my co-mates and brothers in exile,
Hath not old custom made this life more sweet
Than that of painted pomp? Are not these woods
More free from peril than the envious court?
Here feel we not the penalty of Adam, 5
The seasons' difference; as the icy fang
And churlish chiding of the winter's wind,
Which when it bites and blows upon my body,
Even till I shrink with cold, I smile and say:
'This is no flattery; these are counsellors 10
That feelingly persuade me what I am.'
Sweet are the uses of adversity,
Which, like the toad, ugly and venomous,
Wears yet a precious jewel in his head;
And this our life, exempt from public haunt, 15
Finds tongues in trees, books in the running brooks,
Sermons in stones, and good in everything.
I would not change it.
- AMIENS Happy is your Grace,
That can translate the stubbornness of fortune
Into so quiet and so sweet a style. 20
- SENIOR Come, shall we go and kill us venison?
And yet it irks me the poor dappled fools,
Being native burghers of this desert city,
Should, in their own confines, with forked heads
Have their round haunches gored.
1. LORD Indeed, my lord, 25
The melancholy Jaques grieves at that;
And, in that kind, swears you do more usurp

JEDNÁNÍ II.

SCÉNA 1.

V ARDENSKÉM LESE.

*Vystoupí vévoda Senior, Amiens a pár dalších pánů oblečených
do loveckých šatů.*

- SENIOR Přátelé moji, druzi v exilu,
není ten život podle starých zvyků
příjemnější než nablýskaná faleš?
Není nám v lese líp než u dvora?
Zde na nás Adamův trest nedoléhá. 5
Vnímáme roční doby. Když je mráz,
když do mě ostrý zimní vítr řeže,
až mě to v kostech zebe a já chladem
se celý scvrkávám, tak se jen směju:
'To nejsou liché lichotky mých rádců. 10
Živly mi dají poznat, co jsem zač.'
V protivenství se skrývá požehnání.
Je jak zlá, jedovatá ropucha,
jež v sobě nosí vzácný drahokam.
Zde v odloučení vnímáme řeč stromů, 15
z potoků čteme, skály kážou nám
a ve všem všudy kolem nás je dobro.
Neměnil bych.
- AMIENS Jste, pane, šťastný člověk,
když z nepřízně osudu umíte
tak vzletně čerpat klid a útěchu. 20
- SENIOR Pojdme a zabijme si k jídlu zvěř!
A přece zdráhám se ty ubohé
obyvatele téhle divočiny
z domovů vyhnat a pak krvavě
jim proklát boky.
1. ŠLECHTIC Zádumčivý Jacques 25
naříká nad tím jako vy a tvrdí,
že jste v tom směru ještě větší tyran

	Than doth your brother that hath banished you. Today my Lord of Amiens and myself Did steal behind him as he lay along Under an oak whose antique root peeps out Upon the brook that brawls along this wood! To the which place a poor sequestered stag, That from the hunter's aim had ta'en a hurt, Did come to languish; and, indeed, my lord, The wretched animal heaved forth such groans That their discharge did stretch his leathern coat Almost to bursting; and the big round tears Coursed one another down his innocent nose In piteous chase; and thus the hairy fool, Much marked of the melancholy Jaques, Stood on th' extremest verge of the swift brook, Augmenting it with tears.	30
SENIOR	But what said Jaques? Did he not moralize this spectacle?	
1. LORD	O, yes, into a thousand similes. First, for his weeping into the needless stream: 'Poor deer,' quoth he 'thou mak'st a testament As worldlings do, giving thy sum of more To that which had too much.' Then, being there alone, Left and abandoned of his velvet friends: 'Tis right'; quoth he 'thus misery doth part The flux of company.' Anon, a careless herd, Full of the pasture, jumps along by him And never stays to greet him. 'Ay,' quoth Jaques 'Sweep on, you fat and greasy citizens; 'Tis just the fashion. Wherefore do you look Upon that poor and broken bankrupt there?' Thus most invectively he pierceth through The body of the country, city, court, Yea, and of this our life; swearing that we Are mere usurpers, tyrants, and what's worse, To fright the animals, and to kill them up In their assigned and native dwelling-place.	45
SENIOR	And did you leave him in this contemplation?	
2. LORD	We did, my lord, weeping and commenting Upon the sobbing deer.	65
SENIOR	Show me the place; I love to cope him in these sullen fits, For then he's full of matter.	

	nežli váš bratr, co vás vyhostil. Dnes jsme se k němu s panem Amiensem přikradli zezadu, když ležel si pod dubem, jehož staré kořeny se pnou nad bublajícím potokem. Kus dál byl jelen, k smrti poraněný nepřesnou střelou, jenž tam přišel zemřít. Jak ten vám, pane, strašně naříkal. Ubohé zvíře vyrazilo vzlyky tak mocně, že se kůže na krku mu málem trhala a z očí lil se proud slz, jenž stékal po nevinných nozdřích jak o závod. Ten chudák chlupatá stál nad srázem divoké bystřiny, již rozvodňoval slzami, a Jacques se na něj díval.	30
SENIOR	A nic neříkal? Nepoužil snad žádné příměry?	
1. ŠLECHTIC	Aby ne! Celou řadu. Nejdřív mu řekl, že vodou zavodňuje vodu. 'Chudáčku,' pravil, 'jsi jak boháč, jenž odkazuje své poklady těm, kteří jich mají nadbytek.' Pak jelena politoval, že zůstal bez přátel. 'Tak už to chodí,' kázal, 'že se bídě bohatí vyhýbají.' A v tu chvíli se kolem z pastvy žene celé stádo a mizí bez pozdravu. Na to Jacques: 'Vy tlusté vykrmené potvory, až sem to došlo, že vám ubožák nestojí ani za ohlédnutí?' A ostře strefuje se do všeho, ať je to naše země, město, dvůr, ba i náš život zde, a nadává, jací jsme tyrani a vetřelci, co děsí zvěř a vybíjejí stáda zde, kde jsou doma oni, a ne my.	45
SENIOR	Zanechali jste ho v těch úvahách?	
2. ŠLECHTIC	Ba, pane, v pláči, naříkajícího nad sténajícím jelenem.	65
SENIOR	Jdu za ním. Vždyť kdykoli je takhle naladěn, je povznářející ho poslouchat.	

	O my sweet master! O you memory Of old Sir Rowland! Why, what make you here? Why are you virtuous? Why do people love you? And wherefore are you gentle, strong, and valiant? Why would you be so fond to overcome The bonny prizor of the humorous Duke? Your praise is come too swiftly home before you. Know you not, master, to some kind of men Their graces serve them but as enemies? No more do yours. Your virtues, gentle master, Are sanctified and holy traitors to you. O, what a world is this, when what is comely Envenoms him that bears it!	5 10 15
ORLANDO	Why, what's the matter?	
ADAM	O unhappy youth! Come not within these doors; within this roof The enemy of all your graces lives. Your brother – no, no brother; yet the son – Yet not the son; I will not call him son Of him I was about to call his father – Hath heard your praises; and this night he means To burn the lodging where you use to lie, And you within it. If he fail of that, He will have other means to cut you off; I overheard him and his practices. This is no place; this house is but a butchery; Abhor it, fear it, do not enter it.	20 25
ORLANDO	Why, whither, Adam, wouldst thou have me go?	
ADAM	No matter whither, so you come not here.	30
ORLANDO	What, wouldst thou have me go and beg my food, Or with a base and boisterous sword enforce A thievish living on the common road? This I must do, or know not what to do; Yet this I will not do, do how I can. I rather will subject me to the malice Of a diverted blood and bloody brother.	35
ADAM	But do not so. I have five hundred crowns, The thrifty hire I saved under your father, Which I did store to be my foster-nurse, When service should in my old limbs lie lame, And unregarded age in corners thrown. Take that, and he that doth the ravens feed,	40

	Můj znejmilejší pane! Připomínko rytíře Rowlanda! Proč jste se vrátil? Proč jste tak čestný? Proč vás lidi ctí? Proč jste tak milý, silný, odvážný? Proč porazil jste toho hromotluka náladového pana vévody? Zvěst o tom byla rychlejší než vy. Nevíte ale, pane, že se klady obrátit někdy umí v záporý? Vy jste ten příklad. Vaše ctnosti, pane, jsou brány jako důkaz vaší zrady. Co je to za svět, když v něm za dobro se trestá zlem!	5 10 15
ORLANDO	O čem to mluvíš?	
ADAM	Chlapče nešťastná! Domů se nevracejte. Pod tou střechou bydlí nepřítel vašich předností. Váš bratr – ne, ne bratr, ale syn – syn ne – nemůžu zvat ho synem toho, o kom jsem chtěl říct, že byl jeho otec – slyšel o vás tu chválu. Proto chce zapálit kůlnu, v které přespáváte, abyste uhořel. Kdybyste unik, najde si jiný způsob, jak vás zabít. Tajně jsem vyslechl, jak o tom mluví. To není dům. Tohle je katovna. Nechodte tam, kde na vás čeká smrt.	20 25
ORLANDO	A kam mám jít, Adame? Porad' mi!	
ADAM	Kamkoli, pane, jenom ne tam dovnitř.	30
ORLANDO	Mám chodit po žebrotě nebo snad jak lupič s mečem někde za městem obírat pocestné a tím se živit? A to bych musel, ale protože to neudělám, nevím, co mám dělat. Radší ať moje vlastní krev, můj bratr, mi nebratrsky v zášti pustí žilou.	35
ADAM	To ne. Mám pět set zlatých, které jsem si ušetřil ve službách panu otci. Dal jsem je stranou a z nich hodlal žít, až staré kosti vypoví mi službu a stáří odhodí mě do kouta. Vemte si je. Vždyť ten, jenž dává najíst	40

Yea, providently caters for the sparrow,
 Be comfort to my age! Here is the gold; 45
 All this I give you. Let me be your servant;
 Though I look old, yet I am strong and lusty;
 For in my youth I never did apply
 Hot and rebellious liquors in my blood,
 Nor did not with unbashful forehead woo 50
 The means of weakness and debility;
 Therefore my age is as a lusty winter,
 Frosty, but kindly. Let me go with you;
 I'll do the service of a younger man
 In all your business and necessities. 55

ORLANDO O good old man, how well in thee appears
 The constant service of the antique world,
 When service sweat for duty, not for meed!
 Thou art not for the fashion of these times,
 Where none will sweat but for promotion, 60
 And having that do choke their service up
 Even with the having; it is not so with thee.
 But, poor old man, thou prun'st a rotten tree
 That cannot so much as a blossom yield
 In lieu of all thy pains and husbandry. 65
 But come thy ways, we'll go along together,
 And ere we have thy youthful wages spent
 We'll light upon some settled low content.

ADAM Master, go on; and I will follow thee
 To the last gasp, with truth and loyalty. 70
 From seventeen years till now almost four-score
 Here lived I, but now live here no more.
 At seventeen years many their fortunes seek,
 But at fourscore it is too late a week;
 Yet fortune cannot recompense me better 75
 Than to die well and not my master's debtor.

Exeunt.

i malým krkavcům a vrabce hýčká,
 mě v stáří podrží! Tady je zlato. 45
 Vemte si všechno. A mě za sluhu.
 Vypadám starý, ale sil mám dost.
 V mládí jsem neholdoval pití, které
 krev otráví a tělo ničí, ani
 těm nestydatým radovánkám, jež 50
 člověka vysílí a zbaví vůle.
 Můj věk je jako mírná zima, kdy
 mráz štípe, ale nekouše. Jsem váš
 a schopen zastat všechny úkoly,
 co dáte mi, o nic hůř než ti mladší. 55

ORLANDO Stařečku, mluví z tebe krásné časy,
 kdy ještě věrná služba byla ctí,
 konanou z lásky, nejen pro peníze!
 Do dnešní doby se už nehodíš.
 Dnes bez odměny nikdo nehne prstem. 60
 Nebo ji shrábne předem a jde pryč
 služba neslužba. To není tvůj případ.
 Roubuješ ale, starče, planý peň,
 přes tvoji námahu a milou péči
 já nikdy neponesu ovoce. 65
 Když ale myslíš, odejdeme spolu.
 Snad najdem něco, z čeho se dá žít,
 než stačíme to, co máš, utratit.

ADAM Do posledního dechu, pane, vám
 svou poslušnost a věrnost zachovám. 70
 Od sedmnácti do osmdesátky
 jsem tady žil. A nevrátím se zpátky.
 V mládí sní lidé o budoucnosti,
 ve stáří je i týden věčností.
 Mé štěstí v budoucnosti bude tím, 75
 že zemřu, pane, s čistým svědomím.

Odejdou.

SCENE 4.
THE FOREST OF ARDEN.

Enter Rosalind for Ganymede, Celia for Aliena, and Clown alias Touchstone.

- ROSALIND O Jupiter, how weary are my spirits!
- TOUCHSTONE I care not for my spirits, if my legs were not weary.
- ROSALIND I could find in my heart to disgrace my man's apparel, and to cry like a woman; but I must comfort the weaker vessel, as doublet and hose ought to show itself courageous to petticoat; therefore, courage, good Aliena. 5
- CELIA I pray you bear with me; I cannot go no further.
- TOUCHSTONE For my part, I had rather bear with you than bear you; yet I should bear no cross if I did bear you; for I think you have no money in your purse. 10
- ROSALIND Well, this is the Forest of Arden.
- TOUCHSTONE Ay, now am I in Arden; the more fool I; when I was at home I was in a better place; but travellers must be content. 15
- Enter Corin and Silvius.*
- ROSALIND Ay, be so, good Touchstone. Look you, who comes here, a young man and an old in solemn talk.
- CORIN That is the way to make her scorn you still.
- SILVIUS O Corin, that thou knew'st how I do love her!
- CORIN I partly guess; for I have loved ere now. 20
- SILVIUS No, Corin, being old, thou canst not guess, Though in thy youth thou wast as true a lover As ever sighed upon a midnight pillow. But if thy love were ever like to mine, As sure I think did never man love so, How many actions most ridiculous Hast thou been drawn to by thy fantasy? 25
- CORIN Into a thousand that I have forgotten.
- SILVIUS O, thou didst then never love so heartily! If thou rememb'rest not the slightest folly That ever love did make thee run into, Thou hast not loved; Or if thou hast not sat as I do now, 30

SCÉNA 4.
V ARDENSKÉM LESE.

Vystoupí Rosalinda jako Ganyméd, Celie jako Aliena a šašek Brus.

- ROSALINDA Nebesa, už toho mám právě po krk!
- BRUS Což o to, krk ještě jde, ale nohy už nemůžou.
- ROSALINDA Nejradši bych znectila své mužské ošacení a rozbřečela se jako ženská, ale protože musím utěšovat slabší pohlaví a protože kalhoty jsou vždycky odvážnější než sukně, říkám, odvahu, milá Alieno. 5
- CELIE Vlez mi na záda, já už dál nejdu.
- BRUS Jenom, slečno, nelezte na záda mně. To bych neunesl, že bych pod vámi klesl. A jak jste těžká, stejně by mi to nic nevyneslo, když jste, jak se zdá, bez peněz. 10
- ROSALINDA Tak tohle už bude Ardenský les.
- BRUS Bude to Ardenský les a já, blázen, budu bláznit v lese, místo abych šaškoval ve městě, kde je to mnohem pohodlnější. Ale kdo chce kam, pomozte mu tam. 15
- Vystoupí Corin a Silvius.*
- ROSALINDA Milý Bruse, koukej, kdo to sem jdem. Mladík a stařec zabraní do vážného hovoru.
- CORIN Pak bude tebou pohrdat tím víc.
- SILVIUS Corine, nevíš, jak ji miluji!
- CORIN Tuším to. Sám jsem kdysi miloval. 20
- SILVIUS Netušíš nic. Na lásku jsi moc starý, i když jsi možná také v mládí v noci zamilovaně vzdychal do polštáře. Jestli jsi ale miloval jak já, což nemyslím, že někdo dokáže, nenutila tě láska napáchat dost hloupostí a pošetilostí? 25
- CORIN Tisíce, na něž jsem už zapomněl.
- SILVIUS Potom jsi miloval míň nežli já! Pokud jsi zapomněl být na jedinou pošetilost, k níž dohnala tě láska, pak's nemiloval. Pokud jsi jak já chválou milované 30

	Wearing thy hearer in thy mistress' praise, Thou hast not loved; Or if thou hast not broke from company Abruptly, as my passion now makes me, Thou hast not loved. O Phebe, Phebe, Phebe!	35
	<i>Exit Silvius.</i>	
ROSALIND	Alas, poor shepherd! Searching of thy wound, I have by hard adventure found mine own.	40
TOUCHSTONE	And I mine. I remember, when I was in love, I broke my sword upon a stone, and bid him take that for coming a-night to Jane Smile; and I remember the kissing of her batler, and the cow's dugs that her pretty chapt hands had milked; and I remember the wooing of peascod instead of her; from whom I took two cods, and giving her them again, said with weeping tears 'Wear these for my sake.' We that are true lovers run into strange capers; but as all is mortal in nature, so is all nature in love mortal in folly.	45 50
ROSALIND	Thou speak'st wiser than thou art ware of.	
TOUCHSTONE	Nay, I shall ne'er be ware of mine own wit till I break my shins against it.	55
ROSALIND	Jove, Jove! This shepherd's passion Is much upon my fashion.	
TOUCHSTONE	And mine; but it grows something stale with me.	
CELIA	I pray you, one of you question yond man If he for gold will give us any food; I faint almost to death.	60
TOUCHSTONE	Holla, you clown!	
ROSALIND	Peace, fool; he's not thy kinsman.	
CORIN	Who calls?	
TOUCHSTONE	Your betters, sir.	
CORIN	Else are they very wretched.	
ROSALIND	Peace, I say. Good even to you, friend.	
CORIN	And to you, gentle sir, and to you all.	65
ROSALIND	I prithee, shepherd, if that love or gold Can in this desert place buy entertainment, Bring us where we may rest ourselves and feed.	

	neunavoval svého posluchače, pak's nemiloval. Pokud jsi nepřerušil hovor s ním tak náhle jak já teď svůj hovor s tebou, pak's nemiloval. Ach, Fébé, Fébé, Fébé!	35
	<i>Odejde Silvius.</i>	
ROSALINDA	Ubohý ovčáku! S tvou bolestí se náhle probudila i ta moje.	40
BRUS	Ta moje taky. Když já byl naposled zamilovaný, tak narazil můj meč na kámen, což ho úplně zlomilo, a tak mu povídám: „To máš za to, že v noci brousíš za Janou Smajlovou.“ Taky jsem zulíbal koště své lásky, a dokonce i struky krávy, kterou má milá dojívala svýma pěknýma mozolnatýma ručkama. A místo ní jsem vyznával lásku hrachovému lusku, ze kterého jsem vzal dva hrášky a pak jí je plačky dával se slovy: „Tyhle nos za mne.“ My opravdu zaláskovaní děláme hrozné vylomeniny. Ale jak už tak všechno živé spěje k zániku, tak i každý zamilovaný spěje k bláznovství.	45 50
ROSALINDA	Mluvíš moudřeji, než si myslíš.	
BRUS	Mně moje moudrost zřejmě dojde, až o ni někde zakopnu.	55
ROSALINDA	Jak se tak láska lásce podobá, ta ovčákova stejná je jak má.	
BRUS	Jak moje taky. I když ta moje je tak trochu po sezóně.	
CELIE	Prosím vás, zeptejte se toho pána, jestli by neměl na prodej kus jídla. Umírám hladu.	60
BRUS	Haló, pantáto!	
ROSALINDA	Mlč, blázne, není to tvůj příbuzný.	
CORIN	Kdo jste?	
BRUS	Lepší lidé než ty.	
CORIN	To věřím.	
ROSALINDA	Mlč, říkám. Pane, přeji dobrý den.	
CORIN	Nápodobně vám všem, vznešený pane.	65
ROSALINDA	Příteli, prosím, není v lese místo, kde z laskavosti nebo za peníze nás někdo občerství a ubytuje?	

	Here's a young maid with travel much oppressed, And faints for succour.	
CORIN	Fair sir, I pity her, And wish, for her sake more than for mine own, My fortunes were more able to relieve her; But I am shepherd to another man, And do not shear the fleeces that I graze. My master is of churlish disposition, And little reckes to find the way to heaven By doing deeds of hospitality. Besides, his cote, his flocks, and bounds of feed, Are now on sale; and at our sheepecote now, By reason of his absence, there is nothing That you will feed on; but what is, come see, And in my voice most welcome shall you be.	70 75 80
ROSALIND	What is he that shall buy his flock and pasture?	
CORIN	That young swain that you saw here but erewhile, That little cares for buying any thing.	85
ROSALIND	I pray thee, if it stand with honesty, Buy thou the cottage, pasture, and the flock, And thou shalt have to pay for it of us.	
CELIA	And we will mend thy wages. I like this place, And willingly could waste my time in it.	90
CORIN	Assuredly the thing is to be sold. Go with me; if you like upon report The soil, the profit, and this kind of life, I will your very faithful feeder be, And buy it with your gold right suddenly.	95
	<i>Exeunt.</i>	

SCENE 5.**ANOTHER PART OF THE FOREST.***Enter Amiens, Jaques, and others.*

AMIENS	<i>(Sings)</i> Under the greenwood tree Who loves to lie with me, And turn his merry note Unto the sweet bird's throat, Come hither, come hither, come hither.	5
--------	--	---

	Ta dívka už je k smrti vysílená a chce si odpočinout.	
CORIN	To mě mrzí, a kdybych mohl, postaral bych se o slečnu líp než o sebe, však, pane, jsem ovčák, který slouží jinému a ovce, které pase, nestříhá. Můj pán je hrozný skrblík, který sotva si cestu do nebe vydláždí skutky své pohostinnosti a dobroty. Navíc svou salaš, ovce, seníky teď hodlá prodat. Protože je pryč, v salaši není nic, co bych vám mohl vhodného nabídnout, však zvu vás tam a pohostím vás tím málem, co mám.	70 75 80
ROSALINDA	Už má pán kupce pro své hospodářství?	
CORIN	Toho mladíka, co byl tady se mnou, ten ale, jak se zdá, už ztratil zájem.	85
ROSALINDA	Jestli to není v rozporu s tvou ctí, tak si tu salaš, stáda, polnosti kup sám, a to za naše peníze.	
CELIE	A zvedneme ti plat. Mně se tu líbí a ráda bych se tady usadila.	90
CORIN	Opravdu je to tady na prodej. Tak pojdte se mnou. Jestli se vám líbí ta půda zde i způsob života, pak ubytuju vás ve vlastním domě třeba teď hned, když koupíte ho pro mě. <i>Odejdou.</i>	95

SCÉNA 5.**JINDE V LESE.***Vystoupí Amiens, Jacques a další.*

AMIENS	<i>(Zpívá)</i> Pod stromem zeleným rád ležím si a sním, tam ptáci písni svou mou lásku ke mně zvu: pojd' blíž, pojd' blíž, pojd' blíž,	5
--------	--	---

	Here shall he see No enemy But winter and rough weather.	
JAQUES	More, more, I prithee, more.	
AMIENS	It will make you melancholy, Monsieur Jaques. 10	
JAQUES	I thank it. More, I prithee, more. I can suck melancholy out of a song, as a weasel sucks eggs. More, I prithee, more.	
AMIENS	My voice is ragged; I know I cannot please you.	
JAQUES	I do not desire you to please me; I do desire you to 15 sing. Come, more; another stanza. Call you 'em stanzos?	
AMIENS	What you will, Monsieur Jaques.	
JAQUES	Nay, I care not for their names; they owe me nothing. Will you sing? 20	
AMIENS	More at your request than to please myself.	
JAQUES	Well then, if ever I thank any man, I'll thank you; but that they call compliment is like th' encounter of two dog-apes; and when a man thanks me heartily, methinks have given him a penny, and he renders 25 me the beggarly thanks. Come, sing; and you that will not, hold your tongues.	
AMIENS	Well, I'll end the song. Sirs, cover the while; the Duke will drink under this tree. He hath been all this day to look you. 30	
JAQUES	And I have been all this day to avoid him. He is too disputable for my company. I think of as many matters as he; but I give heaven thanks, and make no boast of them. Come, warble, come.	
ALL	<i>(Sing)</i> Who doth ambition shun, 35 And loves to live i' th' sun, Seeking the food he eats, And pleased with what he gets, Come hither, come hither, come hither. Here shall he see 40 No enemy But winter and rough weather.	
JAQUES	I'll give you a verse to this note that I made yesterday in despite of my invention.	

	zde není se čeho bát, až přijde listopad, pod sněhem najdem skrýš.	
JACQUES	Ještě, ještě. Prosím. Ještě!	
AMIENS	Ale aby vás to neroztesknilo, pane Jacquu. 10	
JACQUES	Tím líp. Ještě, prosím. Já nasávám tesknotu z písní, jako lasička vysává žloutek z vajec. Tak ještě, ještě, prosím.	
AMIENS	Nemám hlas. To se vám přece nemůže líbit.	
JACQUES	Já nechci, aby ses mi líbil, já chci, abys mi zpíval. 15 Tak honem. Ještě jednu sloku. Říká se jim sloky, ne?	
AMIENS	Říkejte jim, jak chcete, monsieur.	
JACQUES	Co bych jim říkal? Já se s nimi nebavím. Tak budeš zpívat? 20	
AMIENS	Spíš na vaše přání než sobě pro radost.	
JACQUES	A já ti pak za to poděkuju, a to budeš první na světě. Mně totiž tyhle zdvořilosti vždycky připadají jako prostocviky cvičených paviánů. Kdykoli mně někdo 25 za něco děkuje, mám pocit, že jsem mu dal nějakou almužnu, když mi to oplácí tak ubožáckými díky. Pojďte zpívat, a kdo zpívat nebude, ať zavře klapačku.	
AMIENS	Tak já vám tu písničku dozpívám. A vy, pánové, prostřete, prosím, pod stromem. Vévoda si chce posedět u vína. Celý den se po vás shání. 30	
JACQUES	A já se mu celý den vyhýbám. Je na můj vkus až příliš řečný. Taky mám toho hodně na srdci, ale chvála bohu, nechlubím se s tím na každém kroku. Tak honem, zašveholte něco!	
VŠICHNI	<i>(Zpívají)</i> Kdo hledá mír a klid 35 a na slunci chce žít, kdo k jídlu rád si dá, co skýtá příroda, pojď blíž, pojď blíž, pojď blíž, zde není se čeho bát, 40 až přijde listopad, pod sněhem najdem skrýš.	
JACQUES	Včera jsem navzdory svému neumětelství na tuhle melodii napsal vlastní text.	

AMIENS And I'll sing it. 45
 JAQUES Thus it goes:
 If it do come to pass
 That any man turn ass,
 Leaving his wealth and ease
 A stubborn will to please, 50
 Ducdame, ducdame, ducdame;
 Here shall he see
 Gross fools as he,
 An if he will come to me.
 AMIENS What's that 'ducdame'? 55
 JAQUES 'Tis a Greek invocation, to call fools into a circle.
 I'll go sleep, if I can; if I cannot, I'll rail against all the
 first-born of Egypt.
 AMIENS And I'll go seek the Duke; his banquet is prepared.
Exeunt severally.

SCENE 6.
THE FOREST.

Enter Orlando and Adam.

ADAM Dear master, I can go no further. O, I die for food!
 Here lie I down, and measure out my grave. Farewell,
 kind master.
 ORLANDO Why, how now, Adam! No greater heart in thee? Live 5
 a little; comfort a little; cheer thyself a little. If this
 uncouth forest yield anything savage, I will either be
 food for it or bring it for food to thee. Thy conceit is
 nearer death than thy powers. For my sake be
 comfortable; hold death awhile at the arm's end. I will
 here be with thee presently; and if I bring thee not 10
 something to eat, I will give thee leave to die; but if
 thou diest before I come, thou art a mocker of my
 labour. Well said! Thou look'st cheerly; and I'll be
 with thee quickly. Yet thou liest in the bleak air.
 Come, I will bear thee to some shelter; and thou 15
 shalt not die for lack of a dinner, if there live
 anything in this desert. Cheerly, good Adam!
Exeunt.

AMIENS Tak já to zazpívám. 45
 JACQUES Je to takhle:
 Kdo ztratil rozum svůj
 a jako starý vůl
 svým statkům vale dal
 a s bláznem putoval, 50
 pojď sem, peres, peres.
 Takových trumberů
 tu žije pospolu
 už skoro celý les.
 AMIENS Co je to „peres“? 55
 JACQUES Tajné zaříkadlo, kterým se blázni svolávají do houfu.
 Jdu spát, jestli usnu, a jestli neusnu, budu nadávat všem
 vyhozeným uhozeným prvorozeným urozeným.
 AMIENS Jdu najít vévodu, že už je prostřeno.
Odejdou každý na jinou stranu.

SCÉNA 6.
V LESE.

Vystoupí Orlando a Adam.

ADAM Pane, já už dál nemůžu. Umírám hlady! Tady si lehnu
 a vlastním tělem vyměřím svůj hrob. Sbohem, laskavý
 pane.
 ORLANDO Ale, no tak, Adame! Přece to nevzdáš! Trochu života 5
 do toho umírání! Seber se! Neklesej na mysl! Jestli
 v téhle divočině žije nějaká divoká zvíř, buď ať sežere
 mě, nebo ji přinesu k jídlu tobě. Tvůj duch je smrti
 blíž než tvoje tělo. Vzpoch se trochu! Už kvůli mně.
 Nepouštěj k sobě zubatou, dokud se nevrátím! A jestli 10
 ti nepřinesu něco k snědku, pak si pro mě za
 mě klidně umři. Ale jestli umřeš dřív, než se vrátím,
 bude to od tebe lumpárna, že jsi mě nechal
 zbytečně se namáhat. No vida! Už vypadáš líp.
 Za chvíli se vrátím. Ne, tady dost fouká. Najdeme ti 15
 nějaké závětrí. Slibuju ti, že jestli tady kolem něco
 žije, hlady tě zemřít nenechám. Tak hlavu vzhůru,
 Adame!
Odejdou.

SCENE 7.
THE FOREST.

A table set out.

Enter Duke Senior, Amiens, and lords.

- SENIOR I think he be transformed into a beast;
For I can nowhere find him like a man.
1. LORD My lord, he is but even now gone hence;
Here was he merry, hearing of a song.
- SENIOR If he, compact of jars, grow musical, 5
We shall have shortly discord in the spheres.
Go seek him; tell him I would speak with him.
Enter Jaques.
1. LORD He saves my labour by his own approach.
- SENIOR Why, how now, monsieur! What a life is this,
That your poor friends must woo your company? 10
What, you look merrily!
- JACQUES A fool, a fool! I met a fool i' th' forest,
A motley fool. A miserable world!
As I do live by food, I met a fool,
Who laid him down and basked him in the sun, 15
And railed on Lady Fortune in good terms,
In good set terms – and yet a motley fool.
'Good morrow, fool,' quoth I; 'No, sir,' quoth he,
'Call me not fool till heaven hath sent me fortune.'
And then he drew a dial from his poke, 20
And, looking on it with lack-lustre eye,
Says very wisely, 'It is ten o'clock;
Thus we may see,' quoth he, 'how the world wags;
'Tis but an hour ago since it was nine;
And after one hour more 'twill be eleven; 25
And so, from hour to hour, we ripe and ripe,
And then, from hour to hour, we rot and rot;
And thereby hangs a tale.' When I did hear
The motley fool thus moral on the time,
My lungs began to crow like chanticleer 30
That fools should be so deep contemplative;
And I did laugh sans intermission
An hour by his dial. O noble fool!
A worthy fool! Motley's the only wear.
- SENIOR What fool is this? 35

SCÉNA 7.
V LESE.

U prostřeného stolu.

Vystoupí vévoda Senior, Amiens a šlechtici.

- SENIOR Copak se převtělil v nějaké zvíře,
že jako člověk není k nalezení?
1. ŠLECHTIC Pane, byl tady zrovna před chvílí
a rozveselila ho písnička.
- SENIOR Jestli ten věčně rozladěný pán 5
pojal vztah k hudbě, máme po muzice.
Najděte ho, a že s ním hned chci mluvit.
Vystoupí Jacques.
1. ŠLECHTIC Práci mi ušetřil. Sám přichází.
- SENIOR Monsieur, co je, že se přátelé
musejí doprošovat vaší přízně? 10
No ne, vy se nám přímo usmíváte!
- JACQUES Šaška jsem potkal, šaška tady v lese!
Pravého šaška. Zatracený svět!
Není to šílené potkat tu šaška?
Ležel a hrál se na slunci a spílal 15
Štěstěně přímo vytříbeným stylem,
vytříbeným, a to byl, prosím, šašek.
„Dobrý den, blázne,“ řek jsem. „Blázen budu,“
odpověděl, „až začne mi přát štěstí.“
A vytáhl pak z kapsy hodinky, 20
zadumaně se na ně podíval
a moudře pravil: „Teď je deset hodin.
Na tom je vidět, jak nám plyne čas.
Vždyť před hodinou bylo teprv devět
a za hodinu bude jedenáct. 25
Tak od hodiny k hodině si žijem
a od hodiny k hodině si hnijem,
to už je světa běh.“ Když jsem tak slyšel,
jak blázen rozumuje o čase,
tu se mi v hrudi rozkokrhal kohout, 30
a musel jsem se bez přestání smát
hodinu podle jeho ciferníku,
že šašek hovoří jak filozof.
Výtečný šašek! Šaškům patří svět!
- SENIOR A jaký to byl šašek? 35

JAQUES	O worthy fool! One that hath been a courtier, And says, if ladies be but young and fair, They have the gift to know it; and in his brain, Which is as dry as the remainder biscuit After a voyage, he hath strange places crammed With observation, the which he vents In mangled forms. O that I were a fool! I am ambitious for a motley coat.	40
SENIOR	Thou shalt have one.	
JAQUES	It is my only suit, Provided that you weed your better judgments Of all opinion that grows rank in them That I am wise. I must have liberty Withal, as large a charter as the wind, To blow on whom I please, for so fools have; And they that are most galled with my folly, They most must laugh. And why, sir, must they so? The why is plain as way to parish church: He that a fool doth very wisely hit Doth very foolishly, although he smart, Not to seem senseless of the bob; if not, The wise man's folly is anatomized Even by the squandering glances of the fool. Invest me in my motley; give me leave To speak my mind, and I will through and through Cleanse the foul body of th' infected world, If they will patiently receive my medicine.	45 50 55 60
SENIOR	Fie on thee! I can tell what thou wouldst do.	
JAQUES	What, for a counter, would I do but good?	
SENIOR	Most mischievous foul sin, in chiding sin; For thou thyself hast been a libertine, As sensual as the brutish sting itself; And all th' embossed sores and headed evils That thou with license of free foot hast caught Wouldst thou disgorge into the general world.	65
JAQUES	Why, who cries out on pride That can therein tax any private party? Doth it not flow as hugely as the sea, Till that the weary very means do ebb? What woman in the city do I name When that I say the city-woman bears The cost of princes on unworthy shoulders?	70 75

JACQUES	Výtečný šašek! Přišel ode dvora. Tvrdí, že každá krásná mladá žena ví o tom, jaká je. Mladá a krásná. Má mozek plný postřehů, co se jak drobký pomíchaly v prázdné torně po výletě, a bez ladu a skladu je po vás hází. Kéž bych já byl šašek! Nasadte mi šaškovskou čepici!	40
SENIOR	Dostaneš ji.	
JACQUES	Nic víc si nepřejí. Vy ale vyplejte si ze svých hlav bující býlí bludných představ o tom, že já jsem moudrý. Chci mít svobodu volně jak vítr řezat do každého, kdo se mi zlíbí. To šaškové smějí. A ti, jimž nejvíc nařežu, se musí nejvíce smát. A že nevíte proč? Vždyť je to jasné jako kudla v zádech. Ten, koho blázen chytře setře, dělá sice dost hloupě, i když mazaně, že o něj nejde. Když se ale ozve, pak pošetlost toho chytráka je k smíchu všem a nejvíc šaškovi. Chci strakatý háv, abych mohl říkat všem, co si myslím. Jen tak vyženu nákazu z těla nemocného světa, bude-li trpělivě brát můj lék.	45 50 55 60
SENIOR	Hanba ti! Já ti řeknu, co bys dělal.	
JACQUES	Co jiného než leda samé dobro?	
SENIOR	To by byl hřích, abys ty káral hříchy. Takový hrozný hříšník, kterého ovládá jeho nenasytný chtíč. To jako kdybys boláky a vředy, jimíž tě vytrestal tvůj bujný život, vystavil na odiv celému světu.	65
JACQUES	Kdo brojí proti pýše, brojí snad proti každému, který pyšný je? Neřest je jako příliv, který stoupá, než jedna kapka řekne čelem vzad. Ozve se některá, když řeknu, že dnes obyčejné měšťky navěsí na sebe zlata víc než princezny?	70 75

Who can come in and say that I mean her,
 When such a one as she such is her neighbour?
 Or what is he of basest function
 That says his bravery is not on my cost, 80
 Thinking that I mean him, but therein suits
 His folly to the mettle of my speech?
 There then! How then? What then? Let me see wherein
 My tongue hath wronged him: if it do him right,
 Then he hath wronged himself; if he be free, 85
 Why then my taxing like a wild-goose flies,
 Unclaimed of any man. But who comes here?
Enter Orlando with his sword drawn.

ORLANDO Forbear, and eat no more.
 JAQUES Why, I have eat none yet.
 ORLANDO Nor shalt not, till necessity be served.
 JAQUES Of what kind should this cock come of? 90
 SENIOR Art thou thus boldened, man, by thy distress?
 Or else a rude despiser of good manners,
 That in civility thou seem'st so empty?

ORLANDO You touched my vein at first: the thorny point
 Of bare distress hath ta'en from me the show 95
 Of smooth civility; yet am I inland bred,
 And know some nurture. But forbear, I say;
 He dies that touches any of this fruit
 Till I and my affairs are answered.

JAQUES An you will not be answered with reason, 100
 I must die.
 SENIOR What would you have? Your gentleness shall force
 More than your force move us to gentleness.

ORLANDO I almost die for food, and let me have it.
 SENIOR Sit down and feed, and welcome to our table. 105
 ORLANDO Speak you so gently? Pardon me, I pray you;
 I thought that all things had been savage here,
 And therefore put I on the countenance
 Of stern commandment. But whate'er you are
 That in this desert inaccessible, 110
 Under the shade of melancholy boughs,
 Lose and neglect the creeping hours of time;
 If ever you have looked on better days,
 If ever been where bells have knolled to church,

Která se urazí, když dobře ví,
 že totéž platí o všech v okolí?
 A který nafintěný nemrcouch
 na sebe vztáhne moji kritiku 80
 jeho otřesných hadrů a tím přizná,
 že moje slova tepou jeho vzhled?
 Co pak? Co s tím? Jak dál? Ať jediný
 mi řekne, že mu křivdím. Mám-li pravdu,
 je vina na něm. Je-li nevinný, 85
 pak moje slova přes něj přeletí
 jak husa divoká. Kdo to sem jde?
Vystoupí Orlando s taseným mečem.

ORLANDO Přestaňte jíst.
 JACQUES Ještě jsem nejedl.
 ORLANDO A nebudeš, než nasytí se nouze.
 JACQUES Co je to za divného kohoutka? 90
 SENIOR Jsi takhle troufalý ze zoufalství,
 či pohrdáš dobrými způsoby,
 že jsi mezi nás vtrhl jako divoch?

ORLANDO To první platí, pane. Drsná bída
 mou uhlaženou slupku slušnosti 95
 rozerval, i když mám dobrý původ
 a dobré vychování. Přesto říkám:
 Kdo sáhne na to ovoce dřív, než
 dosáhnu svého, bude synem smrti.

JACQUES Jestli můžete dosáhnout svého jedině saháním 100
 po cizím, pak jde opravdu o život.
 SENIOR Nabídněte si. Slušným chováním
 získáte víc než hrubým násilím.

ORLANDO Umírám hladu, dejte mi to jídlo.
 SENIOR Sedněte si k nám ke stolu a jezte. 105
 ORLANDO Jste laskaví! Odpusťte, prosím vás!
 Myslel jsem, že v té divočině tady
 to jinak nejde než se chovat hrubě
 a divoce. Však ať jste kdokoli,
 kdo v této nepřístupné pustině 110
 ve stínu zádumčivých velikánů
 necháváte čas plynout mimo vás,
 pokud jste zažili kdy lepší dny,
 pokud vás svolával zvon k modlitbám,

	If ever sat at any good man's feast, If ever from your eyelids wiped a tear, And know what 'tis to pity and be pitied, Let gentleness my strong enforcement be; In the which hope I blush, and hide my sword.	115
SENIOR	True is it that we have seen better days, And have with holy bell been knolled to church, And sat at good men's feasts, and wiped our eyes Of drops that sacred pity hath engend'red; And therefore sit you down in gentleness, And take upon command what help we have That to your wanting may be minist'red.	120 125
ORLANDO	Then but forbear your food a little while, Whiles, like a doe, I go to find my fawn, And give it food. There is an old poor man Who after me hath many a weary step Limped in pure love; till he be first sufficed, Oppressed with two weak evils, age and hunger, I will not touch a bit.	130
SENIOR	Go find him out. And we will nothing waste till you return.	
ORLANDO	I thank ye; and be blest for your good comfort! <i>Exit.</i>	135
SENIOR	Thou seest we are not all alone unhappy: This wide and universal theatre Presents more woeful pageants than the scene Wherein we play in.	
JACQUES	All the world's a stage, And all the men and women merely players; They have their exits and their entrances; And one man in his time plays many parts, His acts being seven ages. At first the infant, Mewling and puking in the nurse's arms; Then the whining school-boy, with his satchel And shining morning face, creeping like snail Unwillingly to school. And then the lover, Sighing like furnace, with a woeful ballad Made to his mistress' eyebrow. Then a soldier, Full of strange oaths, and bearded like the pard, Jealous in honour, sudden and quick in quarrel, Seeking the bubble reputation Even in the cannon's mouth. And then the justice,	140 145 150

	pokud vás někdy hostil dobrý člověk, pokud jste někdy slzy lítosti stírali z očí sobě nebo jiným, svou vlídnost nechte za mne orodovat, a já se studem odložím svůj meč.	115
SENIOR	Je pravda, že jsme žili líp než dnes, svatý zvon svolával nás k obřadu, hodovali jsme s přáteli a z očí sobě i jiným utírali slzy, a proto přisedni a my si vlídně vyslechneme tvé přání, a pak ti pomůžeme, jak nejlépe to svedem.	120 125
ORLANDO	Pak počkejte jen chvíli s hostinou, než přivedu jak srna kolouška toho, kdo zmírá hlady – starce, který belhá se z lásky za mnou dlouhý čas. Dva týdny čelí dvěma nepřítelům: hladu a stáří. Nedotknu se jídla dřív, než se nají on.	130
SENIOR	Přiveďte ho, my zatím na vás s jídlem počkáme.	
ORLANDO	Bůh žehnej vám za vaši dobrotu. <i>Odejde.</i>	135
SENIOR	Vidíš, že nejsme na tom zle jen my. Na velké scéně světa hraje se víc truchloher než pouze ta, jež se nás týká.	
JACQUES	Celý svět je divadlo a muži, ženy na něm jsou jen herci. Mají své příchody a odchody a každý za svůj život sehraje víc rolí v sedmi aktech. První – dítě, bulí a blinká chůvě v náručí, pak brumlající školák, který s brašnou se líně sune do školy jak šnek, tváře mu hoří. Pak je milenec, jenž sálá jako pec a pje píseň o obočí své milé. Potom voják, co vousy má jak pardál, přísahá, hájí svou čest a bojuje jak lev a za bublinou slávy šel by třeba do chřtánů kanónů. Pak přijde soudce.	140 145 150

SENIOR If that you were the good Sir Rowland's son,
 As you have whispered faithfully you were, 195
 And as mine eye doth his effigies witness
 Most truly limned and living in your face,
 Be truly welcome hither. I am the Duke
 That loved your father. The residue of your fortune,
 Go to my cave and tell me. Good old man, 200
 Thou art right welcome as thy master is.
 Support him by the arm. Give me your hand,
 And let me all your fortunes understand.

Exeunt.

SENIOR Vítám vás mezi námi, drahý pane.
 To, že jste syn rytíře Rowlanda, 195
 jak jste mi důvěrně teď prozradil,
 mi zjevně prozrazuje vaše tvář.
 Jste celý on. A já jsem vévoda,
 jenž míval ho moc rád. V mé jeskyni
 mi všechno vypovíte. Drahý starče, 200
 jste u nás vítán stejně jak váš pán.
 Podepřete ho. Vy mi ruku dejte
 a o svých osudech mi vyprávějte.

Odejdou.

ACT III.

SCENE 1.

THE PALACE.

Enter Duke Frederick, Oliver, and lords.

FREDERICK Not see him since! Sir, sir, that cannot be.
But were I not the better part made mercy,
I should not seek an absent argument
Of my revenge, thou present. But look to it:
Find out thy brother wheresoe'er he is; 5
Seek him with candle; bring him dead or living
Within this twelvemonth, or turn thou no more
To seek a living in our territory.
Thy lands and all things that thou dost call thine
Worth seizure do we seize into our hands, 10
Till thou canst quit thee by thy brother's mouth
Of what we think against thee.

OLIVER O that your Highness knew my heart in this!
I never loved my brother in my life.

FREDERICK More villain thou. Well, push him out of doors; 15
And let my officers of such a nature
Make an extent upon his house and lands.
Do this expediently, and turn him going.

Exeunt.

SCENE 2.

THE FOREST.

Enter Orlando, with a paper.

ORLANDO Hang there, my verse, in witness of my love;
And thou, thrice-crowned Queen of Night, survey
With thy chaste eye, from thy pale sphere above,
Thy huntress' name that my full life doth sway.
O Rosalind! These trees shall be my books, 5

JEDNÁNÍ III.

SCÉNA 1.

V PALÁCI.

Vystoupí vévoda Frederic, Oliver a šlechtici.

FREDERIC Že neviděl? Ne, to ti nevěřím.
A kdybych nebyl dobrák, už bych dál
nehledal viníka a pomstil se
na tobě. Ale dám ti ještě šanci.
Najdi mi bratra, ať je kdekoli! 5
Přiveď ho, živého či mrtvého!
Máš na to rok, a nenajdeš-li ho,
už nevracej se na mé území.
Tvé polnosti a všechno, co zveš svým,
zabavuji a nedostaneš to, 10
dokud tvůj vlastní bratr nevyvrátí,
že jsem byl k tobě nespravedlivý.

OLIVER Milosti, v tom se ve mně pletete!
Já svého bratra nikdy neměl rád.

FREDERIC O to jsi větší lump. Odvedte ho! 15
Sepište s ním, že jeho majetek
zabírám podmínečně pro sebe.
Pospěšte si a pak ať táhne pryč!

Odejdou.

SCÉNA 2.

V LESE.

Vystoupí Orlando s listem papíru.

ORLANDO Zde víste, svědci lásky, verše mé,
a ty, královno noci, můžeš číst
svým cudným zrakem z výše blankytné
o dívce, jejíž jméno kráslí list.
Rosalinda, to jméno kouzelné, 5

- And in their barks my thoughts I'll character,
That every eye which in this forest looks
Shall see thy virtue witnessed every where.
Run, run, Orlando; carve on every tree,
The fair, the chaste, and unexpressive she. 10
- Exit.*
Enter Corin and Touchstone.
- CORIN And how like you this shepherd's life, Master
Touchstone?
- TOUCHSTONE Truly, shepherd, in respect of itself, it is a good life; but
in respect that it is a shepherd's life, it is nought. In
respect that it is solitary, I like it very well; but in 15
respect that it is private, it is a very vile life. Now in
respect it is in the fields, it pleaseth me well; but in
respect it is not in the court, it is tedious. As it is a
spare life, look you, it fits my humour well; but as
there is no more plenty in it, it goes much against my
stomach. Hast any philosophy in thee, shepherd?
- CORIN No more but that I know the more one sickens the
worse at ease he is; and that he that wants money,
means, and content, is without three good friends; that
the property of rain is to wet, and fire to burn; that 25
good pasture makes fat sheep; and that a great cause of
the night is lack of the sun; that he that hath learned
no wit by nature nor art may complain of good
breeding, or comes of a very dull kindred.
- TOUCHSTONE Such a one is a natural philosopher. Wast ever in 30
court, shepherd?
- CORIN No, truly.
- TOUCHSTONE Then thou art damned.
- CORIN Nay, I hope.
- TOUCHSTONE Truly, thou art damned, like an ill-roasted egg, all 35
on one side.
- CORIN For not being at court? Your reason.
- TOUCHSTONE Why, if thou never wast at court thou never saw'st
good manners; if thou never saw'st good manners,
then thy manners must be wicked; and wickedness 40
is sin, and sin is damnation. Thou art in a parlous
state, shepherd.
- CORIN Not a whit, Touchstone. Those that are good manners

- vyryji do kůry všech stromů v lese,
a kamkoli pak oko dohlédne,
zpráva o její kráse ponese se.
Pojď, Orlando, do knihy stromů piš,
ať světu svoji lásku vyjevíš. 10
- Odejde.*
Vystoupí Corin a Brus.
- CORIN A jak se vám líbí tenhle náš ovčácký život,
pane Brus?
- BRUS Po pravdě řečeno, ovčáku, jako život
se mi líbí, ale protože je ovčácký, tak nestojí
za nic. Že je tu klid, se mi líbí, ale že je tu nuda, 15
mi dost vadí. Že je to v přírodě, se mi líbí,
ale že to není ve městě, mě dost otravuje.
Že se tu žije skromně, se mi líbí, ale že se tu
člověk nemůže rozšoupnout, se mi dost
zajídá. Jakou ty máš životní filozofii,
ovčáku? 20
- CORIN Já vím jen to, že když je člověku špatně, tak je
na tom zle. Když mu chybí peníze, prostředky
a pohoda, pak postrádá tři největší přátele,
co může mít. Že po dešti je mokro a po ohni 25
popel, že dobrá pastva ovčím svědčí, že příčinou
noci je nedostatek slunce a že ten, kdo nemá
shůry dáno a ani se v životě sám nic nenaučil,
je buď blbec od přírody, nebo mu chybí vzdělání.
- BRUS Je vidět, že jsi opravdu rozený filozof. Byl jsi někdy 30
u dvora, ovčáku?
- CORIN Nebyl.
- BRUS Pak jsi odsouzen k zatracení.
- CORIN To snad ne.
- BRUS To určitě ano. Stejně jako roštěnka z jedné strany 35
spálená a z druhé ještě syrová.
- CORIN Za to, že jsem nebyl u dvora? A proč?
- BRUS Protože jestli jsi nikdy nebyl u dvora, pak se
neumíš slušně chovat, a jestli se neumíš slušně
chovat, pak se chováš neslušně, a jestli se chováš 40
neslušně, pak hřešíš, a jestli hřešíš, pak jsi odsouzen
k zatracení.
- CORIN Ale kdepak, pane Brus. To vaše dvorské chování je nám

- at the court are as ridiculous in the country as the
behaviour of the country is most mockable at 45
the court. You told me you salute not at the court,
but you kiss your hands; that courtesies would be
uncleanly if courtiers were shepherds.
- TOUCHSTONE Instance, briefly; come, instance.
- CORIN Why, we are still handling our ewes; and their fells, 50
you know, are greasy.
- TOUCHSTONE Thy, do not your courtier's hands sweat? And is not
the grease of a mutton as wholesome as the sweat of
a man? Shallow, shallow. A better instance, I say; come.
- CORIN Besides, our hands are hard. 55
- TOUCHSTONE Your lips will feel them the sooner. Shallow again.
A more sounder instance; come.
- CORIN And they are often tarred over with the surgery of our
sheep; and would you have us kiss tar? The courtier's
hands are perfumed with civet. 60
- TOUCHSTONE Most shallow man! Thou worm's meat in respect
of a good piece of flesh indeed! Learn of the wise, and
perpend: civet is of a baser birth than tar – the very
uncleanly flux of a cat. Mend the instance, shepherd.
- CORIN You have too courtly a wit for me; I'll rest. 65
- TOUCHSTONE Wilt thou rest damned? God help thee, shallow man!
God make incision in thee! Thou art raw.
- CORIN Sir, I am a true labourer: I earn that I eat, get that
I wear; owe no man hate, envy no man's happiness;
glad of other men's good, content with my harm; 70
and the greatest of my pride is to see my ewes graze
and my lambs suck.
- TOUCHSTONE That is another simple sin in you: to bring the ewes
and the rams together, and to offer to get your
living by the copulation of cattle; to be bawd to 75
a bell-wether, and to betray a she-lamb of
a twelvemonth to crooked-pated, old, cuckoldly ram,
out of all reasonable match. If thou beest not damned
for this, the devil himself will have no shepherds;
I cannot see else how thou shouldst scape. 80
- CORIN Here comes young Master Ganymede, my new
mistress's brother.
Enter Rosalind, reading a paper.

- venkovanům k smíchu, stejně jako pánům
z města je k smíchu chování venkovanů. 45
Říkal jste, že u dvora na sebe při pozdravu
nehalekáté, ale že si líbáte ruce. To by na venkově
nešlo.
- BRUS Proč ne? Dokaž to. Honem. Chci důkaz.
- CORIN No protože se tady staráme o ovce a ruce pak máme 50
od jejich rouna špinavý a mastný.
- BRUS A copak se dvořanům ruce nepotí? Myslíš si, že
upocená ruka dvořana není odpornější než ruka
mastná od ovce? Slabé, slabé! Chci lepší důkaz.
- CORIN Máme ruce tvrdý od mozolů. 55
- BRUS Aspoň ten polibek bude mít pevný základ. Zase slabé.
Chci pádnější důkaz. Honem.
- CORIN Míváme ruce od kolomaze, kterou ovce léčíme.
To byste chtěl líbat kolomaz? Dvořani mají ruce
navoněný pižmem. 60
- BRUS Nedouku! Ty červí potravo namísto poctivého lidského
masa! Nech se ode mě poučit. Pižmo je horší sajrajt
než kolomaz. Je to nečistý výpotek ze žláz kočky.
Polepši se, ovčáku.
- CORIN Na váš dvorský důvtip nestačím, takže to vzdávám. 65
- BRUS A vydáváš se zatracení? Bůh ti pomáhej, ty blumo!
Musíš se ještě hodně učit. Nic neznáš.
- CORIN Pane, já znám jen svoji práci. Co si vypěstuju, to sním.
Oblíkám si, co se naskytne. Proti nikomu nic nemám,
nikomu nic nezávidím, všem přeju jen to dobrý a se 70
zlým se vyrovnám. Moje největší radost je, když vidím,
jak se mi ovečky pasou a jehňátka cucají od mámy.
- BRUS A to je další tvůj hřích, že dohazuješ ovce
beranům a tyješ z páření dobytka. Vůdci stáda
děláš pasáka a nešťastnou sotva roční 75
ovčičku předhodíš starému parohatému skopci,
co se k ní vůbec nehodí. Jestli už jenom kvůli
tomu nepříjdeš do pekla, pak leda proto, že ovčáky
ani čert nebere. Nevidím pro tebe žádnou
naději. 80
- CORIN Jde sem mladý pan Ganyméd, bratr mé nové
paní.
Vystoupí Rosalinda a čte si z listu.

ROSALIND	'From the east to western Inde, No jewel is like Rosalind. Her worth, being mounted on the wind, Through all the world bears Rosalind. All the pictures fairest lined Are but black to Rosalind. Let no face be kept in mind But the fair of Rosalind.'	85
TOUCHSTONE	I'll rhyme you so eight years together, dinners, and suppers, and sleeping hours, excepted. It is the right butter-women's rank to market.	
ROSALIND	Out, fool!	
TOUCHSTONE	For a taste:	95
	If a hart do lack a hind, Let him seek out Rosalind. If the cat will after kind, So be sure will Rosalind. Winter garments must be lined, So must slender Rosalind. They that reap must sheaf and bind, Then to cart with Rosalind. Sweetest nut hath sourest rind, Such a nut is Rosalind.	100
	He that sweetest rose will find Must find love's prick and Rosalind.	105
	This is the very false gallop of verses; why do you infect yourself with them?	
ROSALIND	Peace, you dull fool! I found them on a tree.	110
TOUCHSTONE	Truly, the tree yields bad fruit.	
ROSALIND	I'll graff it with you, and then I shall graff it with a medlar. Then it will be the earliest fruit i' th' country; for you'll be rotten ere you be half ripe, and that's the right virtue of the medlar.	115
TOUCHSTONE	You have said; but whether wisely or no, let the forest judge.	
	<i>Enter Celia, with a writing.</i>	
ROSALIND	Peace! Here comes my sister, reading; stand aside.	
CELIA	'Why should this a desert be? For it is unpeopled? No;	120

ROSALINDA	„Rusa, Francouze či Inda, všechny vábí Rosalinda. Dnes či zítra nebo jindy umírám bez Rosalindy. Jiným ženám rád dám kvinde, jediné ne, Rosalindě. Všechny jiné jako stín jdou za mým sluncem, Rosalindou.“	85
BRUS	Takhle bych mohl rýmovat osm let v jednom kuse jen s přestávkama na jídlo a na spaní. Kodrcá to jako trakař s bramborama, který veze bába na trh.	
ROSALINDA	Odejdi, blázne!	
BRUS	Tak třeba:	95
	A já pořád, kdo tu pindá, a ona to Rosalinda. To je kočka, to je minda, tahle naše Rosalinda. Už se mlékem nepobryndá, už je velká Rosalinda. Básnil bych, až ztrhnu vind, a nevnímá mě Rosalinda. Ta když ručku z kapsy vyndá, má ji prázdnou, Rosalinda. Já též nemám ani findu, ještě že mám Rosalindu.	100
	Tohle nakažlivé cválání slabik a rýmů! Jak jste k tomu, slečno, přišla?	
ROSALINDA	Mlč, hlupáku! Našla jsem to na stromě.	110
BRUS	Pak ten strom rodí samé plané žvásty.	
ROSALINDA	Jestli chceš, tak tě na něj naroubuju a bude rodit samé padavky, ale protože ty jsi dost navrdlý, k jídlu to nebude, když to opadá dřív, než dozraje.	115
BRUS	Řekla jste to hezky, ale nechť rozhodne les, jestli nebyla lež.	
	<i>Vystoupí Celia s listem papíru.</i>	
ROSALINDA	Tiše! Má sestřenice něco čte. Pojd' stranou.	
CELIE	„Je les pouhá divočina bez lidí? To jistě ne.	120

- Tongues I'll hang on every tree
That shall civil sayings show.
Some, how brief the life of man
Runs his erring pilgrimage, 125
That the stretching of a span
Buckles in his sum of age;
Some, of violated vows
'Twixt the souls of friend and friend;
But upon the fairest boughs, 130
Or at every sentence end,
Will I Rosalind write,
Teaching all that read to know
The quintessence of every sprite
Heaven would in little show. 135
Therefore heaven Nature charged
That one body should be filled
With all graces wide-enlarged.
Nature presently distilled
Helen's cheek, but not her heart, 140
Cleopatra's majesty,
Atalanta's better part,
Sad Lucretia's modesty.
Thus Rosalind of many parts
By heavenly synod was devised, 145
Of many faces, eyes, and hearts,
To have the touches dearest prized.
Heaven would that she these gifts should have,
And I to live and die her slave.'
- ROSALIND O most gentle Jupiter! What tedious homily 150
of love have you wearied your parishioners withal,
and never cried 'Have patience, good people.'
- CELIA How now! Back, friends; shepherd, go off a little.
(*To Touchstone*) Go with him, sirrah.
- TOUCHSTONE Come, shepherd, let us make an honourable retreat; 155
though not with bag and baggage, yet with scrip and
scrippage.
Exeunt Corin and Touchstone.
- CELIA Didst thou hear these verses?
- ROSALIND O, yes, I heard them all, and more too; for some of
them had in them more feet than the verses would bear.
- CELIA That's no matter; the feet might bear the verses.

- Každý strom mi připomíná
věčné pravdy neměnné.
Smrček říká, jak je krátký
lidský život na světě, 125
ledva na zem vstoupíš, zpátky
země k sobě vezme tě.
Jiné stromy tady mluví
o lásce a přátelství,
do těch nejkrásnějších větví 130
sám napíšu poselství.
Rosalindu velebít chci
a všem stromům povědět,
že v té jedné krasavici
zračí se vši krásy svět. 135
Z vůle nebes příroda si
tuto dívku vybrala,
aby kvintesenci krásy
v její rysy vepsala.
Má vznešenost Kleopatry, 140
Heleninu sličnou líc,
je v ní žár ohnivé vetry,
skromnost mladých řeholnic.
Rosalinda z inventáře
pravých ženských půvabů 145
nese vlasy, oči, tváře,
nejhezčí, co stvořil Bůh.
Nebe jí ty dary přej,
za mou milou mi ji dej.“
- ROSALINDA Bože nebeský! Jak můžeš dopustit, aby svět zaplavily 150
takové duchamorné milostné veršovánky, a nezakřičíš:
„Strpení, dobří lidé!“
- CELIE A vida! Nechte nás tu, přátelé. Ovčáku, jděte kousek
stranou. (*K Brusovi*) A ty taky, prosím.
- BRUS Pojdme, ovčáku. Vezmeme svý saky a paky, 155
v našem případě uzlíky a chlebníky, a uctivě
se odporučíme.
Odejdou Corin a Brus.
- CELIE Slyšelas ty verše?
- ROSALINDA Každou slabiku, obzvlášť ty, které silně vypadávaly
z rytmu. 160
- CELIE To nevádí. Nejde o formu, ale o obsah.

- ROSALIND Ay, but the feet were lame, and could not bear themselves without the verse, and therefore stood lamely in the verse.
- CELIA But didst thou hear without wondering how thy name should be hanged and carved upon these trees? 165
- ROSALIND I was seven of the nine days out of the wonder before you came; for look here what I found on a palm-tree. I was never so berhymed since Pythagoras' time that I was an Irish rat, which I can hardly remember. 170
- CELIA Trow you who hath done this?
- ROSALIND Is it a man?
- CELIA And a chain, that you once wore, about his neck. Change you colour? 175
- ROSALIND I prithee, who?
- CELIA O Lord, Lord! It is a hard matter for friends to meet; but mountains may be removed with earthquakes, and so encounter.
- ROSALIND Nay, but who is it? 180
- CELIA Is it possible?
- ROSALIND Nay, I prithee now, with most petitionary vehemence, tell me who it is.
- CELIA O wonderful, wonderful, most wonderful wonderful, and yet again wonderful, and after that, out of all whooping! 185
- ROSALIND Good my complexion! Dost thou think, though I am caparisoned like a man, I have a doublet and hose in my disposition? One inch of delay more is a South Sea of discovery. I prithee tell me who is it quickly, and speak apace. I would thou could'st stammer, that thou mightst pour this concealed man out of thy mouth, as wine comes out of narrow-mouthed bottle – either too much at once or none at all. I prithee take the cork out of thy mouth that I may drink thy tidings. 195
- CELIA So you may put a man in your belly.
- ROSALIND Is he of God's making? What manner of man? Is his head worth a hat or his chin worth a beard?
- CELIA Nay, he hath but a little beard.
- ROSALIND Why, God will send more if the man will be 200

- ROSALINDA Jestli forma tak strašně kulhá, na obsahu se to zaručeně projeví. Bude chudáček hotový mrzáček.
- CELIE A nepřekvapuje tě, že se tu tvoje jméno objevuje napsané a vyryté na všech stromech? 165
- ROSALINDA Mě už nemůže překvapit vůbec nic. Podívej se, co jsem našla na jedné palmě. Od té doby, co jsem byla myš a poslouchala: „Myšičko, myš, pojď ke mně blíž,“ mě nikdo tak nehorázně nezrýmoval. 170
- CELIE A víš ty, kdo to je?
- ROSALINDA Je to člověk?
- CELIE Který má teď na krku řetízek, co patřival tobě. Koukejme se, ty měníš barvu? 175
- ROSALINDA Kdo je to, prosím tě?
- CELIE Pane na nebi! No jo, jak se říká: „Sejde z očí, sejde z mysli.“ Ale i hora se s horou potká, když dojde na zemětřesení.
- ROSALINDA Pověz, kdo je to? 180
- CELIE To se ptáš vážně?
- ROSALINDA Samozřejmě! Úpěnlivě tě prosím, abys mi řekla, kdo to je.
- CELIE Báječné, báječné a ještě jednou báječné. A nakonec tak báječně báječné, že to už ani báječnější být nemůže. 185
- ROSALINDA Měj se mnou slitování! Myslíš si, že když mám navrch mužské oblečení, nosím kalhoty i na srdci? Prosím tě, pověz mi rychle to jméno. Každá chvílička čekání je pro mě jako daleká plavba k mysu Dobré naděje. Škoda že nekotáš, to by pak z tebe to tajemství vylítlo jako víno z lahve, co má úzké hrdlo. Dlouho čekáš a pak chrst všechno najednou, nebo nic. Prosím tě, odšpuntuj pusy, abych se mohla nalokat tvých zpráv. 195
- CELIE Chceš snad mít toho muže plné břicho?
- ROSALINDA Je to muž, jak se patří? Jaký je? Je jeho hlava hodna klobouku a jeho brada vousu?
- CELIE Vousů, po pravdě, moc nemá.
- ROSALINDA Když bude hodný, Pánbůh mu jich pár přidá. 200

- thankful. Let me stay the growth of his beard, if thou delay me not the knowledge of his chin.
- CELIA It is young Orlando, that tripped up the wrestler's heels and your heart both in an instant.
- ROSALIND Nay, but the devil take mocking! Speak sad brow and true maid. 205
- CELIA I' faith, coz, 'tis he.
- ROSALIND Orlando?
- CELIA Orlando.
- ROSALIND Alas the day! What shall I do with my doublet and hose? What did he when thou saw'st him? What said he? How looked he? Wherein went he? What makes he here? Did he ask for me? Where remains he? How parted he with thee? And when shalt thou see him again? Answer me in one word. 215
- CELIA You must borrow me Gargantua's mouth first; 'tis a word too great for any mouth of this age's size. To say ay and no to these particulars is more than to answer in a catechism.
- ROSALIND But doth he know that I am in this forest, and in man's apparel? Looks he as freshly as he did the day he wrestled? 220
- CELIA It is as easy to count atomies as to resolve the propositions of a lover; but take a taste of my finding him, and relish it with good observance. I found him under a tree, like a dropped acorn. 225
- ROSALIND It may well be called Jove's tree, when it drops forth fruit.
- CELIA Give me audience, good madam.
- ROSALIND Proceed. 230
- CELIA There lay he, stretched along like a wounded knight.
- ROSALIND Though it be pity to see such a sight, it well becomes the ground.
- CELIA Cry 'Holla' to thy tongue, I prithee; it curvets unseasonably. He was furnished like a hunter. 235
- ROSALIND O, ominous! He comes to kill my heart.
- CELIA I would sing my song without a burden; thou bring'st me out of tune.

- Ale vousy vynechme a soustředme se na tu bradu. Čí je?
- CELIE Mladého pana Orlanda, co jediným mistrným chvatem zamával s tím zápasníkem i s tebou.
- ROSALINDA Ne, děláš si legraci. Mluv vážně a řekni mi pravdu. 205
- CELIE Opravdu, sestřenko, je to on.
- ROSALINDA Orlando?
- CELIE Orlando.
- ROSALINDA To je hrůza! A já mám na sobě kalhoty! Kde jsi ho viděla? Co dělal? Co říkal? Jak vypadal? Jak byl oblečený? Kde se tady vzal? Ptal se na mě? Kde bydlí? Uvidíš ho ještě? A kdy? Ihned mi to všechno řekni. Jedním slovem. 215
- CELIE To bych musela mít hubu jako Gargantua, aby se mi do ní takové slovo vešlo. Na takový křížový výslech mi „ano“ nebo „ne“ nestačí.
- ROSALINDA Aspoň mi řekni, jestli ví, že jsem tady v lese, a v mužských šatech. Vypadá pořád tak pěkně jako ten den, kdy jsem ho viděla zápasit? 220
- CELIE Je snadnější počítat zrnka prachu než odpovídat na otázky zamilovaných. Nech si vyprávět, jak jsem ho potkala, a maluj si to v představách. Našla jsem ho pod stromem, kde ležel jako spadlý žalud. 225
- ROSALINDA Ó, to musel být božský strom, když rodí tak vzácné ovoce.
- CELIE Tak chceš to vyprávět?
- ROSALINDA Pokračuj. 230
- CELIE Ležel natažený na palouku jako raněný rek.
- ROSALINDA Žalostný pohled, ale tomu palouku to muselo náramně slušet.
- CELIE Pr! Zaráž ten svůj nevyčválaný jazyk, pořád ti ujíždí. Byl oblečen jako lovec. 235
- ROSALINDA Naplň se, osude! Přichází ulovit mé srdce.
- CELIE Takhle to nedopovím, když mi v jednom kuse skáčeš do řeči.

- ROSALIND Do you not know I am a woman? When I think,
I must speak. Sweet, say on. 240
- CELIA You bring me out. Soft! Comes he not here?
Enter Orlando and Jaques.
- ROSALIND 'Tis he; slink by, and note him.
- JAQUES I thank you for your company; but, good faith, I had
as lief have been myself alone.
- ORLANDO And so had I; but yet, for fashion sake, I thank 245
you too for your society.
- JAQUES God buy you; let's meet as little as we can.
- ORLANDO I do desire we may be better strangers.
- JAQUES I pray you mar no more trees with writing love songs in
their barks. 250
- ORLANDO I pray you mar no more of my verses with reading
them ill-favouredly.
- JAQUES Rosalind is your love's name?
- ORLANDO Yes, just.
- JAQUES I do not like her name. 255
- ORLANDO There was no thought of pleasing you when she was
christened.
- JAQUES What stature is she of?
- ORLANDO Just as high as my heart.
- JAQUES You are full of pretty answers. Have you not been 260
acquainted with goldsmiths' wives, and conned them
out of rings?
- ORLANDO Not so; but I answer you right painted cloth, from
whence you have studied your questions.
- JAQUES You have a nimble wit; I think 'twas made of Atalanta's
heels. Will you sit down with me? And we two will rail
against our mistress the world, and all our misery.
- ORLANDO I will chide no breather in the world but myself, against
whom I know most faults.
- JAQUES The worst fault you have is to be in love. 270
- ORLANDO 'Tis a fault I will not change for your best virtue. I am
weary of you.
- JAQUES By my troth, I was seeking for a fool when I found
you.

- ROSALINDA No a co? Jsem žena. A každá žena říká rovnou,
co si myslí. Drahoušku, pokračuj. 240
- CELIE Když ty mě pleteš. Tiše! Není to on?
Vystoupí Orlando a Jaques.
- ROSALINDA Je to on. Schovej se. Budem ho pozorovat.
- JACQUES Děkuji vám za vaši milou společnost, ale, přiznávám,
raději bych byl sám.
- ORLANDO Já rovněž, pane, ale ze slušnosti vám taky 245
poděkuji za milý doprovod.
- JACQUES Pánbůh s vámi. Dej, abychom se potkávali co nejméně.
- ORLANDO I já si přeji vás co nejčastěji nevidět.
- JACQUES A prosím, přestaňte už ničit stromy a neryjte do nich
své milostné výlevy. 250
- ORLANDO A já vás prosím, abyste přestal ničit mé verše tím, že je
tak necitlivě předcítáte.
- JACQUES Rosalinda se jmenuje vaše milá?
- ORLANDO Tak.
- JACQUES To jméno se mi nelíbí. 255
- ORLANDO Nemyslím si, že se zrovna vám chtěli zavděčit, když ji
křtili.
- JACQUES Jak je vysoká?
- ORLANDO Až tam, kam moje srdce vzlétá.
- JACQUES Krásná odpověď! Kam na takové metafory chodíte? 260
Že je vykrádáte z prstýnků, co vám dávají zlatnické
paničky na památku?
- ORLANDO To ne, ale pokud jde o moje odpovědi, ty jsou opsány
ze stejně pokleslých pramenů jako vaše otázky.
- JACQUES Hezky se do mě trefujete. Ale abyste nepřestřelil. 265
Nechcete se se mnou posadit a zanádat si na tu
děvku svět a lidskou bídu?
- ORLANDO Já můžu nadávat leda tak sám sobě, protože na sobě
vidím nejvíc chyb.
- JACQUES Tou největší je, že jste zamilovaný. 270
- ORLANDO Tenhle svůj nedostatek bych nevyměnil za všechny
vaše přednosti. Už mě unavujete.
- JACQUES Opravdu, vydal jsem se hledat jednoho blázna a našel
druhého.

- ORLANDO He is drowned in the brook; look but in, and you shall see him. 275
- JACQUES There I shall see mine own figure.
- ORLANDO Which I take to be either a fool or a cipher.
- JACQUES I'll tarry no longer with you; farewell, good Signior Love. 280
- ORLANDO I am glad of your departure; adieu, good Monsieur Melancholy.
Exit Jaques.
- ROSALIND (*Aside to Celia*) I will speak to him like a saucy lackey, and under that habit play the knave with him. – Do you hear, forester? 285
- ORLANDO Very well; what would you?
- ROSALIND I pray you, what is't o'clock?
- ORLANDO You should ask me what time o' day; there's no clock in the forest.
- ROSALIND Then there is no true lover in the forest, else sighing every minute and groaning every hour would detect the lazy foot of Time as well as a clock. 290
- ORLANDO And why not the swift foot of Time? Had not that been as proper?
- ROSALIND By no means, sir. Time travels in divers paces with divers persons. I'll tell you who Time ambles withal, who Time trots withal, who Time gallops withal, and who he stands still withal. 295
- ORLANDO I prithee, who doth he trot withal?
- ROSALIND Marry, he trots hard with a young maid between the contract of her marriage and the day it is solemnized; if the interim be but a se'nnight, Time's pace is so hard that it seems the length of seven year. 300
- ORLANDO Who ambles Time withal?
- ROSALIND With a priest that lacks Latin and a rich man that hath not the gout; for the one sleeps easily because he cannot study, and the other lives merrily because he feels no pain; the one lacking the burden of lean and wasteful learning, the other knowing no burden of heavy tedious penury. These Time ambles withal. 305
- ORLANDO Who doth he gallop withal?
- ROSALIND With a thief to the gallows; for though he go as softly

- ORLANDO Ten třetí se utopil v potoce. Můžete se podívat a uvidíte ho tam. 275
- JACQUES Tam uvidím leda sám sebe.
- ORLANDO Jak říkám, blázen, nebo samá voda.
- JACQUES Už s vámi nebudu ztrácet čas. Sbohem, pane Zamilovaný. 280
- ORLANDO Váš odchod mě neskonale těší. Adié, monsieur Melancholie.
Odejde Jacques.
- ROSALINDA (*Stranou k Celi*) Promluví si s ním jako drzý floutek a v tomhle převleku si z něho vystřelím. – Myslivče, haló! Slyšíte mě? 285
- ORLANDO Velice dobře. Co si přejete?
- ROSALINDA Prosím vás, kolik je přesně hodin?
- ORLANDO Moc přesně vám to nepovím, protože tady v lese jsem ještě žádné hodiny neviděl.
- ROSALINDA Pak tu v lese zřejmě není žádný skutečný milenec, který by líné plynutí času odměřoval lépe než jakýkoli jiný časostroj. Co minuta, to vzdech, co hodina to kvil. 290
- ORLANDO Proč mluvíte o líném plynutí času, když čas uhání jako splašený? Nespletl jste se?
- ROSALINDA Nikoliv, pane. Čas rajtuje s každým jinak. S někým jen tak zvolna kráčí, s dalším kluše, s jiným přímo cválá a s některými se docela až zastaví. 295
- ORLANDO Prosím vás! A s kým kluše?
- ROSALINDA S mladým děvčetem v době mezi zasnubami a svatbou. Tak zatraceně to s ní cvičí, že kdyby ta doba byla jenom sedm dní, jí to připadá jako sedm let. 300
- ORLANDO A s kým jen tak zvolna kráčí?
- ROSALINDA S knězem, který neumí latinsky, a s boháčem, který nemá pakostnici. Ten první totiž chodí spát s veselou myslí, protože až do noci nestudoval, ten druhý si vesele žije, protože ho nebolí klouby. První není zatížen úmornou a planou učeností, druhého netíží otravná a nechutná chudoba. S takovými čas jen tak zvolna kráčí. 305
- ORLANDO A s kým přímo cválá?
- ROSALINDA Se zlodějem pod šibenicí. Ten jde sice jen, co noha

- as foot can fall, he thinks himself too soon there.
- ORLANDO Who stays it still withal?
- ROSALIND With lawyers in the vacation; for they sleep 315
between term and term, and then they perceive
not how Time moves.
- ORLANDO Where dwell you, pretty youth?
- ROSALIND With this shepherdess, my sister; here in the skirts of
the forest, like fringe upon a petticoat. 320
- ORLANDO Are you native of this place?
- ROSALIND As the coney that you see dwell where she is kindled.
- ORLANDO Your accent is something finer than you could purchase
in so removed a dwelling.
- ROSALIND I have been told so of many; but indeed an old 325
religious uncle of mine taught me to speak, who was
in his youth an inland man; one that knew courtship
too well, for there he fell in love. I have heard him read
many lectures against it; and I thank God I am not a
woman, to be touched with so many giddy offences 330
as he hath generally taxed their whole sex withal.
- ORLANDO Can you remember any of the principal evils that he
laid to the charge of women?
- ROSALIND There were none principal; they were all like one
another as halfpence are; every one fault seeming 335
monstrous till his fellow-fault came to match it.
- ORLANDO I prithee recount some of them.
- ROSALIND No; I will not cast away my physic but on those that
are sick. There is a man haunts the forest that abuses
our young plants with carving 'Rosalind' on their 340
barks; hangs odes upon hawthorns and elegies on
brambles; all, forsooth, deifying the name of Rosalind.
If I could meet that fancy-monger, I would give him
some good counsel, for he seems to have the quotidian
of love upon him. 345
- ORLANDO I am he that is so love-shaked; I pray you tell me your
remedy.
- ROSALIND There is none of my uncle's marks upon you; he taught
me how to know a man in love; in which cage of
rushes I am sure you are not prisoner. 350
- ORLANDO What were his marks?

- nohu mine, ale stejně dojde k cíli dřív, než by chtěl.
- ORLANDO A s kým se docela až zastaví?
- ROSALINDA Se soudci, když se zrovna nesoudí. Mezi 315
jednotlivými stánými spí a spí, takže ani nevědí,
že čas běží.
- ORLANDO Kde tady bydlíte, mladý muži?
- ROSALINDA S mou sestrou pastýřkou bydlíme v hájku, který vroubí
tenhle les jako lem sukni. 320
- ORLANDO Pocházíte odtud?
- ROSALINDA Jako ten zajíček, co sedává v jamce, kde se narodil.
- ORLANDO Váš způsob vyjadřování je až překvapivě kultivovaný
na to, že žijete v téhle pustině.
- ROSALINDA Vidíte! To mi říká každý. Ale měl jsem učeného 325
strýčka, který mi dával hodiny vybrané konverzace.
V mládí hodně cestoval a naučil se nóbl způsobem ve
městě, kde se svého času vážně zamiloval. Před tímhle
postížením mě velice varoval. Chvála bohu, že nejsem
žena a nemůžu mít tudíž ty odpudivé vlastnosti, 330
které, jak povídal, mají úplně všechny.
- ORLANDO Vzpomínáte si, co říkal? Jaké jsou ty hlavní odpudivé
vlastnosti žen?
- ROSALINDA Žádné nejsou hlavní. Všechny jsou jedna hrůza.
Občas se vám některá zdá zvlášť odporná, ale 335
to jen do té doby, než se objeví další stejně děsivá.
- ORLANDO Tak mi nějaké vyjmenujte.
- ROSALINDA Ne, nebudu plýtvat milodary. Svůj lék věnuji
pouze nemocným. Tady v lese straší člověk, který
ničí lesní porosty tím, že do jejich kůry vyrývá 340
„Rosalinda“, na hlohy větší chvalozpěvy,
na ostružiny elegie a ve všech dělá z téhle Rosalindy
hotovou bohyni. Kdybych toho láskonoše potkal,
hned bych mu poradil, jak se z té milostné agónie
dostat. 345
- ORLANDO Já jsem ten láskou nemocný. Poradte mi, jak se můžu
vyléčit.
- ROSALINDA Vy ale nemáte žádné příznaky, o kterých strýček mluvil.
Naučil mě, jak rozpoznat zamilovaného, ale jak vidím,
vy jste do té pasti z proutí ještě neupadli. 350
- ORLANDO A jaké jsou ty příznaky?

- ROSALIND A lean cheek, which you have not; a blue eye and sunken, which you have not; an unquestionable spirit, which you have not; a beard neglected, which you have not; but I pardon you for that, for simply 355 your having in beard is a younger brother's revenue. Then your hose should be ungartered, your bonnet unbanded, your sleeve unbuttoned, your shoe untied, and every thing about you demonstrating a careless desolation. But you are no such man; you are 360 rather point-device in your accoutrements, as loving yourself than seeming the lover of any other.
- ORLANDO Fair youth, I would I could make thee believe I love.
- ROSALIND Me believe it! You may as soon make her that you love believe it; which, I warrant, she is apter to do than 365 to confess she does. That is one of the points in the which women still give the lie to their consciences. But, in good sooth, are you he that hangs the verses on the trees wherein Rosalind is so admired?
- ORLANDO I swear to thee, youth, by the white hand of 370 Rosalind, I am that he, that unfortunate he.
- ROSALIND But are you so much in love as your rhymes speak?
- ORLANDO Neither rhyme nor reason can express how much.
- ROSALIND Love is merely a madness; and, I tell you, deserves as well a dark house and a whip as 375 madmen do; and the reason why they are not so punished and cured is that the lunacy is so ordinary that the whippers are in love too. Yet I profess curing it by counsel.
- ORLANDO Did you ever cure any so? 380
- ROSALIND Yes, one; and in this manner. He was to imagine me his love, his mistress; and I set him every day to woo me; at which time would I, being but a moonish youth, grieve, be effeminate, changeable, longing and liking, proud, fantastical, apish, shallow, inconstant, 385 full of tears, full of smiles; for every passion something and for no passion truly anything, as boys and women are for the most part cattle of this colour; would now like him, now loathe him; then entertain him, then forswear him; now weep for him, then 390 spit at him; that I drave my suitor from his mad humour of love to a living humour of madness; which

- ROSALINDA Vyzáblé tváře, což nemáte, kruhy pod zapadlýma očima, což nemáte, stranění se společnosti, což nemáte, nepěstěný vous, což nemáte, ale, upřímně 355 řečeno, to vám odpustím, protože na vás už asi v rodině moc vousů nevybylo. Kalhoty byste měl mít na půl žerdi, klobouk beze stuhy, košili rozhalenou, rukávky nezapnuté, botky nezavázané a vůbec vše zanedbané ve stavu počínajícího rozkladu. Ale takový vy nejste. Vypadáte jako 360 ze škatulky, jako byste ze všech nejvíc miloval sám sebe.
- ORLANDO Kdybych vás tak uměl přesvědčit, jak moc ji miluji.
- ROSALINDA Mě a přesvědčit! To byste o tom mohl rovnou přesvědčit tu, kterou milujete a která, jak vám můžu 365 garantovat, to radši připustí, než aby vám to přiznala. A to je právě jeden z těch malérů, že ženy tak rády obelhávají vlastní svědomí. Ale povzte, vy jste opravdu ten, kdo věší po stromech ty chvalozpěvy na Rosalindu?
- ORLANDO Při bělostné ručce mé Rosalindy přísahám, mladíku, 370 že já jsem ten nešťastný mileneček.
- ROSALINDA A opravdu ji milujete tak, jak o tom rýmujete?
- ORLANDO Ani rým, ani řeč nevázaná není s to vyjádřit jak moc.
- ROSALINDA Láska je v zásadě pominutí smyslů, a proto by se měli milenci při léčbě tohoto neduhu zavírat do temnic 375 a bičovat jako šilenci. Neděje se tak jedině z toho důvodu, že epidemie tohoto druhu šílenství je natolik rozšířená, že postihuje i bičující léčitele. Takže bych spíše radil léčbu formou odborných konzultací.
- ORLANDO Už jste někdy někoho takhle vyléčil? 380
- ROSALINDA Ano, jednoho. A sice následujícím způsobem. Musel si představovat, že já jsem jeho láska, jeho milovaná, a nutil jsem ho, aby si mě den co den namlouval. A přitom jsem se, tehdy co nevyčválaný výrostek, choval jako žena: trpící, nestálá, milující a toužící, 385 pyšná, nepřístupná, nemožně afektovaná, povrchní, přelétavá, ubrečená, uhihňaná, jednou vášnivě taková a potom vášnivě maková, jak už to tak kluci v mém věku a ženské mívají často ve zvyku. Odmítal jsem ho, nadával mu, pak jsem ho bavil a okouzloval, s pláčem ho zapřísahal, pak na něho plival, takže za jistý čas jsem nápadníka ze stavu šílené lásky přivedl do stavu

was, to forswear the full stream of the world and to live in a nook merely monastic. And thus I cured him; and this way will I take upon me to wash your liver as clean as a sound sheep's heart, that there shall not be one spot of love in't.

- ORLANDO I would not be cured, youth.
- ROSALIND I would cure you, if you would but call me Rosalind, and come every day to my cote and woo me. 400
- ORLANDO Now, by the faith of my love, I will. Tell me where it is.
- ROSALIND Go with me to it, and I'll show it you; and, by the way, you shall tell me where in the forest you live. Will you go?
- ORLANDO With all my heart, good youth. 405
- ROSALIND Nay, you must call me Rosalind. Come, sister, will you go?
Exeunt.

SCENE 3. THE FOREST.

Enter Touchstone and Audrey; Jaques behind.

- TOUCHSTONE Come apace, good Audrey; I will fetch up your goats, Audrey. And how, Audrey, am I the man yet? Doth my simple feature content you?
- AUDREY Your features! Lord warrant us! What features?
- TOUCHSTONE I am here with thee and thy goats, as the most capricious poet, honest Ovid, was among the Goths. 5
- JACQUES (*Aside*) O knowledge ill-inhabited, worse than Jove in a thatched house!
- TOUCHSTONE When a man's verses cannot be understood, nor a man's good wit seconded with the forward child understanding, it strikes a man more dead than a great reckoning in a little room. Truly, I would the gods had made thee poetical. 10
- AUDREY I do not know what 'poetical' is. Is it honest in deed and word? Is it a true thing? 15
- TOUCHSTONE No, truly; for the truest poetry is the most feigning, and lovers are given to poetry; and what they swear in poetry may be said as lovers they do feign.

normálního šílenství, on se zřekl všech požitků života a rozhodl se žít o samotě jako mnich. A takto jsem ho vyléčil. Stejným způsobem hodlám proprat ledví vám, že budete čistý jako ovčí dušička, bez jediné skvrnky lásky na srdci. 395

- ORLANDO Mě nevyléčíte, mladý muži.
- ROSALINDA Ale vyléčím. Říkejte mi: „Rosalindo!“, den co den chodte ke mně domů a svádějte mě. 400
- ORLANDO Jako že ji miluji, já to udělám. Kde bydlíte?
- ROSALINDA Pojdte, já vás tam zavedu, a cestou mi řeknete, kde tady v lese přebýváte vy. Tak půjdete se mnou?
- ORLANDO S radostí, mládenče. 405
- ROSALINDA Ne, musíte mi říkat Rosalindo. Pojď, sestřičko. Ty nejdeš?
Odejdu.

SCÉNA 3. V LESE.

Vystoupí Brus a Audrey, v pozadí je Jacques.

- BRUS Pospěš si, milá Audrey. O tvé kozičky se postarám, Audrey. Tak co, Audrey, jsem pro tebe ten pravý? Podléháš mému charismatu?
- AUDREY Charismatu! Bože chraň! Co to je?
- BRUS Jsem tady jen já a ty a tvoje kozy a já si připadám jako bukolický Ovidius, básník milenců a pasáků. 5
- JACQUES (*Stranou*) Ó, vzdělanosti na nepravém místě, to je, jako když božský Jupiter spočine v chajdě drnový!
- BRUS Když básnický obraz narazí na ignoranci, nebo když podnětnou myšlenku neoplodní ke smyslu chápavost, pak to člověka raní ještě víc, než když dostane mastný účet za suchý chleba. Opravdu bych si přál, aby Pánbůh dal a tys byla aspoň trochu poetická. 10
- AUDREY Já nevím, co to je „poetická“. Doufám, že to není nic ošklivého. Znamená to pravdivá a poctivá? 15
- BRUS Neznamená. Protože ta nejpravější poezie se pravdě nepodobá a milenci, kteří nejvíc básní o lásce, mívají nejvíc prozaické cíle.

- AUDREY Do you wish, then, that the gods had made me
poetical? 20
- TOUCHSTONE I do, truly, for thou swear'st to me thou art honest;
now, if thou wert a poet, I might have some hope thou
didst feign.
- AUDREY Would you not have me honest?
- TOUCHSTONE No, truly, unless thou wert hard-favoured; for 25
honesty coupled to beauty is to have honey a sauce
to sugar.
- JACQUES (*Aside*) A material fool!
- AUDREY Well, I am not fair; and therefore I pray the gods make
me honest. 30
- TOUCHSTONE Truly, and to cast away honesty upon a foul slut were
to put good meat into an unclean dish.
- AUDREY I am not a slut, though I thank the gods I am foul.
- TOUCHSTONE Well, praised be the gods for thy foulness; sluttishness
may come hereafter. But be it as it may be, I will 35
marry thee; and to that end I have been with Sir Oliver
Martext, the vicar of the next village, who hath
promised to meet me in this place of the forest, and to
couple us.
- JACQUES (*Aside*) I would fain see this meeting. 40
- AUDREY Well, the gods give us joy!
- TOUCHSTONE Amen. A man may, if he were of a fearful heart,
stagger in this attempt; for here we have no temple
but the wood, no assembly but horn-beasts.
But what though? Courage! As horns are odious, 45
they are necessary. It is said: 'Many a man knows no
end of his goods.' Right! Many a man has good horns
and knows no end of them. Well, that is the dowry of
his wife; 'tis none of his own getting. Horns?
Even so. Poor men alone? No, no; the noblest deer 50
hath them as huge as the rascal. Is the single man
therefore blessed? No; as a walled town is more
worthier than a village, so is the forehead of a married
man more honourable than the bare brow of
a bachelor; and by how much defence is better 55
than no skill, by so much is horn more precious
than to want. Here comes Sir Oliver.
Enter Sir Oliver Martext.

- AUDREY A to byste si přál, aby Pánbůh dal a já byla
poetická? 20
- BRUS Namoutěkutě ano. Ty mi přísaháš, že jsi poctivá,
ale kdybys byla poetická, dalo by se předpokládat,
že nejsi poctivá.
- AUDREY A to byste chtěl, abych nebyla poctivá?
- BRUS Nechtěl, leda kdybys byla ohyzda, protože 25
poctivost spářená s krásou, to je, jako když cukruješ
chleba s medem.
- JACQUES (*Stranou*) Na tom něco je!
- AUDREY Já nejsem krásná, a proto se modlím k Pánubohu,
abych byla aspoň poctivá. 30
- BRUS Jenže aby dělal poctivou z ošklivé rajdy, to je zase
jako dávat dobré maso na špinavý talíř.
- AUDREY Já nejsem žádná rajda, i když chválabohu ošklivá ano.
- BRUS Pak chválabohu za tvou ošklivost, na rajdu ještě
může dojít. Ale ať je to, jak je to, já si tě vezmu, 35
a proto jsem zašel za velebným panem Oliverem
Kaziprelátem, vikářem ze sousední vesnice, a ten mi
slíbil, že přesně sem do lesa za námi přijde a spáruje
nás tady.
- JACQUES (*Stranou*) To spárování si nenechám ujít. 40
- AUDREY Božínku, to mám radost!
- BRUS Amen. Leckdo by se třeba takového kroku zalekl,
protože místo svatostánku je tu jenom les a místo
svatebčanů tyhle rohaté bestie. Ale co? Hlavu vzhůru!
Parohy sice překážejí, ale bez nich to nejde. 45
Však se říká: „Málokdo ví, co má.“ Správně! Hodně
mužů má parohy, ale jen málokdo z nich, to ví.
Prosili se o ně? Ne. Žena jim je nasadila a teď jsou
z nich paroháči. No a co? Je to snad pouze nešťastný
úděl mužů? Kdepak! Nejvznešenější jelen má 50
parohy zrovna tak vysoké jako ten nejubožejší
človíček. Je proto lepší se neženit? Ne. Tak jako je
město obehnané hradbami bezpečnější než otevřená
vesnice, tak je i parohy zdobené čelo ženáče
úctyhodnější než nechráněné čelo svobodného 55
mládence. Vždyť nejlepší obrana je útok a holou
hlavou zed' neprorazíš. Už jde velebný pan Oliver.
Vystoupí velebný pan Oliver Kaziprelát.

- Sir Oliver Martext, you are well met. Will you dispatch us here under this tree, or shall we go with you to your chapel? 60
- MARTEX Is there none here to give the woman?
- TOUCHSTONE I will not take her on gift of any man.
- MARTEX Truly, she must be given, or the marriage is not lawful.
- JAQUES (*Discovering himself*) Proceed, proceed; I'll give her.
- TOUCHSTONE Good even, good Master What-ye-call't; how do you, sir? You are very well met. God 'ield you for your last company. I am very glad to see you. Even a toy in hand here, sir. Nay; pray be covered. 65
- JAQUES Will you be married, motley?
- TOUCHSTONE As the ox hath his bow, sir, the horse his curb, and the falcon her bells, so man hath his desires; and as pigeons bill, so wedlock would be nibbling. 70
- JAQUES And will you, being a man of your breeding, be married under a bush, like a beggar? Get you to church and have a good priest that can tell you what marriage is; this fellow will but join you together as they join wainscot; then one of you will prove a shrunk panel, and like green timber warp, warp. 75
- TOUCHSTONE (*Aside to Jacques*) I am not in the mind but I were better to be married of him than of another; for he is not like to marry me well; and not being well married, it will be a good excuse for me hereafter to leave my wife. 80
- JAQUES Go thou with me, and let me counsel thee.
- TOUCHSTONE Come, sweet Audrey; We must be married or we must live in bawdry. 85
- Farewell, good Master Oliver. Not –
O sweet Oliver,
O brave Oliver,
Leave me not behind thee.
- But – 90
Wind away,
Begone, I say,
I will not to wedding with thee.
- Exeunt Jaques, Touchstone, and Audrey.*
- MARTEXT 'Tis no matter; ne'er a fantastical knave of them all shall flout me out of my calling. 95
- Exit.*

- Velebný pane, moc rád vás vidím. Odbydeme si to hned tady pod stromem, nebo budeme muset jít s vámi do kaple? 60
- KAZIPRELÁT Je zde někdo, od koho by ženich přebral nevěstu?
- BRUS Já ji nechci přebranou.
- KAZIPRELÁT Někdo vám ji musí odevzdat, jinak žádná svatba nebude.
- JACQUES (*Vystoupí do popředí*) Bude, bude. Já mu ji odevzdám.
- BRUS Dobrý den, pane Jaksejmenujete. Jak se máte? 65
Přišel jste jako na zavalanou. Míňule mě moc těšilo. Rád vás vidím. Jen si tady něco menšího vyřídím. Ne, nechte na hlavě.
- JACQUES Vy se chcete oženit, blázne?
- BRUS Tak jako vůl má své jho, kuň svůj chomout a sokol svou čepičku, i muž má své touhy. A jako se holoubata cukrují, i mně se zachtělo si trochu zobnout lásky. 70
- JACQUES A to se chcete vy, člověk velkého světa, ženit tady pod keřem jako žebrák? Jděte do kostela a nechte se oddat pořádným knězem, který vám vysvětlí, co to je manželství. Tenhle fušér vás jen sklepane dohromady jak čtyřnožku, a protože jedno dřevo je ještě zelené, začne vám to skřípat, až se vám to úplně rozklízí. Rozklízí. 75
- BRUS (*Stranou k Jacquovi*) Já tedy nevím, ale radši se nechám oženit tímhle než jiným. Protože když mě tenhle dobře neožení, ožení mě špatně, a jako špatně ženatý budu mít dobrý důvod, abych od manželky odešel. 80
- JACQUES Pojdte se mnou a já vám něco poradím.
- BRUS Jdem, Audrey, ještě se uvidí, jestli budem spolu jen tak, nebo i pro lidi. 85
- Sbohem, velebný pane Olivere. Už neříkám:
Můj milý Olivere,
Můj milý Olivere,
zpívej nám: Miserere.
- Ale – 90
Seber se a běž,
dělej si, co chceš,
ale nás oddávat nebudeš.
- Odejdou Jacques, Brus a Audrey.*
- KAZIPRELÁT Nevadí. Žádný takový blázen mě od mého poslání neodradí. 95
- Odejde.*

SCENE 4.
THE FOREST.

Enter Rosalind and Celia.

- ROSALIND Never talk to me; I will weep.
- CELIA Do, I prithee; but yet have the grace to consider that tears do not become a man.
- ROSALIND But have I not cause to weep?
- CELIA As good cause as one would desire; therefore weep. 5
- ROSALIND His very hair is of the dissembling colour.
- CELIA Something browner than Judas's. Marry, his kisses are Judas's own children.
- ROSALIND I' faith, his hair is of a good colour.
- CELIA An excellent colour: your chestnut was ever the 10
only colour.
- ROSALIND And his kissing is as full of sanctity as the touch of holy bread.
- CELIA He hath bought a pair of cast lips of Diana. A nun of winter's sisterhood kisses not more religiously; the 15
very ice of chastity is in them.
- ROSALIND But why did he swear he would come this morning, and comes not?
- CELIA Nay, certainly, there is no truth in him.
- ROSALIND Do you think so? 20
- CELIA Yes; I think he is not a pick-purse nor a horse-stealer; but for his verity in love, I do think him as concave as covered goblet or a worm-eaten nut.
- ROSALIND Not true in love?
- CELIA Yes, when he is in; but I think he is not in. 25
- ROSALIND You have heard him swear downright he was.
- CELIA 'Was' is not 'is'; besides, the oath of a lover is no stronger than the word of a tapster; they are both the confirmer of false reckonings. He attends here in the forest on the Duke, your father. 30
- ROSALIND I met the Duke yesterday, and had much question with him. He asked me of what parentage I was; I told him, of as good as he; so he laughed and let me go. But what talk we of fathers when there is such a man as Orlando?

SCÉNA 4.
V LESE.

Vystoupí Rosalinda a Celié.

- ROSALINDA Nemluv na mě. Budu plakat.
- CELIE Plač si, ale laskavě si uvědom, že mužskému slzy nesluší.
- ROSALINDA Nemám snad důvod plakat?
- CELIE Nejlepší, jaký si můžeš přát. Proto plač! 5
- ROSALINDA I jeho vlasy mají falešnou barvu.
- CELIE Jsou jen o trochu míň zrzavé než Jidášovy. Bože, jeho polibky budou jako Jidášovi bastardi.
- ROSALINDA Co to povídáš? Jsou kaštanové. Mají moc hezkou barvu.
- CELIE Nádhernou barvu. Kaštanová barva je ze všech 10
barev ta nejhezčí.
- ROSALINDA A jeho polibky budou úplně svátosti jako požehnaný chléb.
- CELIE Koupil si párek rtů od bohyně cudnosti Diany. Ani sestra od Zmrzlých jeptišek by nelíbala 15
nábožněji. Jeho polibky budou studit jako led.
- ROSALINDA Tak proč mi slíbil, že dneska ráno přijde, a ještě tu není?
- CELIE Opravdu, nedá se mu v ničem věřit.
- ROSALINDA Myslíš? 20
- CELIE Ano. Kapsář nebo zloděj koní to asi nebude, ale pokud jde o jeho věrné milující srdce, myslím si, že je to nádoba prázdná jako vypitý pohár či vydlabaný ořech.
- ROSALINDA Není věrný v lásce?
- CELIE Je, když v ní je, ale já si myslím, že v ní není. 25
- ROSALINDA Přece přísahal, že ano.
- CELIE Co bylo, to bylo, a navíc přísahy milenců jsou stejně spolehlivé jako výpočty výčepního. Vždycky si něco přihodí. Je tady v lese v družině tvého tatínka 30
vévody.
- ROSALINDA Vévodu jsem včera potkala a dlouho jsme si povídali. Ptal se mě, z jaké jsem rodiny, tak jsem mu řekla, že ze stejně dobré jako on. Zasmál se a nechal mě jít. Ale proč se bavíme o otci, když je tady takový muž jako Orlando?

- CELIA O, that's a brave man! He writes brave verses, 35
speaks brave words, swears brave oaths, and breaks
them bravely, quite traverse, athwart the heart of
his lover; as a puisny tilter, that spurs his horse but
on one side, breaks his staff like a noble goose.
But all's brave that youth mounts and folly guides. 40
Who comes here?
Enter Corin.
- CORIN Mistress and master, you have oft enquired
After the shepherd that complained of love,
Who you saw sitting by me on the turf,
Praising the proud disdainful shepherdess 45
That was his mistress.
- CELIA Well, and what of him?
- CORIN If you will see a pageant truly played
Between the pale complexion of true love
And the red glow of scorn and proud disdain,
Go hence a little, and I shall conduct you, 50
If you will mark it.
- ROSALIND O, come, let us remove!
The sight of lovers feedeth those in love.
Bring us to this sight, and you shall say
I'll prove a busy actor in their play.
Exeunt.

SCENE 5.
ANOTHER PART OF THE FOREST.

Enter Silvius and Phebe.

- SILVIUS Sweet Phebe, do not scorn me; do not, Phebe.
Say that you love me not; but say not so
In bitterness. The common executioner,
Whose heart th' accustomed sight of death makes hard,
Falls not the axe upon the humbled neck 5
But first begs pardon. Will you sterner be
Than he that dies and lives by bloody drops?
Enter Rosalind, Celia, and Corin, at a distance.
- PHEBE I would not be thy executioner;
I fly thee, for I would not injure thee.

- CELIE Ó, to je skvělý muž! Píše skvělé básně, skvěle 35
hovoří, dává skvělé sliby lásky, a hned je zase
skvěle bere zpátky, až je z toho jeho láska celá vzatá.
Zaútočil křivě na její srdce, a místo aby jí ho proklál,
tak se jen dokonale znemožnil. Ale co? Všechno
je přece skvělé, když je mládí na koni a ztřeštěnost 40
udává směr. Kdo to sem jde?
Vystoupí Corin.
- CORIN Paní a pane, často jste se ptali,
co asi dělá ten nešťastný ovčák,
s nímž jste mě viděli, když opěvoval
svou nedobytnou lásku, ovčáčku, 45
která ho nechce.
- CELIE Ano. Co je s ním?
- CORIN Chcete-li vidět opravdové drama,
v němž chorá pravá láska utkává se
s jízlivým posměchem a zpupnou pýchou,
pak pojdte se mnou, ukážu vám, kde se 50
ta scéna hraje.
- ROSALINDA Jdem se podívat.
Kdo miluje, na lásku hledí rád.
A bude-li ten jejich výstup dobrý,
zaručeně se nechám vtáhnout do hry.
Odejdou.

SCÉNA 5.
JINDE V LESE.

Vystoupí Silvius a Fěbě.

- SILVIUS Má drahá Fěbě, nevysmívej se mi.
Vím, že mě nemiluješ, proč to ale
říkáš tak zle. I kat, jenž srdce má
z pohledů na smrt okoralé, řekne
odsouzenému „Odpusť!“, než mu hlavu 5
oddělí od těla. Chceš na mě být
krutější než ten, kdo se živí smrtí?
Vzadu vystoupí Rosalinda, Celia a Corin.
- FĚBĚ Tvůj kat být nechci. Prchám před tebou
proto, abych ti neublížovala.

	Thou tell'st me there is murder in mine eye.	10
	'Tis pretty, sure, and very probable, That eyes, that are the frail'st and softest things, Who shut their coward gates on atomies, Should be called tyrants, butchers, murderers! Now I do frown on thee with all my heart;	15
	And if mine eyes can wound, now let them kill thee. Now counterfeit to swoon; why, now fall down; Or, if thou canst not, O, for shame, for shame, Lie not, to say mine eyes are murderers. Now show the wound mine eye hath made in thee.	20
	Scratch thee but with a pin, and there remains Some scar of it; lean upon a rush, The cicatrice and capable impressure Thy palm some moment keeps; but now mine eyes, Which I have darted at thee, hurt thee not;	25
	Nor, I am sure, there is not force in eyes That can do hurt.	
SILVIUS	O dear Phebe, If ever – as that ever may be near – You meet in some fresh cheek the power of fancy, Then shall you know the wounds invisible	30
	That love's keen arrows make.	
PHEBE	But till that time Come not thou near me; and when that time comes, Afflict me with thy mocks, pity me not; As till that time I shall not pity thee.	
ROSALIND	<i>(Advancing)</i> And why, I pray you? Who might be your mother, That you insult, exult, and all at once, Over the wretched? What though you have no beauty – As, by my faith, I see no more in you Than without candle may go dark to bed – Must you be therefore proud and pitiless?	35 40
	Why, what means this? Why do you look on me? I see no more in you than in the ordinary Of nature's sale-work. 'Od's my little life, I think she means to tangle my eyes too! No faith, proud mistress, hope not after it;	45
	'Tis not your inky brows, your black silk hair, Your bugle eyeballs, nor your cheek of cream, That can entame my spirits to your worship. You foolish shepherd, wherefore do you follow her,	

	Říkáš, že očima tě zabjím.	10
	Opravdu je to velmi trefné říkat o křehkých zranitelných očích, co se zbaběle zavřou před zrníčkem prachu, že jsou to tyraní, řezníci, vrazi! Teď hledím na tebe tak zle, jak umím, a snažím se tě zabít očima.	15
	Tak dělej! Omdlí! Ukaž, jak se kácíš! Jestli to nedokážeš, pak mi nelži, podvodníku, že jsou mé oči vrazi. Ukaž mi aspoň, kde tě zranily.	20
	Špendlíkem když se škrábneš, zůstane na kůži stopa. Když se opřeš dlaní o rákos, na dlani se na chvíli objeví jeho otisk, ale pohled, kterým tě probodnu, tě nezraní.	25
	Věř mi, že v očích není žádná síla, která by ublížila.	
SILVIUS	Drahá Fébé, může se stát, a třeba zakrátko, že někdo v tobě vzbudí zalíbení, pak poznáš, jak se krutě zabodnou do tebe šípy lásky.	30
FÉBÉ	Do té doby mi nechod' na oči. Až ten čas přijde, bez slitování se mi vysmívej, jak já teď nemám slitování s tebou.	
ROSALINDA	<i>(Vystoupí do popředí)</i> A proč ne, prosím? Kdo vás naučil současně s rozkoší i s odporem rýt do chudáka? Protože váš vzhled moc oslnivý není, takže cestu do postele bez svíčky nenajdete, musíte navíc být i povýšená?	35 40
	Co chcete? Proč tak na mě civíte? Podle mě nejste nic než tuctový výrobek přírody. Ona snad chce mě taky uhranout svým pohledem! Ne, pyšná slečno, to jste zcela vedle. Ty černé brvy, vlasy jako žíně, oči jak trnky, olivová pleť mě nepřinutí, abych se jim kořil. Ovčáku hloupý, proč se za ní táhneš	45

	Like foggy south, puffing with wind and rain? You are a thousand times a properer man Than she a woman. 'Tis such fools as you That makes the world full of ill-favoured children. 'Tis not her glass, but you, that flatters her; And out of you she sees herself more proper Than any of her lineaments can show her. But, mistress, know yourself. Down on your knees, And thank heaven, fasting, for a good man's love; For I must tell you friendly in your ear: Sell when you can; you are not for all markets. Cry the man mercy, love him, take his offer; Foul is most foul, being foul to be a scoffer. So take her to thee, shepherd. Fare you well.	50 55 60
PHEBE	Sweet youth, I pray you chide a year together; I had rather hear you chide than this man woo.	65
ROSALIND	<i>(To Fébé)</i> He's fall'n in love with your foulness, <i>(To Silvius)</i> and she'll fall in love with my anger. If it be so, as fast as she answers thee with frowning looks, I'll sauce her with bitter words. <i>(To Fébé)</i> Why look you so upon me?	
PHEBE	For no ill will I bear you.	70
ROSALIND	I pray you do not fall in love with me, For I am falser than vows made in wine; Besides, I like you not. If you will know my house, 'Tis at the tuft of olives here hard by. Will you go, sister? Shepherd, ply her hard. Come, sister. Shepherdess, look on him better, And be not proud; though all the world could see, None could be so abused in sight as he. Come, to our flock. <i>Exeunt Rosalind, Celia, and Corin.</i>	75
PHEBE	Dead shepherd, now I find thy saw of might: 'Who ever loved that loved not at first sight?'	80
SILVIUS	Sweet Phebe.	
PHEBE	Ha! What say'st thou, Silvius?	
SILVIUS	Sweet Phebe, pity me.	
PHEBE	Why, I am sorry for thee, gentle Silvius.	
SILVIUS	Wherever sorrow is, relief would be. If you do sorrow at my grief in love, By giving love, your sorrow and my grief Were both exterminated.	85

	jak mrak cedící déšť a rvaný vzdechy? Jsi stokrát hezčí muž, než kolik ona má ženské krásy. Blázní jako ty svět zalidňují nevábnými dětmi. Ty pro ni představuješ zrcadlo, které jí lichotí, neboť v tvých očích se vidí krásnější, než jaká je. Pryč s pýchou, slečno! Dolů na kolena! Děkujte nebi za slušného muže. Radím vám dobře, berte, dokud je tu o vás zájem. Brzy nebude. Odproste ho. Co od půvabné dívky muž unese, nesnese od ošklivky. Vem si ji, ovčáku, a hodně štěstí.	50 55
FÉBÉ	Urážky od vás jsou mi milejší než uctívání tady toho pána.	65
ROSALINDA	<i>(K Fébé)</i> Jak on se zamiloval do vaší tuctovosti, <i>(K Silviovi)</i> tak se ona zamiluje do mé zlosti. Jestli se tak stane, pak jen co ona vás zpraží pohledem, tak já ji zpražím peprnými slovy. <i>(K Fébé)</i> Proč se tak na mě koukáte?	
FÉBÉ	Není to z nelibosti, opravdu.	70
ROSALINDA	Jenom se do mě nezamilujte, jsem falešný jak sliby opilce. A nelíbíte se mi. Bydlím tamhle u oliv, jestli vás to zajímá. Jdem, sestro? Ovčáku, buď na ni tvrdý! Pojď, sestro. Slečno, buďte na něj vlídná! Nemáte být nač hrdá. Svět to vidí, že zrak ho při pohledu na vás šidí. Jdem ke svému stádu. <i>Odejdou Rosalinda, Celia a Corin.</i>	75
FÉBÉ	Básníku, Fébé za pravdu ti dává. „Láska na první pohled je ta pravá.“	80
SILVIUS	Nejdražší Fébé.	
FÉBÉ	Co chceš, Silvie?	
SILVIUS	Nejdražší Fébé, polituj mě trochu.	
FÉBÉ	Můj milý Silvie, je mi tě líto.	
SILVIUS	Od lítosti je kousek k slitování. Když slituješ se nad nešťastnou láskou a budeš mě mít ráda, zmizí hned tvá lítost i můj žal.	85

PHEBE	Thou hast my love; is not that neighbourly?	
SILVIUS	I would have you.	
PHEBE	Why, that were covetousness.	90
	Silvius, the time was that I hated thee; And yet it is not that I bear thee love; But since that thou canst talk of love so well, Thy company, which erst was irksome to me, I will endure; and I'll employ thee too.	95
	But do not look for further recompense Than thine own gladness that thou art employed.	
SILVIUS	So holy and so perfect is my love, And I in such a poverty of grace, That I shall think it a most plenteous crop To glean the broken ears after the man That the main harvest reaps; loose now and then A scatt' red smile, and that I'll live upon.	100
PHEBE	Know'st thou the youth that spoke to me erewhile?	
SILVIUS	Not very well; but I have met him oft; And he hath bought the cottage and the bounds That the old carlot once was master of.	105
PHEBE	Think not I love him, though I ask for him; 'Tis but a peevish boy; yet he talks well. But what care I for words? Yet words do well When he that speaks them pleases those that hear. It is a pretty youth – not very pretty; But, sure, he's proud; and yet his pride becomes him. He'll make a proper man. The best thing in him Is his complexion; and faster than his tongue Did make offence, his eye did heal it up. He is not very tall; yet for his years he's tall; His leg is but so-so; and yet 'tis well. There was a pretty redness in his lip, A little riper and more lusty red Than that mixed in his cheek; 'twas just the difference Betwixt the constant red and mingled damask. There be some women, Silvius, had they marked him In parcels as I did, would have gone near To fall in love with him; but, for my part, I love him not, nor hate him not; and yet I have more cause to hate him than to love him; For what had he to do to chide at me? He said mine eyes were black, and my hair black,	110 115 120 125

FÉBÉ	Já tě mám ráda jako přítele.	
SILVIUS	To nestačí.	
FÉBÉ	Nebud' tak neskromný.	90
	Dřív jsem tě nesnášela, Silvie, což neznamená, že teď tě miluju. Ale že mluvíš o lásce tak pěkně, tvoji dřív nevítanou společnost jsem schopna snést. Navíc tě zaměstnám.	95
	Však nepočítej s tím, že ti dám víc než potěšení, že mi můžeš sloužit.	
SILVIUS	Tak neskonala je má láska k tobě a tak jsem nehodný tvé milosti, že bude pro mě velkou výsadou smět paběrkovat na strništi po tom, kdo sklídí úrodu. Budu žít z toho, když tu a tam mě poctíš úsměvem.	100
FÉBÉ	Znáš toho mladíka, co tady byl?	
SILVIUS	Jen matně, i když vídám ho tu často. Koupil zde usedlost a pozemky, co patřily místnímu boháči.	105
FÉBÉ	Neptám se proto, že ho miluji. Je to jen kluk, i když dost hezky mluví. Slova jsou na nic, i když dokážou ty, co je slyší, velmi zaujmout. Je hezký – i když nijak výjimečně. Je jistě pyšný, což mu velmi sluší. Bude z něj správný muž. To nejlepší na něm je jeho tvář. Když slovem sekne, očima rychle zahojí zlou ránu. Není moc velký, i když na svůj věk je urostlý. Nohy nic moc, však pěkné. Má plné rty, smyslně červené, a jejich barva ladí s jemnější červení líček jako s poupátky dvě rudé růže. Silvie, jsou ženy, jež by se do něj mohly zamilovat, kdyby ho jak já viděly tak zblízka. Já k němu ale lásku necítím. Ba ani nenávisť, i když mám důvod ho nenávidět spíš než milovat. Protože jak mě začal kárat! A pak řek, že mám černé oči, černé vlasy,	110 115 120 125

And, now I am remembered, scorned at me. 130
 I marvel why I answered not again;
 But that's all one: omittance is no quittance.
 I'll write to him a very taunting letter,
 And thou shalt bear it; wilt thou, Silvius?

SILVIUS Phebe, with all my heart.

PHEBE I'll write it straight; 135
 The matter's in my head and in my heart;
 I will be bitter with him and passing short.
 Go with me, Silvius.
Exeunt.

jak vzpomínám si, skoro se mi smál. 130
 Jak jsem si tohle mohla nechat líbit?
 To už je jedno. Ale má to u mě.
 Napíšu mu teď hodně ostrý dopis.
 Ty mu ho doneseš, vid', Silvie?

SILVIUS Milerád, Fébé.

FÉBÉ Napíšu ho hned. 135
 Napíšu mu to rovnou od srdce.
 Ať vidí, jak se umím rozzlobit.
 Pojď se mnou, Silvie.
Odejdou.

ACT IV.

SCENE 1. THE FOREST.

Enter Rosalind, Celia, and Jaques.

- JAQUES I prithee, pretty youth, let me be better acquainted with thee.
- ROSALIND They say you are a melancholy fellow.
- JAQUES I am so; I do love it better than laughing.
- ROSALIND Those that are in extremity of either are abominable 5 fellows, and betray themselves to every modern censure worse than drunkards.
- JAQUES Why, 'tis good to be sad and say nothing.
- ROSALIND Why then, 'tis good to be a post.
- JAQUES I have neither the scholar's melancholy, which is 10 emulation; nor the musician's, which is fantastical; nor the courtier's, which is proud; nor the soldier's, which is ambitious; nor the lawyer's, which is politic; nor the lady's, which is nice; nor the lover's, which is all these; but it is a melancholy of mine 15 own, compounded of many simples, extracted from many objects, and, indeed, the sundry contemplation of my travels; in which my often rumination wraps me in a most humorous sadness. 20
- ROSALIND A traveller! By my faith, you have great reason to be sad. I fear you have sold your own lands to see other men's; then to have seen much and to have nothing is to have rich eyes and poor hands.
- JAQUES Yes, I have gained my experience. 25
- Enter Orlando.*
- ROSALIND And your experience makes you sad. I had rather have a fool to make me merry than experience to make me sad – and to travel for it too.

JEDNÁNÍ IV.

SCÉNA 1. V LESE.

Vystoupí Rosalinda, Celia a Jacques.

- JACQUES Prosím tě, roztomilý chlapče, dovol, abych se s tebou blíže seznámil.
- ROSALINDA Říká se o vás, že jste škarohlíd.
- JACQUES To jsem. Radši se škaředím, než hezky usmívám.
- ROSALINDA Ti, co to přehánějí na tu či na onu stranu, jsou 5 nesnesitelní a mají mezi lidmi horší pověst než opilci.
- JACQUES Co je špatného na tom být smutný a mlčet?
- ROSALINDA A co je dobrého na tom být kus dřeva?
- JACQUES Já nejsem škarohlíd z akademické půdy, abych byl 10 suchar, ani z hudební branže, abych byl podivín, ani z politických kruhů, abych byl pozér, ani z vojenského prostředí, abych byl ras, ani ze soudního dvora, abych byl číman. Ve svém škarohlídství nejsem ani vybíravý 15 jako žena, ani nevybíravý jako milovník. Já jsem škarohlíd sám od sebe. Nesu v sobě mnoho podnětů, s nimiž jsem se na pouti životem potkal, a jejich promýšlení mě uvrhlo do stavu krajního zoufalství. 20
- ROSALINDA Cestovatel! To pak máte pádné důvody být smutný. Vydal jste se ze svých financí, abyste se mohl vydat do cizích krajů. Kdo mnohé viděl, ale nic nemá, má sice plné oči pokladů, ale kapsu prázdnou.
- JACQUES Ano, mám mnoho bohatých zážitků. 25
- Vystoupí Orlando.*
- ROSALINDA A ty bohaté zážitky z vás udělaly smutného chudáka. Raději ať mě rozveseluje blázen, než aby mě rozesmutňovaly zážitky – a já musel navrch cestovat.

- ORLANDO Good day, and happiness, dear Rosalind!
- JACQUES Nay, then, God buy you, an you talk in blank verse. 30
- ROSALIND Farewell, Monsieur Traveller; look you lisp and wear strange suits, disable all the benefits of your own country, be out of love with your nativity, and almost chide God for making you that countenance you are; or I will scarce think you have swam in a gondola. 35
Exit Jaques.
- Why, how now, Orlando! Where have you been all this while? You a lover! An you serve me such another trick, never come in my sight more.
- ORLANDO My fair Rosalind, I come within an hour of my promise. 40
- ROSALIND Break an hour's promise in love! He that will divide a minute into a thousand parts, and break but a part of the thousand part of a minute in the affairs of love, it may be said of him that Cupid hath clapped him o' th' shoulder, but I'll warrant him heart-whole. 45
- ORLANDO Pardon me, dear Rosalind.
- ROSALIND Nay, an you be so tardy, come no more in my sight. I had as lief be wooed of a snail.
- ORLANDO Of a snail!
- ROSALIND Ay, of a snail; for though he comes slowly, 50
he carries his house on his head – a better jointure, I think, than you make a woman; besides, he brings his destiny with him.
- ORLANDO What's that?
- ROSALIND Why, horns; which such as you are fain to be 55
beholding to your wives for; but he comes armed in his fortune, and prevents the slander of his wife.
- ORLANDO Virtue is no horn-maker; and my Rosalind is virtuous.
- ROSALIND And I am your Rosalind.
- CELIA It pleases him to call you so; but he hath 60
a Rosalind of a better leer than you.
- ROSALIND Come, woo me, woo me; for now I am in a holiday humour, and like enough to consent. What would you say to me now, an I were your very very Rosalind?
- ORLANDO I would kiss before I spoke. 65
- ROSALIND Nay, you were better speak first; and when you were

- ORLANDO Dobrý den přeji, milá Rosalindo!
- JACQUES Jestli se tady teď bude mluvit ve verších, odcházím.
- ROSALINDA Sbohem, pane cestovateli. Používejte cizí slova, oblékejte se podle cizí módy, ostouzejte vlastní zemi, neznejte se ke svému původu a hněvejte se na Pánaboha za to, že jste, kdo jste, jinak vám nebudu věřit, že jste se kdy svezl v gondole. 35
Odejde Jacques.
- No ne, Orlando! Kde jste tak dlouho? To si říkáte milenec? Jestli mi ještě jednou něco podobného provedete, tak už mi nechoďte na oči.
- ORLANDO Krásná Rosalindo, vždyť jsem se zdržel sotva o hodinku. 40
- ROSALINDA Celou hodinu jste zrazoval slib lásky! Kdyby se minuta rozdělila na tisíc okamžiků, pak milenci, který svou lásku nechal čekat tisícinu toho mžiku, Amorův šíp možná brnknul o rameno, ale jeho srdce zanechal nedotčené. 45
- ORLANDO Odpusťte mi, drahá Rosalindo.
- ROSALINDA Ještě jednou mi přijďte pozdě, a už vás nechci ani vidět. To už ať za mnou radši chodí hlemýžď.
- ORLANDO Hlemýžď?
- ROSALINDA Ano, šnek. Protože ten, i když se loudá, přináší 50
s sebou alespoň domeček – což každá žena ocení. A navíc si s sebou nese i svůj osud.
- ORLANDO Jaký osud?
- ROSALINDA No přece parohy. Prý vám je nasazují ženy, 55
ale takový šnek parůžky má a předem tak brání ženu před pomluvou.
- ORLANDO Ctostná žena to nedělá a moje Rosalinda je cnotná.
- ROSALINDA Já jsem vaše Rosalinda.
- CELIE Rád vám tak říká, ale jeho Rosalinda je určitě hezcí, 60
než jste vy.
- ROSALINDA Pojdte! Svádějte mě. Svádějte mě. Mám teď sváteční náladu a třeba budu svolná. Co byste mi právě v tuhle chvíli řekl, kdybych byl vaše pravá Rosalinda?
- ORLANDO Než bych cokoli řekl, tak bych vás políbil. 65
- ROSALINDA Ne, lepší je nejdřív něco říct, a když už nevíte,

- gravelled for lack of matter, you might take occasion to kiss. Very good orators, when they are out, they will spit; and for lovers lacking – God warn us! – matter, the cleanliest shift is to kiss. 70
- ORLANDO How if the kiss be denied?
- ROSALIND Then she puts you to entreaty, and there begins new matter.
- ORLANDO Who could be out, being before his beloved mistress?
- ROSALIND Marry, that should you, if I were your mistress; 75
or I should think my honesty ranker than my wit.
- ORLANDO What, of my suit?
- ROSALIND Not out of your apparel, and yet out of your suit. Am not I your Rosalind?
- ORLANDO I take some joy to say you are, because I would be 80
talking of her.
- ROSALIND Well, in her person, I say I will not have you.
- ORLANDO Then, in mine own person, I die.
- ROSALIND No, faith, die by attorney. The poor world is almost 85
six thousand years old, and in all this time there
was not any man died in his own person, videlicet, in
a love-cause. Troilus had his brains dashed out with
a Grecian club; yet he did what he could to die before,
and he is one of the patterns of love. Leander, he
would have lived many a fair year, though Hero 90
had turned nun, if it had not been for a hot
midsummer night; for, good youth, he went but
forth to wash him in the Hellespont, and, being
taken with the cramp, was drowned; and the foolish
chroniclers of that age found it was – Hero of 95
Sestos. But these are all lies: men have died from time
to time, and worms have eaten them, but not for love.
- ORLANDO I would not have my right Rosalind of this mind;
for, I protest, her frown might kill me.
- ROSALIND By this hand, it will not kill a fly. But come, now 100
I will be your Rosalind in a more coming-on
disposition; and ask me what you will, I will grant it.
- ORLANDO Then love me, Rosalind.
- ROSALIND Yes, faith, will I, Fridays and Saturdays, and all.
- ORLANDO And wilt thou have me? 110

- co říkat, můžete začít líbat. Když dobrý řečník
ztratí nit, tak si odkašle, a když – Bože chraň! –
milenci dojde řeč, nejlíp se z toho vylíže
líbáním. 70
- ORLANDO A co když dívka polibek odepře?
- ROSALINDA Pak ji musíte začít přemlouvát, a hned je zas o čem
mluvit.
- ORLANDO Kdo by ztratil řeč, když hledí na svou lásku?
- ROSALINDA To byste měl vy, kdybych vaší láskou byla já. Jinak 75
bych si myslela, že mě máte za jinou, než jaká jsem.
- ORLANDO A jaká jste tedy?
- ROSALINDA Jiná, než si myslíte, a přitom právě ta, na kterou si
myslíte. Nejsem snad vaše Rosalinda?
- ORLANDO Rád vám tak říkám, protože mě to moc těší o ní 80
mluvit.
- ROSALINDA Tak vám za ni oznamuju, že ona vás nechce.
- ORLANDO Pak já vám oznamuju, že se vlastnoručně zabiju.
- ROSALINDA Vlastnoručně ne. Nechte to na jiných. Tenhle ubohý
svět je už skoro šest tisíc let starý a za celý ten 85
čas se nenašel jediný mileneček, který by se z lásky
vlastnoručně zamordoval. Už vzor všech milovníků
Troilus v tom směru dělal, co mohl, ale stejně
skončil tak, že mu jistý Řek rozkřápl hlavu holí.
I Leander by se býval dožil požehnaného věku, 90
i když se z Héry stala jeptiška, kdyby si ten dobrý
mladík nešel jednoho pěkného letního večera
zaplavat do Hellespontu, nechytla ho při tom křeč
do nohy a on se neutopil, z čehož pak hloupí
kronikáři usoudili, že to bylo kvůli ní. Ale to jsou 95
všechno lži. Už je to tak, že muži čas od času
umírají a červi je sežerou, ale z lásky to není.
- ORLANDO Doufám, že si tohle moje pravá Rosalinda nemyslí,
protože, přísahám, ta by mě zabila i křivým pohledem.
- ROSALINDA Při téhle ruce, tím by Rosalinda nezabila ani mouchu. 100
Ale pojďme, teď budu vaší Rosalindou v tom lepším
rozpoložení. Chtějte cokoli, a já vám to dopřeji.
- ORLANDO Pak mě miluj, drahá Rosalindo.
- ROSALINDA Mileráda, každý pátek, sobotu a všechny dny okolo.
- ORLANDO Takže mě chceš? 110

ROSALIND Ay, and twenty such.
 ORLANDO What sayest thou?
 ROSALIND Are you not good?
 ORLANDO I hope so.
 ROSALIND Why then, can one desire too much of a good thing? 115
 Come, sister, you shall be the priest, and marry us.
 Give me your hand, Orlando. What do you say, sister?
 ORLANDO Pray thee, marry us.
 CELIA I cannot say the words.
 ROSALIND You must begin 'Will you, Orlando' – 120
 CELIA Go to. Will you, Orlando, have to wife this Rosalind?
 ORLANDO I will.
 ROSALIND Ay, but when?
 ORLANDO Why, now; as fast as she can marry us.
 ROSALIND Then you must say 'I take thee, Rosalind, for wife.' 125
 ORLANDO I take thee, Rosalind, for wife.
 ROSALIND I might ask you for your commission; but – I do take
 thee, Orlando, for my husband. There's a girl goes
 before the priest; and, certainly, a woman's thought
 runs before her actions. 130
 ORLANDO So do all thoughts; they are winged.
 ROSALIND Now tell me how long you would have her, after you
 have possessed her.
 ORLANDO For ever and a day.
 ROSALIND Say 'a day' without the 'ever.' No, no, Orlando; 135
 men are April when they woo, December when they
 wed: maids are May when they are maids, but the sky
 changes when they are wives. I will be more jealous of
 thee than a Barbary cock-pigeon over his hen, more
 clamorous than a parrot against rain, more 140
 new-fangled than an ape, more giddy in my desires
 than a monkey. I will weep for nothing, like Diana in
 the fountain, and I will do that when you are disposed
 to be merry; I will laugh like a hyen, and that when
 thou are inclined to sleep. 145
 ORLANDO But will my Rosalind do so?
 ROSALIND By my life, she will do as I do.
 ORLANDO O, but she is wise.

ROSALINDA Ovšem, a dalších dvacet takových.
 ORLANDO Co to povídáš?
 ROSALINDA Nejsi snad dobrý?
 ORLANDO Věřím, že ano.
 ROSALINDA Tak proč bych se měla omezovat v tom, co je dobré? 115
 Pojď, sestro, ty budeš kněz a oddáš nás. Podejte mi
 ruku, Orlando. No tak, sestřičko!
 ORLANDO Prosím, oddejte nás.
 CELIE Já nevím, co mám říkat.
 ROSALINDA Musíš začít: „Vezmete si, Orlando –“ 120
 CELIE Ale! Vezmete si, Orlando, za ženu tuto Rosalindu?
 ORLANDO Ano.
 ROSALINDA No jo, ale kdy?
 ORLANDO Přece hned, jak nás ona oddá.
 ROSALINDA Pak musíte říct: „Beru si tě, Rosalindo, za ženu.“ 125
 ORLANDO Beru si tě, Rosalindo, za ženu.
 ROSALINDA Mohla bych se vás sice ptát, jestli máte povolení
 k sňatku, ale budiž. Beru si tě, Orlando, za muže.
 Sice tu nevěsta předbíhá kněze, ale jak známo u žen
 vždycky myšlenky předbíhají skutky. 130
 ORLANDO Okřídlené myšlenky tak činí u každého.
 ROSALINDA A teď mi řekněte, jak dlouho si ji necháte, až bude
 vaše.
 ORLANDO Celou věčnost a den.
 ROSALINDA Tu „věčnost“ přeskočte a řekněte „den“. Kdepak, 135
 Orlando, při námluvách jsou muži samý květ, ale
 po svatbě jsou studení jako led. A z lepých panen
 na vdávání jsou slepice, když stanou se z nich vdané
 paní. Budu na tebe žárlit víc než černý holub
 na bílou holubici, budu hubatější než papoušek 140
 před bouřkou, budu parádivější než opice a náladovější
 než jezevčík. Budu brečet pro nic za nic jako socha
 Diany ve fontáně, kdykoli ty budeš mít dobrou náladu,
 a budu se smát jako hyena, kdykoli ty budeš mít chuť
 jít spát. 145
 ORLANDO A bude tohle dělat i moje Rosalinda?
 ROSALINDA Jako že tu stojím, bude dělat přesně to co já.
 ORLANDO Ale ona má rozum.

- ROSALIND Or else she could not have the wit to do this.
The wiser, the waywarder. Make the doors upon 150
a woman's wit, and it will out at the casement; shut
that, and 'twill out at the key-hole; stop that, 'twill fly
with the smoke out at the chimney.
- ORLANDO A man that had a wife with such a wit, he might say
'Wit, whither wilt?' 155
- ROSALIND Nay, you might keep that check for it, till you met your
wife's wit going to your neighbour's bed.
- ORLANDO And what wit could wit have to excuse that?
- ROSALIND Marry, to say she came to seek you there. You shall
never take her without her answer, unless you take 160
her without her tongue. O, that woman that cannot
make her fault her husband's occasion, let her never
nurse her child herself, for she will breed it like a fool!
- ORLANDO For these two hours, Rosalind, I will leave thee.
- ROSALIND Alas, dear love, I cannot lack thee two hours! 165
- ORLANDO I must attend the Duke at dinner; by two o'clock
I will be with thee again.
- ROSALIND Ay, go your ways, go your ways. I knew what you
would prove; my friends told me as much, and I
thought no less. That flattering tongue of yours 170
won me. 'Tis but one cast away, and so, come death!
Two o'clock is your hour?
- ORLANDO Ay, sweet Rosalind.
- ROSALIND By my troth, and in good earnest, and so God mend
me, and by all pretty oaths that are not dangerous, 175
if you break one jot of your promise, or come one
minute behind your hour, I will think you the most
pathetical break-promise, and the most hollow lover,
and the most unworthy of her you call Rosalind, that
may be chosen out of the gross band of the unfaithful.
Therefore beware my censure, and keep your promise.
- ORLANDO With no less religion than if thou wert indeed my
Rosalind; so, adieu.
- ROSALIND Well, Time is the old justice that examines all such
offenders, and let Time try. Adieu. 185
Exit Orlando.
- CELIA You have simply misused our sex in your love-prate.
We must have your doublet and hose plucked over

- ROSALINDA Právě proto, že má rozum, to bude dělat.
Čím jsou ženy chytřejší, tím jsou vynalézavější. 150
Zavřete ženské chytrosti dveře, a uteče vám oknem,
zabedněte okna, a ona se protáhne klíčovou dírkou,
ucpěte díрку, a uletí vám komínem.
- ORLANDO Na takhle chytrou ženu bych si musel dávat pozor,
aby neztratila rozum. 155
- ROSALINDA Hlavně byste si měl dávat pozor, aby ta chytračka
neztratila rozum v posteli vašeho souseda.
- ORLANDO A kdybych ji tam našel, co chytrého by mi asi řekla?
- ROSALINDA Řekla by, že tam hledala vás, a hned byste byl
vy v koncích s rozumem. Žena, která nedokáže 160
za své chyby vinit manžela, nemá nárok na to
plodit děti, protože svět by pak byl plný
mamlasů!
- ORLANDO Na dvě hodiny tě teď, Rosalindo, opustím.
- ROSALINDA Miláčku, běda! Ty dvě hodiny bez tebe nevydržím. 165
- ORLANDO Jsem pozván k vévodovi na oběd. Ale ve dvě budu
zpátky u tebe.
- ROSALINDA Jděte si! No tak si jděte! Věděla jsem, že to tak
dopadne. Přátelé mě varovali a mně to bylo hned
jasné. Očaroval jste mě lichoťkami. A teď jsem 170
zavržená a opuštěná! Přijď, smrti, přijď! Říkal jste
ve dvě?
- ORLANDO Ano, znejmilejší Rosalindo.
- ROSALINDA Pak přísahám a jako že je Bůh nade mnou a při
všem to pěkném a nevinném, čím se obvykle lidi 175
zaříkávají, jestli ten slib nedodržíte nebo jestli přijdete
o minutku později, než jste řek, budu vás mít
za největšího lháře a falešníka, za nejpovrchnějšího
milovníka a nejhoršího nevěrníka, který si ani
v nejmenším nezaslouží tu, které říká Rosalinda. 180
Takže si mě nepřejte! A splňte, co jste slíbil!
- ORLANDO Učiním tak s nemenší oddaností, než kdybyste byla má
skutečná Rosalinda. Adié.
- ROSALINDA Čas je nejpovolnější soudce, až ten prověří pravdivost
vašich slov. Sbohem. 185
Odejde Orlando.
- CELIE Ty jsi dokonale znectila a pozurázela své vlastní
pohlaví. Zasloužila bys, abych ti přes hlavu přetáhla

your head, and show the world what the bird hath done to her own nest.

ROSALIND O coz, coz, coz, my pretty little coz, that thou didst know how many fathom deep I am in love! But it cannot be sounded; my affection hath an unknown bottom, like the Bay of Portugal. 190

CELIA Or rather, bottomless; that as fast as you pour affection in, it runs out. 195

ROSALIND No; that same wicked bastard of Venus, that was begot of thought, conceived of spleen, and born of madness; that blind rascally boy, that abuses every one's eyes, because his own are out – let him be judge how deep I am in love. I'll tell thee, Aliena, I cannot be out of the sight of Orlando. I'll go find a shadow, and sigh till he come. 200

CELIA And I'll sleep.
Exeunt.

SCENE 2. THE FOREST.

Enter Jaques and lords, in the habit of foresters.

JACQUES Which is he that killed the deer?

LORD Sir, it was I.

JACQUES Let's present him to the Duke, like a Roman conqueror; and it would do well to set the deer's horns upon his head for a branch of victory. Have you no song, forester, for this purpose? 5

LORD Yes, sir.

JACQUES Sing it; 'tis no matter how it be in tune, so it make noise enough.

LORD *(Sings)*
What shall he have that killed the deer?
His leather skin and horns to wear.
Then sing him home. The rest shall hear
This burden. 10

Take thou no scorn to wear the horn;
It was a crest ere thou wast born. 15
Thy father's father wore it;
And thy father bore it.

ty tvoje kalhoty a ukázala světu ve vši nahotě ptáčka, co si kálí do vlastního hnízda.

ROSALINDA Ach, sestřenko, sestřeničko, sestřeničenko moje, kdybys věděla, jak strašně ho miluji. To by nikdo nezměřil. Má láska je hluboká jako Portugalský záliv. 190

CELIE Anebo spíš bezedná. Kolik citu do ní nateče, tolik z ní vyteče. 195

ROSALINDA Ne! Ať je mi svědkem ten pacholek Amor, kterého zplodil chtíč, počala bezuzdnost a zrodilo milostné třeštění, ten slepý rošťák, který všem mámí zrak, protože sám oči nemá, ať ten mi dosvědčí, jak moc jsem zamilovaná. Řeknu ti, Alieno, když nevidím Orlanda, trpím. Jdu někam do stínu a budu vzdychat, dokud se mi nevrátí. 200

CELIE A já si půjdu zdřímnout.
Odejdou.

SCÉNA 2. V LESE.

Vystoupí Jacques a páni oděni v loveckém.

JACQUES Kdo zabil toho jelena?

ŠLECHTIC Já, pane.

JACQUES Předvedme ho vévodovi jako římského dobyvatele a jako odznak vítězství mu na hlavu nasadme parohy. Nemáš, myslivče, nějakou píseň, která by se hodila pro tuhle příležitost? 5

ŠLECHTIC Mám.

JACQUES Tak ji zazpívej. Nezáleží na tom, jestli bude ladit, hlavní je, aby byla slyšet.

ŠLECHTIC *(Zpívá)*
Ten, který zabil jelena,
na hlavě parohy teď má
a k počtě se mu vítězná
píseň zpívá. 10

Je to ozdoba tradiční,
která nad všemi hrdě ční. 15
Už táta táty měl čest ji nést
a po něm další ratolest.

The horn, the horn, the lusty horn,
Is not a thing to laugh to scorn.

Exeunt.

SCENE 3.
THE FOREST.

Enter Rosalind and Celia.

- ROSALIND How say you now? Is it not past two o'clock?
And here much Orlando!
- CELIA I warrant you, with pure love and troubled brain, he
hath ta'en his bow and arrows, and is gone forth – to
sleep. Look, who comes here. 5
- Enter Silvius.*
- SILVIUS My errand is to you, fair youth;
My gentle Phebe did bid me give you this.
I know not the contents; but, as I guess
By the stern brow and waspish action
Which she did use as she was writing of it, 10
It bears an angry tenour. Pardon me,
I am but as a guiltless messenger.
- ROSALIND Patience herself would startle at this letter,
And play the swaggerer. Bear this, bear all.
She says I am not fair, that I lack manners; 15
She calls me proud, and that she could not love me,
Were man as rare as Phoenix. 'Od's my will!
Her love is not the hare that I do hunt;
Why writes she so to me? Well, shepherd, well,
This is a letter of your own device. 20
- SILVIUS No, I protest, I know not the contents;
Phebe did write it.
- ROSALIND Come, come, you are a fool,
And turned into the extremity of love.
I saw her hand; she has a leathern hand,
A freestone-coloured hand; I verily did think 25
That her old gloves were on, but 'twas her hands;
She has a huswife's hand – but that's no matter.
I say she never did invent this letter:
This is a man's invention, and his hand.

Kdo na hlavě má paroží,
slávu s úctou si zaslouží.

Odejdou.

SCÉNA 3.
V LESE.

Vystoupí Rosalinda a Celié.

- ROSALINDA Co tomu říkáš? Dvě hodiny jsou pryč, a Orlando
nikde!
- CELIE Vsadím se, že byl z té ryzí lásky tak zmatený,
že se chopil luku a šípu a vyrazil si dát
– šlofíčka. Koukej, kdo to sem jde. 5
- Vystoupí Silvius.*
- SILVIUS Půvabný mladíku, mám pro vás vzkaz.
Má drahá Fébé posílá vám dopis.
Nevím, co v něm je, ale při psaní
se mračila a šklebila tak zle,
že podle všeho bude jeho obsah
velice zlostný. Omlouvám se, ale
já za to nemůžu. Jsem pouhý posel. 10
- ROSALINDA I samu trpělivost bral by ďas,
kdyby to četla. Tohleto je vrchol!
Že prý jsem ohava a nemrava,
a být já jediný muž na světě,
nechtěla by mě. Nápodobně, slečno!
Na její lásku nemám políčeno.
Proč mi to píše? Aha! Ovčáku,
ten dopis, to je tvoje dílo, že? 20
- SILVIUS Ne! Ani nápad! Jeho obsah neznám.
To psala Fébé.
- ROSALINDA Ty jsi zešilel.
Láska ti vzala zbytek soudnosti.
Viděl jsem její ruce. Byly hrubé,
jak z pytloviny. Myslel jsem si, že 25
má rukavice, byly to však ruce.
Upracované – ale o to nejde.
Tvrdím, že ona tohle nepsala.
To musel vymyslet a napsat muž.

SILVIUS	Sure, it is hers.	30
ROSALIND	Why, 'tis a boisterous and a cruel style; A style for challengers. Why, she defies me, Like Turk to Christian. Women's gentle brain Could not drop forth such giant-rude invention, Such Ethiopie words, blacker in their effect Than in their countenance. Will you hear the letter?	35
SILVIUS	So please you, for I never heard it yet; Yet heard too much of Phebe's cruelty.	
ROSALIND	She Phebes me: mark how the tyrant writes. <i>(Reads)</i> 'Art thou god to shepherd turned, That a maiden's heart hath burned?' Can a woman rail thus?	40
SILVIUS	Call you this railing?	
ROSALIND	'Why, thy godhead laid apart, Warr'st thou with a woman's heart?' Did you ever hear such railing? 'Whiles the eye of man did woo me, That could do no vengeance to me.' Meaning me a beast. 'If the scorn of your bright eyne Have power to raise such love in mine, Alack, in me what strange effect Would they work in mild aspect! Whiles you chid me, I did love; How then might your prayers move! He that brings this love to thee Little knows this love in me; And by him seal up thy mind, Whether that thy youth and kind Will the faithful offer take Of me and all that I can make; Or else by him my love deny, And then I'll study how to die.'	45 50 55 60
SILVIUS	Call you this chiding?	
CELIA	Alas, poor shepherd!	65
ROSALIND	Do you pity him? No, he deserves no pity. Wilt thou love such a woman? What, to make thee an instrument, and play false strains upon thee!	

SILVIUS	Psala to ona. Určitě.	30
ROSALINDA	Tohle je drsný, vyzývavý styl, jak výzva k souboji. Jak do mě tepe! Jak Turek do křesťana. Ženský rozum by nevymyslel tyhle obludnosti. Ohavná slova, jejichž obsah je černější než to písmo. Chceš to slyšet?	35
SILVIUS	Prosím vás, pane. Tenhle dopis neznám, i když znám její krutost víc než dost.	
ROSALINDA	Klasická fébština! Tak poslouchej! <i>(Čte)</i> 'Jsi bůh v ovčáka proměněný, jenž přišel ukrást srdce ženy.' Mohla by být žena tak surová?	40
SILVIUS	Vám to připadá surové?	
ROSALINDA	'Do mého srdce jsi se vkrad a já se ti teď musím vzdát.' Není to nadmíru sprosté? 'Z mužských očí šípy boží vystřelí a ženu složí.' Má mě snad za nějakou lovnou zvěř? 'Když tvůj pohrdavý zrak ve mně vzbouzí lásku, pak jak uměla bych milovat, kdybys měl mě vskutku rád? Mučíš mě, já tě zbožňuji, tak dej mi alespoň naději. Ten, kdo přinesl ten list, neumí v mém srdci číst. Pošli po něm zprávu teď – nejdřív ji však zapečet' –, jestli chceš, či nechceš mě. Zvedni si mě ze země, nebo zavrhni mě navždy, a dopustíš se na mně vraždy.'	45 50 55 60
SILVIUS	A tomu říkáte spílání?	
CELIE	Ubohý ovčáku!	65
ROSALINDA	Ty ho lituješ? Ne, lítost si nezaslouží. Takovou chceš milovat? Která tě jen využívá a hraje s tebou falešně! To si necháš líbit? Protože, jak vidím, láska z tebe	

Not to be endured! Well, go your way to her, for
I see love hath made thee tame snake, and say this 70
to her – that if she love me, I charge her to love thee; if
she will not, I will never have her unless thou entreat
for her. If you be a true lover, hence, and not a word;
for here comes more company.

Exit Silvius.

Enter Oliver.

- OLIVER Good morrow, fair ones; pray you, if you know, 75
Where in the purlieu of this forest stands
A sheep-cote fenced about with olive trees?
- CELIA West of this place, down in the neighbour bottom.
The rank of osiers by the murmuring stream
Left on your right hand brings you to the place. 80
But at this hour the house doth keep itself;
There's none within.
- OLIVER If that an eye may profit by a tongue,
Then should I know you by description –
Such garments, and such years: 'The boy is fair, 85
Of female favour, and bestows himself
Like a ripe sister; the woman low,
And browner than her brother.' Are not you
The owner of the house I did inquire for?
- CELIA It is no boast, being asked, to say we are. 90
- OLIVER Orlando doth commend him to you both;
And to that youth he calls his Rosalind
He sends this bloody napkin. Are you he?
- ROSALIND I am. What must we understand by this?
- OLIVER Some of my shame; if you will know of me 95
What man I am, and how, and why, and where,
This handkercher was stained.
- CELIA I pray you, tell it.
- OLIVER When last the young Orlando parted from you,
He left a promise to return again
Within an hour; and, pacing through the forest, 100
Chewing the food of sweet and bitter fancy,
Lo, what befell! He threw his eye aside,
And mark what object did present itself.
Under an oak, whose boughs were mossed with age,
And high top bald with dry antiquity, 110
A wretched ragged man, o'ergrown with hair,

udělala bídného plaza, připlaz se zpátky za ní
a řekni jí, že z lásky ke mně musí milovat tebe, 70
a že jestli tě nebude milovat, na mě může zapomenout,
leda bys ji ty sám přemluvil, aby mě chtěla. Jestli jsi
skutečný milenec, mlč a jdi pryč, protože zrovna se
sem blíží další společnost.

Odejde Silvius.

Vystoupí Oliver.

- OLIVER Dobrý den, milí lidé. Prosím vás, 75
nevíte, kde tu na okraji lesa
je salaš obklopená olivami?
- CELIE Na západ odtud dole v údolí.
Dovede vás tam potok vroubený
po pravé straně řadou starých vrb. 80
Nyní je ale domek opuštěný.
Nikdo tam není.
- OLIVER Mohu-li slovy vyjádřit, co vidím,
pak podle popisu vás poznávám –
souhlasí věk i šaty: „Mladík je 85
pěkný a plavý jako panenka,
a chová se jak starší sestra, děvče
je snědé, menší postavy.“ Jste snad
obyvatelé domu, který hledám?
- CELIE Když už se ptáte, ano, jsme to my. 90
- OLIVER Pozdravuje vás oba Orlando
a tomu, jemuž říká Rosalinda,
posílá zkrvavený šátek. Jste to vy?
- ROSALINDA Jsem to já. Jak tomu mám rozumět?
- OLIVER Bude mi k hanbě, až se dozvíte, 95
kdo jsem a jak a proč a kde se vzala
krev na tom šátku.
- CELIE Prosím, řekněte to.
- OLIVER Když Orlando se s vámi rozloučil,
slíbil, že do hodiny bude zpět,
a jak tak kráčel lesem zahloubaný 100
do sladkobolných úvah o lásce,
hle, co to nevidí! Hned u cesty
pod mocným dubem, jehož vrcholek
byl očesaný do hola a větve
pokryty věkovitým mechem, spatřil 110
otrhaného zarostlého muže,

Lay sleeping on his back. About his neck
 A green and gilded snake had wreathed itself,
 Who with her head nimble in threats approached
 The opening of his mouth; but suddenly, 115
 Seeing Orlando, it unlinked itself,
 And with indented glides did slip away
 Into a bush; under which bush's shade
 A lioness, with udders all drawn dry,
 Lay couching, head on ground, with catlike watch, 120
 When that the sleeping man should stir; for 'tis
 The royal disposition of that beast
 To prey on nothing that doth seem as dead.
 This seen, Orlando did approach the man,
 And found it was his brother, his elder brother. 125

CELIA O, I have heard him speak of that same brother;
 And he did render him the most unnatural
 That lived amongst men.

OLIVER And well he might so do,
 For well I know he was unnatural.

ROSALIND But, to Orlando: did he leave him there, 130
 Food to the sucked and hungry lioness?

OLIVER Twice did he turn his back, and purposed so;
 But kindness, nobler ever than revenge,
 And nature, stronger than his just occasion,
 Made him give battle to the lioness, 135
 Who quickly fell before him; in which hurtling
 From miserable slumber I awaked.

CELIA Are you his brother?

ROSALIND Was't you he rescued?

CELIA Was't you that did so oft contrive to kill him?

OLIVER 'Twas I; but 'tis not I. I do not shame 140
 To tell you what I was, since my conversion
 So sweetly tastes, being the thing I am.

ROSALIND But for the bloody napkin?

OLIVER By and by.
 When from the first to last, betwixt us two,
 Tears our recountments had most kindly bathed, 145
 As how I came into that desert place –
 In brief, he led me to the gentle Duke,
 Who gave me fresh array and entertainment,
 Committing me unto my brother's love;

jenž vleže naznak spal. Odkrytý krk
 mu ovíjel zelenozlatý had,
 jenž hrozivě už zvedal mrštnou hlavu
 k mužovým ústům. Když však zahlédl 115
 Orlanda, had se v mžiku odvinul
 a jako střela zmizel pod keřem.
 Tam ale skrytá, s hlavou u země,
 s cecíky vysátými, jako kočka
 číhala lvice a jen čekala, 120
 až muž se vzbudí, neboť v povaze
 tohoto královského zvířete
 je to, že neloví, co zdá se mrtvé.
 Orlando k muži přiskočil a zjistil,
 že je to jeho bratr Oliver. 125

CELIE Slyšela jsem ho o svém bratru mluvit.
 Říkal, že horší člověk na světě
 se nenajde.

OLIVER To jistě mohl říkat.
 Moc dobře vím, že to byl špatný člověk.

ROSALINDA Co Orlando? Nechal ho za potravu 130
 té kojící hladové lvici, pane?

OLIVER Dvakrát se odvrátil, že půjde pryč
 a nechá bratra bratrem, ale cit
 bratrské lásky přebil právo na mstu
 a on se pustil do souboje s lvicí, 135
 již brzy srazil k zemi. Hluk té bitky
 mě, darebného, vzbudil ze spánku.

CELIE Vy jste ten bratr?

ROSALINDA To vás zachránil?

CELIE Vás, který připravoval jeho smrt?

OLIVER Ano i ne. Už nestydím se říct, 140
 jaký jsem byl, když mě tak těší být
 tím, kým jsem teď. Úplně jsem se změnil.

ROSALINDA A co ten zkrvavený šátek?

OLIVER Strpení.
 Když jsme si v slzách všechno vyříkali
 a já mu pověděl, jak jsem se dostal 145
 do téhle pustiny – řečeno zkrátka,
 bratr mě odvedl k vévodovi, jenž mi
 dal čisté šaty, jídlo a pak mě
 svěřil do péče Orlandovi. Bratr

Who led me instantly unto his cave, 150
 There stripped himself, and here upon his arm
 The lioness had torn some flesh away,
 Which all this while had bled; and now he fainted,
 And cried, in fainting, upon Rosalind.
 Brief, I recovered him, bound up his wound, 155
 And, after some small space, being strong at heart,
 He sent me hither, stranger as I am,
 To tell this story, that you might excuse
 His broken promise, and to give this napkin,
 Dyed in his blood, unto the shepherd youth 160
 That he in sport doth call his Rosalind.
Rosalind swoons.

CELIA Why, how now, Ganymede! Sweet Ganymede!
 OLIVER Many will swoon when they do look on blood.
 CELIA There is more in it. Cousin Ganymede!
 OLIVER Look, he recovers. 165
 ROSALIND I would I were at home.
 CELIA We'll lead you thither.
 I pray you, will you take him by the arm?
 OLIVER Be of good cheer, youth. You a man! You lack
 a man's heart.
 ROSALIND I do so, I confess it. Ah, sirrah, a body would think 170
 this was well counterfeited. I pray you tell your brother
 how well I counterfeited. Heigh-ho!
 OLIVER This was not counterfeit; there is too great testimony
 in your complexion that it was a passion of earnest.
 ROSALIND Counterfeit, I assure you. 175
 OLIVER Well then, take a good heart and counterfeit to be
 a man.
 ROSALIND So I do; but, i' faith, I should have been a woman by
 right.
 CELIA Come, you look paler and paler; pray you draw 180
 homewards. Good sir, go with us.
 OLIVER That will I, for I must bear answer back
 How you excuse my brother, Rosalind.
 ROSALIND I shall devise something; but, I pray you,
 commend my counterfeiting to him. Will you go? 185
Exeunt.

pak zavedl mě do své jeskyně, 150
 tam sundal košili a zjistil, že
 mu lvice z paže vyrvala kus masa
 a on celou tu dobu krvácí.
 Vzkřik: „Rosalinda“ a v tu ránu omdlel.
 Vzkřísil jsem ho a ovázal mu paži. 155
 Potom, když se sebral síly, poslal mě,
 i když se neznáme, za vámi, abych
 vám příběh vylíčil, omluvil ho,
 že nesplnil svůj slib, a ovčákovi,
 jemuž z rozmaru říká Rosalinda, 160
 dal šátek potřísněný jeho krví.
Rosalinda omdlí.

CELIE Ganyméde! Ach, Ganyméde! Co je?
 OLIVER Ne každý dokáže snést pohled na krev.
 CELIE Jen v tom to není. Vzbud' se, sestřenko! Ganyméde!
 OLIVER Probírá se. 165
 ROSALINDA Já chci jít domů.
 CELIE Dovedem tě tam.
 Prosím vás, můžete ho podepřít?
 OLIVER Odvahu, mladý muži. Jste přece chlap! Tak si tu
 nehrajte na ženskou.
 ROSALINDA Ano, hraji si na ženskou. Že to dělám moc dobře? 170
 Prosím vás, řekněte bratrovi, jak dobře jsem si hrál
 na ženskou. Ó!
 OLIVER Člověk by řekl, že to vaše hraní není hraní.
 Jak jste celý zbledl! To přece nemůžete předstírat.
 ROSALINDA Předstírám to! Opravdu! 175
 OLIVER No tak se seberte a pro změnu předstírejte, že jste
 chlap.
 ROSALINDA Právě to dělám, ujišťuji vás. I když si myslím, že chci
 spíš být žena.
 CELIE Jsi čím dál bledší. Pojďme radši domů. 180
 A vy nás, prosím, pane, doprovodte.
 OLIVER Velice rád. Vždyť musím vyřídít,
 jak přijala jste jeho omluvu, Rosalindo.
 ROSALINDA Musím si to ještě rozmyslet, ale, prosím, hlavně mu
 vyřídte, jak dobře jsem si hrál na ženskou. Půjdem? 185
Odejdou.

ACT V.

SCENE 1. THE FOREST.

Enter Touchstone and Audrey.

TOUCHSTONE We shall find a time, Audrey; patience, gentle Audrey.

AUDREY Faith, the priest was good enough, for all the old gentleman's saying.

TOUCHSTONE A most wicked Sir Oliver, Audrey, a most vile Martext. But, Audrey, there is a youth here in the forest lays claim to you. 5

AUDREY Ay, I know who 'tis; he hath no interest in me in the world; here comes the man you mean.

Enter William.

TOUCHSTONE It is meat and drink to me to see a clown. By my troth, we that have good wits have much to answer for: we shall be flouting; we cannot hold. 10

WILLIAM Good ev'n, Audrey.

AUDREY God ye good ev'n, William.

WILLIAM And good ev'n to you, sir.

TOUCHSTONE Good ev'n, gentle friend. Cover thy head, cover thy head; nay, prithee be covered. How old are you, friend? 15

WILLIAM Five and twenty, sir.

TOUCHSTONE A ripe age. Is thy name William?

WILLIAM William, sir.

TOUCHSTONE A fair name. Wast born i' th' forest here? 20

WILLIAM Ay, sir, I thank God.

TOUCHSTONE 'Thank God.' A good answer. Art rich?

WILLIAM Faith, sir, so so.

TOUCHSTONE 'So so' is good, very good, very excellent good; and yet it is not; it is but so so. Art thou wise? 25

WILLIAM Ay, sir, I have a pretty wit.

TOUCHSTONE Why, thou say'st well. I do now remember a saying:

JEDNÁNÍ V.

SCÉNA 1. V LESE.

Vystoupí Brus a Audrey.

BRUS Dočkej času, Audrey! Trpělivost!

AUDREY Pche! Ten kněz byl náhodou moc dobrej kněz, ať si ten starej pán říká, co chce.

BRUS Byl to prachšpatný velebný pan Oliver, Audrey. Prachmizerný Kaziprelát. Ale, Audrey, nějaký mladík tady po tobě v lese pase. 5

AUDREY Já vím, o kom mluvíš. O toho já ale vůbec nestojím. Koukni, zrovna sem jde.

Vystoupí William.

BRUS Potkat pitomce je pro nás, co jsme pojedli vtipné kaše, přímo posvícení. Nemůžeme si pomoci a musíme si dělat šprtouchlata, ať chceme nebo ne. 10

WILLIAM Zdravím tě, Audrey.

AUDREY Zdravím tě, Williame.

WILLIAM Vás taky zdravím, pane.

BRUS I já tebe zdravím, příteli. Nech na hlavě, prosím, nech na hlavě! Jak jsi starý, kamaráde? 15

WILLIAM Pětadvacet, pane.

BRUS Zralý věk. Jmenuješ se William?

WILLIAM William, pane.

BRUS Pěkné jméno. Narodil ses tady v lese? 20

WILLIAM Ano, pane. Díkybohu.

BRUS „Díkybohu!“ Dobrá odpověď! Jsi bohatý?

WILLIAM Tak přiměřeně.

BRUS „Přiměřeně“ je dobře, moc dobře, hodně moc dobře. Vlastně ne, je to přiměřeně dobře. Jsi chytrý? 25

WILLIAM Ano, pane. Já mám dobrou hlavu.

BRUS Hezky's to řekl. Ale jak se praví: „Jen blbec si myslí, že

- 'The fool doth think he is wise, but the wise man knows himself to be a fool.' The heathen philosopher, when he had a desire to eat a grape, would open his lips when he put it into his mouth; meaning thereby that grapes were made to eat and lips to open. You do love this maid? 30
- WILLIAM I do, sir.
- TOUCHSTONE Give me your hand. Art thou learned? 35
- WILLIAM No, sir.
- TOUCHSTONE Then learn this of me: to have is to have; for it is a figure in rhetoric that drink, being poured out of cup into a glass, by filling the one doth empty the other; for all your writers do consent that ipse is he; now, you are not ipse, for I am he. 40
- WILLIAM Which he, sir?
- TOUCHSTONE He, sir, that must marry this woman. Therefore, you clown, abandon – which is in the vulgar leave – the society – which in the boorish is company – of this female – which in the common is woman – which together is: abandon the society of this female; or, clown, thou perishest; or, to thy better understanding, diest; or, to wit, I kill thee, make thee away, translate thy life into death, thy liberty into bondage. I will deal in poison with thee, or in bastinado, or in steel; I will bandy with thee in faction; will o'er-run thee with policy; I will kill thee a hundred and fifty ways; therefore tremble and depart. 55
- AUDREY Do, good William.
- WILLIAM God rest you merry, sir.
Exit.
Enter Corin.
- CORIN Our master and mistress seeks you; come away, away.
- TOUCHSTONE Trip, Audrey, trip, Audrey. I attend, I attend.
Exeunt.

- spolykal všechnu moudrost, moudrý člověk ví, že nic neví.“ Jistý pohanský filozof věděl, že když se chce zakousnout do hroznu vína, musí otevřít ústa, a z toho vyvodil, že hrozny jsou potrava a ústa jsou otvor. Miluješ tuhle dívku? 30
- WILLIAM Ano, pane.
- BRUS Podej mi ruku. Jsi učený? 35
- WILLIAM Nejsm.
- BRUS Pak tě já něco naučím. Kdo umí, ten umí. Aneb, řečeno metaforicky, naléváme-li obsah láhve do poháru, vyprazdňováním prvního naplňujeme druhé. A jelikož se už staří latiníci shodují v tom, že „ipse“ znamená „on“, potom „ipse“ nejsi ty, ale ten „on“ jsem já. 40
- WILLIAM Jaký „on“, pane?
- BRUS Přece ten „on“, co si vezme tuhle dívku. Proto, ty hňupe, odeber se – což lidově řečeno znamená „vypadni“ – z teritoria – což lidově řečeno znamená „vod“ – téhle hetéry – což lidově řečeno znamená „týhle holky“ – tedy řečeno dohromady: „Vypadni vod týhle holky!“, než tě, ty blbečku, stihne zkáza, nebo, abys tomu lépe rozuměl, než chcípneš, protože já tě zkrátím na životě nebo radši: já tě odpravím, zabiju, udělám z tebe mrtvolu, uvrhnu tě do věčného otroctví. Budu ti ukládat o život jedem, holí i ocelí. Budu tě interpelovat, budu tě lobovat. Zabiju tě sto padesáti různými způsoby, a proto třes se přede mnou a zmiz! 55
- AUDREY Udělej to, Williame.
- WILLIAM S pánembohem, pane.
Odejde.
Vystoupí Corin.
- CORIN Pán a paní se po vás shánějí. Tak už pojdte.
- BRUS Pojď, Audrey, pojď, Audrey. Jdem tam! Jdeme tam!
Odejdou.

SCENE 2.
THE FOREST.

Enter Orlando and Oliver.

ORLANDO Is't possible that on so little acquaintance you should like her? That but seeing you should love her? And loving woo? And, wooing, she should grant? And will you persevere to enjoy her?

OLIVER Neither call the giddiness of it in question, 5
the poverty of her, the small acquaintance, my sudden wooing, nor her sudden consenting; but say with me, I love Aliena; say with her that she loves me; consent with both that we may enjoy each other. It shall be to your good; for my father's house and all the 10
revenue that was old Sir Rowland's will I estate upon you, and here live and die a shepherd.

ORLANDO You have my consent. Let your wedding be tomorrow. Thither will I invite the Duke and all's contented followers. Go you and prepare Aliena; 15
for, look you, here comes my Rosalind.

Enter Rosalind.

ROSALIND God save you, brother.

OLIVER And you, fair sister.

Exit.

ROSALIND O, my dear Orlando, how it grieves me to see thee wear thy heart in a scarf! 20

ORLANDO It is my arm.

ROSALIND I thought thy heart had been wounded with the claws of a lion.

ORLANDO Wounded it is, but with the eyes of a lady.

ROSALIND Did your brother tell you how I counterfeited 25
to swoon when he showed me your handkercher?

ORLANDO Ay, and greater wonders than that.

ROSALIND O, I know where you are. Nay, 'tis true. There was never any thing so sudden but the fight of two rams and Caesar's thrasonical brag of 'I came, saw, and 30
overcame.' For your brother and my sister no sooner met but they looked; no sooner looked but they loved; no sooner loved but they sighed; no sooner sighed but they asked one another the reason; no sooner knew the

SCÉNA 2.
V LESE.

Vystoupí Orlando a Oliver.

ORLANDO Je možné, aby jen cos ji viděl, hned ses zamiloval, jen co ses zamiloval, už ses o ni začal ucházet, jen co ses o ni začal ucházet, už tvou lásku opětovala? A teď už si s ní budeš jenom užívat?

OLIVER Nepohoršuj se nad tím, jak rychle to proběhlo 5
a že je chudá a že se málo známe a jak krátce jsem se jí dvořil a jak rovnou souhlasila, ale říkej spolu se mnou, že miluju Alienu, říkej spolu s ní, že ona miluje mne, a přej nám oběma hodně štěstí. 10
Sám na tom vyděláš, protože otcův dům a veškerý majetek rytíře Rowlanda přepíšu na tebe a zůstanu zde do smrti jako ovčák.

ORLANDO Máš můj souhlas. Můžete se vzít třeba už zítra. Na svatbu pozvu pana vévodu a celou jeho družinu. Jdi a připrav na to Alienu, protože, jak koukám, 15
tady už přichází moje Rosalinda.

Vystoupí Rosalinda.

ROSALINDA Zdravím tě, švagře.

OLIVER I já tebe, krásná švagrová.

Odejde.

ROSALINDA Drahý Orlando, jak jsem nešťastná, že nosíte své srdce v šátku! 20

ORLANDO Ne srdce, paži.

ROSALINDA Já myslela, že nějaká lvice zařala drápy do vašeho srdce.

ORLANDO Mé srdce je raněné. Ale očima ženy.

ROSALINDA Vyprávěl vám bratr, jak jsem předstíral mdloby, 25
když mi ukázal váš šátek?

ORLANDO Ano, a mluvil i o dalších divech.

ROSALINDA Ovšem. Víím, o co jde. Je to div. Je to zbrklé, jako když dva berani o sebe drcnou rohama nebo Julius Caesar vychloubačně prohlásí: „Přišel jsem, viděl jsem, 30
zvítězil jsem.“ Protože váš bratr a moje sestra se ledva potkali, už po sobě koukali, ledva se pokoukali, už se zamilovali, ledva se zamilovali, už začali po sobě vzdychat, ledva si zavzdychali, už se ptali proč, ledva

- reason but they sought the remedy – and in these 35
degrees have they made pair of stairs to marriage,
which they will climb incontinent, or else be
incontinent before marriage. They are in the very wrath
of love, and they will together. Clubs cannot part them.
- ORLANDO They shall be married tomorrow; and I will bid 40
the Duke to the nuptial. But, O, how bitter a thing
it is to look into happiness through another man's
eyes! By so much the more shall I tomorrow be at the
height of heart-heaviness, by how much I shall think
my brother happy in having what he wishes for. 45
- ROSALIND Why, then, tomorrow I cannot serve your turn for
Rosalind?
- ORLANDO I can live no longer by thinking.
- ROSALIND I will weary you, then, no longer with idle talking.
Know of me then – for now I speak to some 50
purpose – that I know you are a gentleman of good
conceit. I speak not this that you should bear a good
opinion of my knowledge, insomuch I say I know you
are; neither do I labour for a greater esteem than may
in some little measure draw a belief from you, to 55
do yourself good, and not to grace me. Believe then,
if you please, that I can do strange things. I have, since
I was three year old, conversed with a magician, most
profound in his art and yet not damnable. If you do
love Rosalind so near the heart as your gesture cries 60
it out, when your brother marries Aliena shall you
marry her. I know into what straits of fortune she is
driven; and it is not impossible to me, if it appear not
inconvenient to you, to set her before your eyes
tomorrow, human as she is, and without any danger. 65
- ORLANDO Speak'st thou in sober meanings?
- ROSALIND By my life, I do; which I tender dearly, though
I say I am a magician. Therefore put you in your
best array, bid your friends; for if you will be
married tomorrow, you shall; and to Rosalind, 70
if you will.
- Enter Silvius and Phebe.*
- Look, here comes a lover of mine, and a lover of hers.
- PHEBE Youth, you have done me much ungentleness
To show the letter that I writ to you.

- se zeptali proč, už si odpověděli, a tak krůček po 35
krůčku stoupají ke stavu manželskému, a měli by
se co nejrychleji vzít, aby do toho nepadla dřív,
než budou svoji. Jsou v tom až po uši, oba dva.
Karabáčem by je člověk od sebe neodehnal.
- ORLANDO Zítra se vezmou a na jejich svatbu pozvu 40
i vévodu. Je to ale hořký úděl být svědkem
štěstí, které se mně vyhýbá! Zítra budu asi
hodně sklíčený, až uvidím, jak šťastný je můj
bratr, kterému se v životě splnilo vše, 45
co si přál.
- ROSALINDA Zítra tedy zřejmě nebudu moct hrát vaši milou
Rosalindu?
- ORLANDO Už neumím žít z pouhopouhých představ.
- ROSALINDA Pak vás nebudu unavovat planým tlacháním.
Teď promluvíím vážně. Víím, že jste šlechtic, 50
na jehož dobrý úsudek se mohu spolehnout.
Neříkám to proto, abych se vychloubal svými
znalostmi, ale víím, že je to tak. Ne z ješitnosti,
ale pro vaše dobro vám vyjevím své tajemství
a přeji si, abyste mi věřil. Vězte tedy, že jsem nadán 55
nadpřirozenými schopnostmi. Od svých tří let
jsem ve spojení s jistým mágem, nadaným
výjimečnou, ale nikterak zlovoulnou mocí.
Pokud v srdci milujete Rosalinda tak, jak o tom vaše
chování zjevně vypovídá, pak tentýž den, 60
kdy si váš bratr vezme Alienu, si vy vezmete
Rosalindu. Víím, kam ji osud zahnal,
a pokud se to nepříčí vaší vůli, je v mých
možnostech přivést ji živou bezpečně zítra před
váš zrak. 65
- ORLANDO A myslíte to doopravdy?
- ROSALINDA Zaručuji se vám svým životem, kterého si cením nade
vše, i když jsem se vám přiznal k čarodějnictví.
A proto přichystejte si své nejlepší šaty, pozvete
přátele, protože zítra se oženíte s Rosalindou, jestli 70
to skutečně chcete.
- Vystoupí Silvius a Fébě.*
- Vida, přichází moje ctitelka se svým ctitelem.
- FÉBÉ Mladíku, zachoval jste se dost hrubě,
když jste mu ukázal můj dopis vám.

ROSALIND	I care not if I have. It is my study To seem spiteful and ungentle to you. You are there followed by a faithful shepherd; Look upon him, love him; he worships you.	75
PHEBE	Good shepherd, tell this youth what 'tis to love.	
SILVIUS	It is to be all made of sighs and tears; And so am I for Phebe.	80
PHEBE	And I for Ganymede.	
ORLANDO	And I for Rosalind.	
ROSALIND	And I for no woman.	
SILVIUS	It is to be all made of faith and service; And so am I for Phebe.	85
PHEBE	And I for Ganymede.	
ORLANDO	And I for Rosalind.	
ROSALIND	And I for no woman.	
SILVIUS	It is to be all made of fantasy, All made of passion, and all made of wishes; All adoration, duty, and observance, All humbleness, all patience, and impatience, All purity, all trial, all obedience; And so am I for Phebe.	90 95
PHEBE	And so am I for Ganymede.	
ORLANDO	And so am I for Rosalind.	
ROSALIND	And so am I for no woman.	
PHEBE	If this be so, why blame you me to love you?	
SILVIUS	If this be so, why blame you me to love you?	100
ORLANDO	If this be so, why blame you me to love you?	
ROSALIND	Who do you speak to 'Why blame you me to love you?'	
ORLANDO	To her that is not here, nor doth hear.	
ROSALIND	Pray you, no more of this; 'tis like the howling of Irish wolves against the moon. (<i>To Silvius</i>) I will help you if I can. (<i>To Phebe</i>) I would love you if I could. – Tomorrow meet me all together. (<i>To Phebe</i>) I will marry you if ever I marry woman, and I'll be married tomorrow. (<i>To Orlando</i>) I will satisfy you if ever I satisfied man, and you shall be married tomorrow. 110 (<i>To Silvius</i>) I will content you if what pleases you contents you, and you shall be married tomorrow. (<i>To Orlando</i>) As you love Rosalind, meet. (<i>To Silvius</i>) As	110

ROSALINDA	No a co? Schválně se k vám chovám stejně hrubě a pohrdavě, jako vy jednáte s tím ubohým ovčákem. Milujte ho, jak miluje on vás.	75
FÉBÉ	Ovčáku, řekni mu, co je to láska.	
SILVIUS	Láska je vzdychat, plakat, naříkat jako já pro Fébé.	80
FÉBÉ	Jako já pro Ganyméda.	
ORLANDO	Jako já pro Rosalindu.	
ROSALINDA	Jako já pro žádnou z žen.	
SILVIUS	Láska je oddaně a věrně sloužit jako já Fébé.	85
FÉBÉ	Jako já Ganymédovi.	
ORLANDO	Jako já Rosalindě.	
ROSALINDA	Jako já žádné z žen.	
SILVIUS	Láska je prožívat nejčistší city, nejprudší vášně, pokoru a slast, obdiv a oddanost, posvátnou víru, trpělivost i nedočkavost, stud i odvahu, jistotu s nejistotou jako já k Fébé.	90 95
FÉBÉ	Jako já ke Ganymédovi.	
ORLANDO	Jako já k Rosalindě.	
ROSALINDA	Jako já k žádné z žen.	
FÉBÉ	Je-li to tak, proč nechceš mě mít rád?	
SILVIUS	Je-li to tak, proč nechceš mě mít ráda?	100
ORLANDO	Je-li to tak, proč nechceš mě mít ráda?	
ROSALINDA	Komu říkáte: „Je-li to tak, proč nechceš mě mít ráda?“	
ORLANDO	Té, jež tu není, ale slyší mě.	
ROSALINDA	Prosím vás, už toho nechme. Je to jak vytí irských vlků na měsíc. (<i>K Silviovi</i>) Vám pomůžu, pokud to půjde. (<i>K Fébé</i>) Vás budu milovat, pokud to půjde. – Zítřej všichni přijďte. (<i>K Fébé</i>) Jestli si někdy vezmu nějakou ženu, vezmu si vás, a zítra budu mít svatbu. (<i>K Orlando</i>) Jestli budu moct nějakému muži splnit jeho přání, vám ho splním, a zítra budete mít svatbu. 110 (<i>K Silviovi</i>) Jestli vás může potěšit to, co chcete, potěším vás, a zítra budete mít svatbu. (<i>K Orlando</i>) Milujete-li Rosalindu, přijďte. (<i>K Silviovi</i>) Milujete-li Fébé, přijďte –	105 110

you love Phebe, meet; – and as I love no woman,
I'll meet. So, fare you well; I have left you commands.

SILVIUS I'll not fail, if I live.

PHEBE Nor I.

ORLANDO Nor I.

Exeunt.

SCENE 3.

THE FOREST.

Enter Touchstone and Audrey.

TOUCHSTONE Tomorrow is the joyful day, Audrey; tomorrow will we be married.

AUDREY I do desire it with all my heart; and I hope it is no dishonest desire to desire to be a woman of the world. Here come two of the banished Duke's pages. 5

Enter two pages.

1. PAGE Well met, honest gentleman.

TOUCHSTONE By my troth, well met. Come sit, sit, and a song.

2. PAGE We are for you; sit i' th' middle.

1. PAGE Shall we clap into't roundly, without hawking, or spitting, or saying we are hoarse, which are the only prologues to a bad voice? 10

2. PAGE I'faith, i'faith; and both in a tune, like two gipsies on a horse.

PAGES *(Sing)*

It was a lover and his lass,
With a hey, and a ho, and a hey nonino, 15
That o'er the green corn-field did pass
In the spring time, the only pretty ring time,
When birds do sing, hey ding a ding, ding.
Sweet lovers love the spring.

Between the acres of the rye, 20
With a hey, and a ho, and a hey nonino,
These pretty country folks would lie,
In the spring time, the only pretty ring time.
When birds do sing, hey ding a ding, ding.
Sweet lovers love the spring. 25

a já, který žádnou ženu nemiluju, přijdu taky. Tak na shledanou. Teď všichni víte, co dělat. 115

SILVIUS Jestli do té doby nezemřu, tak přijdu.

FÉBÉ Já taky.

ORLANDO Já taky.

Odejdou.

SCÉNA 3.

V LESE.

Vystoupí Brus a Audrey.

BRUS Zítra bude ta sláva, Audrey; už zítra budeme manželé.

AUDREY Já se na to tak těším! Jen doufám, že to není neslušný přání přát si být vdanou paní. Tady jdou dva panoši vyhnaného pana vévody. 5

Vystoupí dva panoši.

1. PANOŠ Dobrý den, vzácný pane.

BRUS Nápodobně. Posadte se a zazpívejte nám.

2. PANOŠ Jak si přejete. Vy zůstaňte sedět mezi námi.

1. PANOŠ Spustíme rovnou a nebudeme si ani odkašlávat, ani odplivovat, ani si nebudeme naříkat na chrapot, jak to obvykle špatní zpěváci dělají. 10

2. PANOŠ Tak dobře. A zazpíváme to jednohlasně a pěkně v rytmu jako dva cikáni na jednom na koni.

PANOŠI *(Zpívají)*

Milý se svou milou jdou,
hej hou, hej, hejda hoja hou, 15
rozkvetlou jarní krajinou.
V májový čas, kdy slyšíš ptáků hlas,
dia dia dou, zpívat nad sebou,
láska probouzí se v nás.

Pak na mezi se položí,
hej hou, hej, hejda hoja hou, 20
nic na duši je netíží.
V májový čas, kdy slyšíš ptáků hlas,
dia dia dou, zpívat nad sebou,
láska probouzí se v nás. 25

This carol they began that hour,
 With a hey, and a ho, and a hey nonino,
 How that a life was but a flower,
 In the spring time, the only pretty ring time,
 When birds do sing, hey ding a ding, ding. 30
 Sweet lovers love the spring.

And therefore take the present time,
 With a hey, and a ho, and a hey nonino,
 For love is crowned with the prime,
 In the spring time, the only pretty ring time, 35
 When birds do sing, hey ding a ding, ding.
 Sweet lovers love the spring.

TOUCHSTONE Truly, young gentlemen, though there was no great
 matter in the ditty, yet the note was very untuneable.

1. PAGE You are deceived, sir; we kept time, we lost not our 40
 time.

TOUCHSTONE By my troth, yes; I count it but time lost to hear such
 a foolish song. God buy you; and God mend your
 voices. Come, Audrey.
Exeunt.

SCENE 4. THE PALACE.

Enter Duke Senior, Amiens, Jaques, Orlando, Oliver, and Celia.

SENIOR Dost thou believe, Orlando, that the boy
 Can do all this that he hath promised?

ORLANDO I sometimes do believe and sometimes do not:
 As those that fear they hope, and know they fear.
Enter Rosalind, Silvius, and Phebe.

ROSALIND Patience once more, whiles our compact is urged: 5
 You say, if I bring in your Rosalind,
 You will bestow her on Orlando here?

SENIOR That would I, had I kingdoms to give with her.

ROSALIND And you say you will have her when I bring her?

ORLANDO That would I, were I of all kingdoms king. 10

ROSALIND You say you'll marry me, if I be willing?

PHEBE That will I, should I die the hour after.

Od téhle chvíle píseň zní,
 hej hou, hej, hejda hoja hou,
 že ona je s ním a on je s ní.
 V májový čas, kdy slyšíš ptáků hlas,
 dia dia dou, zpívat nad sebou, 30
 láska probouzí se v nás.

Vždycky když přijde měsíc máj,
 hej hou, hej, hejda hoja hou,
 květy i lidé se dobře maj.
 V májový čas, kdy slyšíš ptáků hlas, 35
 dia dia dou, zpívat nad sebou,
 láska probouzí se v nás.

BRUS Opravdu, mládenci, i když slova té písničky nestála
 za nic, melodie byla naprosto otřesná.

1. PANOŠ To není pravda, pane, náhodou to byla moc pěkná 40
 písnička. A neutekl nám ani jeden tón.

BRUS Náhodou to byla pěkná hrůza, takže ne náhodou
 vám utíkají posluchači. Do příště se to naučte líp.
 Pojdme, Audrey.
Odejdou.

SCÉNA 4. V PALÁCI.

Vystoupí vévoda Senior, Amiens, Jacques, Orlando, Oliver a Celia.

SENIOR Orlando, věříš, že ten mladík vše,
 co nasliboval, taky uskuteční?

ORLANDO Chvillemi tomu věřím, pak zas ne.
 Bojím se doufat, doufám v planý strach.
Vystoupí Rosalinda, Silvius a Fébé.

ROSALINDA Teď si to v klidu všechno zopakujme. 5
 Jste ochoten dát dceru Rosalindu
 Orlandovi, když vám ji přivedu?

SENIOR Ano, a s ní bych mu dal půlku světa.

ROSALINDA Jste ochoten si ji vzít za ženu?

ORLANDO Ano, i kdybych půlce světa vládl. 10

ROSALINDA Jste ochotna si mě vzít za muže?

FÉBÉ Ano, i kdybych měla hned pak zemřít.

ROSALIND	But if you do refuse to marry me, You'll give yourself to this most faithful shepherd?	
PHEBE	So is the bargain.	15
ROSALIND	You say that you'll have Phebe, if she will?	
SILVIUS	Though to have her and death were both one thing.	
ROSALIND	I have promised to make all this matter even. Keep you your word, O Duke, to give your daughter; You yours, Orlando, to receive his daughter; Keep your word, Phebe, that you'll marry me, Or else, refusing me, to wed this shepherd; Keep your word, Silvius, that you'll marry her If she refuse me; and from hence I go, To make these doubts all even.	20 25
	<i>Exeunt Rosalind and Celia.</i>	
SENIOR	I do remember in this shepherd boy Some lively touches of my daughter's favour.	
ORLANDO	My lord, the first time that I ever saw him Methought he was a brother to your daughter. But, my good lord, this boy is forest-born, And hath been tutored in the rudiments Of many desperate studies by his uncle, Whom he reports to be a great magician, Obscured in the circle of this forest.	30
	<i>Enter Touchstone and Audrey.</i>	
JAQUES	There is, sure, another flood toward, and these couples are coming to the ark. Here comes a pair of very strange beasts which in all tongues are called fools.	35
TOUCHSTONE	Salutation and greeting to you all!	
JAQUES	Good my lord, bid him welcome. This is the motley -minded gentleman that I have so often met in the forest. He hath been a courtier, he swears.	40
TOUCHSTONE	If any man doubt that, let him put me to my purgation. I have trod a measure; I have flatt'ered a lady; I have been politic with my friend, smooth with mine enemy; I have undone three tailors; I have had four quarrels, and like to have fought one.	45
JAQUES	And how was that ta'en up?	
TOUCHSTONE	Faith, we met, and found the quarrel was upon the seventh cause.	50
JAQUES	How seventh cause? Good my lord, like this fellow.	

ROSALINDA	Ale když odmítnete mě, jste svolná se provdat za tohoto ovčáka?	
FÉBÉ	Ano, tak slíbila jsem.	15
ROSALINDA	Jste ochoten si za ženu vzít Fébé?	
SILVIUS	Ano, i kdybych s ní měl přijmout smrt.	
ROSALINDA	Slíbil jsem, že to všechno zařídím. Vévodo, splňte slib a vdejte dceru. Orlando, splňte slib a vemte si ji. Slibte slib, Fébé, buď si vemte mne, či ovčáka, pokud mě odmítnete. Silvie, splňte slib a vemte si ji, když nebude mě chtít. Teď odejdu. Až vrátím se, splním vám, co jsem slíbil.	20 25
	<i>Odejdou Rosalinda a Celia.</i>	
SENIOR	Ten ovčák jako by mi připomínal mou dceru. Je jí velmi podobný.	
ORLANDO	Milosti, hned jak jsem ho prvně spatřil, připadal mi jak bratr vaší dcery. Vyrostl ale tady v pustině a má prý tajuplné schopnosti, jež naučil ho jeho strýček, o němž mi řekl, že je velký čaroděj, jenž skrývá v lese svoje umění.	30
	<i>Vystoupí Brus a Audrey.</i>	
JACQUES	Určitě se blíží další potopa, jak se všechny ty dvojice hrnou do archy. Zde přichází párek obzvlášť pozoruhodných živočichů, kteří jsou všemi jazyky zváni blázni.	35
BRUS	Mé pozdravení vám všem vespolek!	
JACQUES	Milosti, přijmete ho, prosím. To je ten šaškovský pán, kterého jsem tak často potkával v lese. Tvrdí, že pobýval u dvora.	40
BRUS	Jestli o tom někdo pochybuje, ať si mě vyzkouší. Umím vznešeně tančit, umím elegantně svádět dámy, umím se nemazat s přáteli a mazat med kolem úst nepřítelům. Už jsem odrovnal tři krejčí, čtyřikrát jsem dostal vyzvání na souboj a jedno jsem málem přijal.	45
JACQUES	A co chybělo?	
BRUS	Sešli jsme se a nakonec se shodli v názoru, že naše kauza je sporem sedmého stupně.	50
JACQUES	Sedmého stupně? Milosti, jak se vám líbí ten pán?	

- SENIOR I like him very well.
- TOUCHSTONE God 'ield you, sir; I desire you of the like.
I press in here, sir, amongst the rest of the country
copulatives, to swear and to forswear, according 55
as marriage binds and blood breaks. A poor
virgin, sir, an ill-favoured thing, sir, but mine own;
a poor humour of mine, sir, to take that that
no man else will. Rich honesty dwells like
a miser, sir, in a poor house; as your pearl 60
in your foul oyster.
- SENIOR By my faith, he is very swift and sententious.
- TOUCHSTONE According to the fool's bolt, sir, and such dulcet
diseases.
- JACQUES But, for the seventh cause: how did you find the 65
quarrel on the seventh cause?
- TOUCHSTONE Upon a lie seven times removed – bear your body
more seeming, Audrey – as thus, sir. I did dislike the
cut of a certain courtier's beard; he sent me word,
if I said his beard was not cut well, he was in the 70
mind it was. This is called the Retort Courteous.
If I sent him word again it was not well cut, he would
send me word he cut it to please himself. This is called
the Quip Modest. If again it was not well cut, he
disabled my judgment. This is called the Reply 75
Churlish. If again it was not well cut, he would
answer I spake not true. This is called the Reproof
Valiant. If again it was not well cut, he would say I lie.
This is called the Countercheck Quarrelsome. And
so to the Lie Circumstantial and the Lie Direct. 80
- JACQUES And how oft did you say his beard was not well cut?
- TOUCHSTONE I durst go no further than the Lie Circumstantial, nor
he durst not give me the Lie Direct; and so we
measured swords and parted.
- JACQUES Can you nominate in order now the degrees of the lie?
- TOUCHSTONE O, sir, we quarrel in print by the book, as you have
books for good manners. I will name you the degrees.
The first, the Retort Courteous; the second,
the Quip Modest; the third, the Reply Churlish;
the fourth, the Reproof Valiant; the fifth, 90
the Countercheck Quarrelsome; the sixth,
the Lie with Circumstance; the seventh, the Lie

- SENIOR Líbí se mi.
- BRUS Bůh vám to zaplat', pane. Kéž bych mohl říct totéž já
o vás. A proto vás prosím, abychom směli společně 55
s ostatními zde přítomnými adepty stavu
manželského složit slib ujařmení těla a duše.
Tato nebohá pana, pane, je sice škaredá, ale moje.
Z pouhého rozmaru jsem se uvolil vzít si tu, kterou
nikdo jiný nechce. Ale tak jako v nejošklivější škebli
se skrývá nejkrásnější perla, tak i nejbohatší ctnost 60
obývá nejvíc ošuntělý příbytek.
- SENIOR Pane na nebi, tomu ale ta pusa jede.
- BRUS To už je slabost bláznů, pane, pouštět si hubu na
špacír.
- JACQUES Ale jak je to s tím sedmým stupněm? Proč to byl 65
spor sedmého stupně?
- BRUS Protože na škále osočování byl v pořadí sedmý.
– Snaž se vypadat trochu k světu, Audrey! – Jednou
se mi nelíbila bradka jistého džentlmena. Vzkázal mi,
že pokud se mně jeho bradka nelíbí, tak jemu se 70
líbí. Tomu se říká „zdvořilé odmítnutí“. Opáčil jsem
mu, že se mi nadále jeho bradka nelíbí. Vzkázal mi,
že jeho bradka není moje věc. Tomu se říká „jemný
odpor“. Já na to, že se mi vážně nelíbí. On na to,
že ho moje mínění nezajímá. Tomu se říká 75
„hrubá odpověď“. Zas se mi nelíbila, a on kontroval,
že nemluví pravdu. Tomu se říká „troufalá výtka“.
A že se mi ani pak nelíbila, zaútočil na mě, že lžu.
Tomu se říká „bojovný výpad“. A tak to šlo dál přes
„nepřímou urážku“ až k „urážce přímé“. 80
- JACQUES Kolikrát se vám jeho bradka nelíbila?
- BRUS Netroufl jsem se jít dál než k nepřímé urážce
a ani on se neuchýlil k urážce přímé, takže jsme
jen zkřížili kordy a šli domů.
- JACQUES Můžete mi popořadě zopakovat ty stupně osočování?
- BRUS Vážený pane, stejně jako jsou pravidla slušného
chování, i urážet se musíme podle regulí.
Stupně jsou následující: první stupeň je „zdvořilé
odmítnutí“, druhý „jemný odpor“, třetí „hrubá
odpověď“, čtvrtý „troufalá výtka“, pátý „bojovný 90
výpad“, šestý „nepřímá urážka“, sedmý „přímá urážka“.
Všechny až na ten sedmý lze přejít, ale i ten sedmý

	Direct. All these you may avoid but the Lie Direct; and you may avoid that too with an If. I knew when seven justices could not take up a quarrel; 95 but when the parties were met themselves, one of them thought but of an If, as: 'If you said so, then I said so.' And they shook hands, and swore brothers. Your If is the only peace-maker; much virtue in If. 100
JAQUES	Is not this a rare fellow, my lord? He's as good at any thing, and yet a fool.
SENIOR	He uses his folly like a stalking-horse, and under the presentation of that he shoots his wit. <i>Enter Hymen, Rosalind, and Celia.</i> <i>Still music.</i>
HYMEN	Then is there mirth in heaven, 105 When earthly things made even Atone together. Good Duke, receive thy daughter; Hymen from heaven brought her, Yea, brought her hither, 110 That thou mightst join her hand with his, Whose heart within his bosom is.
ROSALIND	<i>(To Duke)</i> To you I give myself, for I am yours. <i>(To Orlando)</i> To you I give myself, for I am yours.
SENIOR	If there be truth in sight, you are my daughter. 115
ORLANDO	If there be truth in sight, you are my Rosalind.
PHEBE	If sight and shape be true, Why then, my love adieu!
ROSALIND	I'll have no father, if you be not he; I'll have no husband, if you be not he; 120 Nor ne'er wed woman, if you be not she.
HYMEN	Peace, ho! I bar confusion; 'Tis I must make conclusion Of these most strange events. Here's eight that must take hands 125 To join in Hymen's bands, If truth holds true contents. <i>(To Orlando and Rosalind)</i> You and you no cross shall part; <i>(To Oliverovi and Celia)</i> You and you are heart in heart;

	je možné překousnout, když k urážce přidáte slovíčko „jestli“. Znal jsem případ, který nedokázalo rozlousknout ani sedm soudců, a to jen proto, 95 že když přišlo na věc, jednu ze stran napadlo použít slovíčka „jestli“ ve smyslu: „Jestli vy tvrdíte tohle, pak já říkám tohle.“ Takže si mohli potřást rukama a rozejít se jako přátelé. Takové „jestli“ je hotový mírotvorce. Není nad slovíčko „jestli“. 100
JACQUES	Není to báječný člověk, pane? Ve všem se vyzná, a přitom je to jenom blázen.
SENIOR	Používá své bláznovství jako štít a zpoza něj si střílí z jiných. <i>Vystoupí Hymen, Rosalinda a Celia.</i> <i>Hraje tichá hudba.</i>
HYMEN	Veselo je v nebesích, 105 když na zemi nárek ztich a pryč jsou rozbroje. Vévodo, Hymen s radostí tvoji dceru vede ti a chce teď po tobě, 110 abys vložil ruku její v dlaň toho, kdo miluje ji.
ROSALINDA	<i>(K Vévodovi)</i> K tobě se hlásím, neboť tvoje jsem. <i>(K Orlandovi)</i> K tobě se hlásím, neboť tvoje jsem.
SENIOR	Nemýlí-li mě zrak, jsi moje dcera. 115
ORLANDO	Nemýlí-li mě zrak, jsi Rosalinda.
FÉBÉ	Pokud co vidím, pravda je, potom, má lásko, adié!
ROSALINDA	Nejste-li vy můj otec, nemám otce. Nejste-li vy můj muž, pak nemám muže. 120 Vezmu-li si kdy ženu, pak jen vás.
HYMEN	Dost, prosím vás. Dost už zmatků. Já teď musím do pořádku všechny nepravosti dát. Ať z těch osmi, co tu stojí, 125 má svá svého a svůj svoji od nynějška napořád. <i>(K Orlandovi a Rosalindě)</i> Vás nesmí pranic rozdělit. <i>(K Oliverovi a Celi)</i> Vám budou srdce stejně bít.

	<i>(To Phebe)</i>	
	You to his love must accord, Or have a woman to your lord;	130
	<i>(To Touchstone and Audrey)</i>	
	You and you are sure together, As the winter to foul weather.	
	Whiles a wedlock-hymn we sing, Feed yourselves with questioning, That reason wonder may diminish, How thus we met, and these things finish.	135
CHORUS	<i>(Sings)</i>	
	Wedding is great Juno's crown; O blessed bond of board and bed! 'Tis Hymen peoples every town; High wedlock then be honoured. Honour, high honour, and renown, To Hymen, god of every town!	140
SENIOR	O my dear niece, welcome thou art to me! Even daughter, welcome in no less degree.	145
PHEBE	I will not eat my word, now thou art mine; Thy faith my fancy to thee doth combine.	
	<i>Enter Jaques De Boys.</i>	
JAKUB DE B.	Let me have audience for a word or two. I am the second son of old Sir Rowland, That bring these tidings to this fair assembly. Duke Frederick, hearing how that every day Men of great worth resorted to this forest, Addressed a mighty power; which were on foot, In his own conduct, purposely to take His brother here, and put him to the sword; And to the skirts of this wild wood he came, Where, meeting with an old religious man, After some question with him, was converted Both from his enterprise and from the world; His crown bequeathing to his banished brother, And all their lands restored to them again That were with him exiled. This to be true I do engage my life.	150 155 160
SENIOR	Welcome, young man. Thou offer'st fairly to thy brothers' wedding; To one, his lands withheld; and to the other, A land itself at large, a potent dukedom.	165

	<i>(K Fěbě)</i>	
	Ty musíš ovčáka milovat, nebo se ženou ženy stát.	130
	<i>(K Brusovi a Audrey)</i>	
	Vy patříte k sobě, jak patří k zimě severák.	
	Při svatební písni teď můžete všichni přemýšlet o divech, které se tu staly, než dobrý konec přichystaly.	135
SBOR	<i>(Zpívá)</i>	
	Svatba je boží nadělení, stůl a lože posvěti! Hymen přináší požehnání a napomáhá ke štěstí. Vzdávejte mu hold a čest a k oltáři se nechte vést!	140
SENIOR	Neteři, tebe musím přivítat jak vlastní dceru. Mám tě stejně rád.	145
FĚBĚ	Nezruším slib. A teď, když stal ses mým, já se ti za tvou lásku odměním.	
	<i>Vystoupí Jakub De Boys.</i>	
JAKUB	Prosím vás dovolu mi něco říct. Jsem druhý syn rytíře Rowlanda a přináším vám důležitou zvěst. Vévoda Frederic, když slyšel, jak mu panstvo prchá do tohoto lesa, sesbíral velké vojsko, v jehož čele se vydal sem a svého bratra chtěl vojensky přemoct. Ale na kraji té divočiny potkal poustevníka, starého mnicha, který vévodu odvrátil jak od zamýšlené pomsty, tak od požitků světa. Korunu vévoda vrací svému bratrovi, a všem, kdo uprchli sem, dává zpět majetek, co jim vzal. Přisahám na smrt, že je to pravda.	150 155 160
SENIOR	Vítej, mladý muži. Neseš svým bratrům k svatbě štědré dary. Prvnímu zabavené statky, druhý získává darem celé vévodství.	165

	First, in this forest let us do those ends That here were well begun and well begot; And after, every of this happy number, That have endured shrewd days and nights with us, 170 Shall share the good of our returned fortune, According to the measure of their states. Meantime, forget this new-fallen dignity, And fall into our rustic revelry. Play, music; and you brides and bridegrooms all, 175 With measure heaped in joy, to th' measures fall.	
JAQUES	Sir, by your patience. If I heard you rightly, The Duke hath put on a religious life, And thrown into neglect the pompous court.	
JAQUES DE B.	He hath. 180	
JAQUES	To him will I. Out of these convertites There is much matter to be heard and learned. <i>(To Duke)</i> You to your former honour I bequeath; Your patience and your virtue well deserves it. <i>(To Orlando)</i> You to a love that your true faith doth merit; 185 <i>(To Oliver)</i> You to your land, and love, and great allies; <i>(To Silvius)</i> You to a long and well-deserved bed; <i>(To Touchstone)</i> And you to wrangling; for thy loving voyage Is but for two months victualled. – So to your pleasures; I am for other than for dancing measures. 190	
SENIOR	Stay, Jaques, stay.	
JAQUES	To see no pastime I. What you would have I'll stay to know at your abandoned cave. <i>Exit.</i>	
SENIOR	Proceed, proceed. We will begin these rites, As we do trust they'll end, in true delights. 195 <i>A dance.</i> <i>Exeunt.</i>	

	Nejdřív to dobré, co jsme tady v lese začali, taky dobře dokončeme. Pak všichni, kteří jste tu snášeli společně se mnou trudné dny a noci, 170 budete sdílet navracené štěstí podle svých hodnot a majetků. Mezitím zapomeňme na město a oddejme se radovánkám lesa. Hraj, hudbo, aby příští manželé 175 si spolu zatančili vesele.	
JACQUES	Milosti, s dovolením. Chápu dobře, že vévoda se zřekl pompy dvora a chce žít v ústraní jak poustevník?	
JAKUB.	Je to tak. 180	
JACQUES	Pak půjdu za ním. Od těch napravených se člověk může velmi poučit. <i>(K Vévodovi)</i> Blahopřeji vám k navracení vlády. S vámi je zaslouženě v dobrých rukou. <i>(K Orlandovi)</i> Vám přeji lásku hodnou vašich citů. 185 <i>(K Oliverovi)</i> Vám přeji dům, ženu i přátele. <i>(K Silviovi)</i> Vám přeji tvrdě vysloužené lože. <i>(K Brusovi)</i> Vám přeji aspoň dva měsíce spolu bez hádání. – Tak do tance. Já jdu. Na veselení nemám náladu. 190	
SENIOR	Zůstaňte, Jacquu, s námi.	
JACQUES	To pro mě není. Naleznete mě buď v jeskyni anebo v poustevně. <i>Odejde.</i>	
SENIOR	Pokračujme s obřadem. Kéž je všem tím prvním krůčkem k dalším radostem. 195 <i>Tanec.</i> <i>Odejdou.</i>	

EPILOGUE

ROSALIND It is not the fashion to see the lady the epilogue;
but it is no more unhandsome than to see the
lord the prologue. If it be true that good wine
needs no bush, 'tis true that a good play needs
no epilogue. Yet to good wine they do use good 5
bushes; and good plays prove the better by
the help of good epilogues. What a case am I in then,
that am neither a good epilogue, nor cannot insinuate
with you in the behalf of a good play! I am not
furnished like a beggar; therefore to beg will not 10
become me. My way is to conjure you; and
I'll begin with the women. I charge you, O women, for
the love you bear to men, to like as much of this play
as please you; and I charge you, O men, for the love
you bear to women – as I perceive by your simp'ring 15
none of you hates them – that between you and the
women the play may please. If I were a woman,
I would kiss as many of you as had beards that pleased
me, complexions that liked me, and breaths that
I defied not; and, I am sure, as many as have good 20
beards, or good faces, or sweet breaths, will, for my
kind offer, when I make curtsy, bid me farewell.

EPILOG

ROSALINDA Nebývá zvykem, aby dáma pronášela epilog, ale není
to o nic horší, než když pán pronáší prolog. Jestli je
pravda, že dobré víno se chváí samo, pak je pravda
i to, že dobrá hra nepotřebuje epilog. A přece je dobré
dobré víno pochválit, tak proč by nemohl dobrou hru 5
vylepšit dobrý epilog? Jenže můžu já vám nabídnout
dobrý epilog a můžu já vám vnucovat názor, že tohle
byla dobrá hra? Jako žebračka nevypadám, tak se vás
přece nebudu doprošovat. Můžu vás leda pěkně
poprosit. A začnu se ženami. Ó, ženy, pěkně vás 10
prosím při lásce, kterou cítíte k mužům, dejte najevo,
že se vám tahle hra líbila, a pěkně vás prosím,
ó, mužové, při lásce, kterou cítíte k ženám – a podle
toho, jak se uculujete, soudím, že většina z vás proti
nim nic nemá –, dejte znát, že jste si spolu se ženami 15
tuhle hru taky libovali. Jako že jsem žena, políbila bych
každého z vás, kteří máte vousy, jaké mám ráda, tvář,
jaká se mi zamlouvá, a dech, který mě neodpuze.
A protože mnozí z vás mají fešácké vousy a hezké
tváře a příjemný dech, jsem si jistá, že když se vám 20
teď ukloním, vy mi za mou milou nabídku hezky
poděkujete. Na shledanou.

GLOSSARY

I/1

2. **poor a**: a poor. 3. **on his blessing**: i.e. on pain of losing his blessing. 4. **breed me**: bring me up. 6. **profit**: progress. 7. **rustically**: like a peasant; **stays**: detains. 8. **unkept**: without proper maintenance. 11. **fair**: in fine physical condition. 12. **manage**: manege, paces and movements of a trained horse, **dearly**: at great expense. 17. **countenance**: behaviour, or (ironically) favour, patronage. 18. **hinds**: farm labourers; **bars me**: excludes me from. 19. **mines**: undermines. 26. **shake me up**: berate me. 27. **make you**: are you doing. 30. **Marry**: why, indeed (originally the name of the Virgin Mary used as an oath). 32. **be naught**: a mild curse. 41. **courtesy of nations**: generally accepted convention. 42. **allows**: acknowledges. 62. **qualities**: accomplishments. 64. **exercises**: occupations, training. 65. **allottery**: portion. 76. **physic your rankness**: administer a dose that will cure your overgrowth. 86. **morrow**: morning. 94. **leave**: permission. 107. **fleet**: pass. 113. **fall**: bout. 115. **shall**: must. 117. **foil**: defeat. 120. **brook**: endure. 126. **underhand**: indirect. 129. **emulator**: rival; **parts**: qualities. 130. **contriver**: schemer. 131. **natural**: own. 132. **lief**: willingly. 134. **grace... thee**: gain honour at your expense. 135. **practise**: plot, act treacherously. 140. **brotherly**: i.e. with brotherly reticence about his vices. 141. **anatomize**: lay open. 144. **go alone**: walk without help. 147. **gamester**: sportive fellow. 151. **device**: purposes; **of all sorts**: by people of every rank. 154. **misprised**: despised. 155. **clear**: settle.

I/2

1. **sweet my coz**: my dear cousin. 5. **learn**: instruct. 8. **so**: provided that. 11. **righteously tempered**: rightly compounded. 13. **estate**: state, circumstances. 18. **perforce**: by force. 22. **sports**: amusements. 36. **honest**: chaste. 37. **ill-favouredly**: ugly. 43. **flout**: mock, jeer. 44. **argument**: witty exchange. 46. **natural**: idiot, simpleton. 61. **naught**: bad. 77. **taxation**: censure, slander. 81. **troth**: faith. 86. **put**: force. 88. **more marketable**: As a fowl fattened by forced feeding would be. 92. **colour**: sort. 95. **with a trowel**: (1) with telling force; (2) unsubtly. 96. **rank**: (1) status as a witty jester; (2) 'bad-smelling'. 98. **amaze**: bewilder. 103. **to do**: to be done. 108. **proper**: handsome. 110. **bills**: placards. 114. **that**: so that. 117. **dole**: lamentation. 142. **odds**: disparity. 143. **fain**: gladly. 156. **fear**: danger. 157. **adventure**: venture. 168. **gracious**: in favour. 174. **eke out**: supplement. 185. **come your ways**: come along and begin. 186. **be thy speed**: aid you. 193. **well breathed**: i.e. warmed up. 201. **still**: ever, always. 208. **calling**: name. 213. **unto**: in addition to. 216. **envious**: malicious. 217. **Sticks**: stabs. 219. **But justly as**: to the same degree in which. 221. **one... fortune**: one cast out of Fortune's favour (?).

222. **could**: would wish to. 226. **quintain**: wooden figure used as a target in tilting. 231. **Have with you**: let us go together. 233. **urged conference**: invited conversation. 235. **Or**: either. 239. **condition**: state of mind. 261. **bounden**: indebted. 262. **from... smother**: i.e. out of the frying pan into the fire.

I/3

18. **Hem them away**: i.e. cough them away, like any other choking obstruction in the throat or chest. 19. **cry... him**: win him merely by clearing my throat (with a play on hem and him). 23. **turning... service**: dismissing this levity. 28. **therefore ensue**: follow as a consequence. 29. **By... chase**: by pursuing this course of argument. 30. **dearly**: intensely. 33. **deserve well**: i.e. well deserve to be hated. 36. **your safest haste**: i.e. utmost speed, since in speed lies your safety. 37. **cousin**: Used of aunts, uncles, nieces, and nephews, as well as cousins in the modern sense. 42. **hold intelligence**: am in communication. 48. **purgation**: exoneration. 49. **grace**: virtue. 60. **To**: as to. 62. **stayed her**: kept her here. 63. **ranged**: roamed. 115. **swashing**: blustering. 116. **mannish**: pretending manly courage. 117. **outface it**: boldly carry off a situation. 128. **woo**: persuade. 132. **content**: contentment.

II/1

5. **feel we not**: i.e. we do not suffer seriously from. 7. **churlish**: rough, rude. 11. **feelingly**: through my senses. 12. **uses**: benefits. 14. **his**: its. 15. **public haunt**: the society of men. 23. **desert**: uninhabited by men. 24. **confines**: territories. 30. **along**: stretched out. 33. **sequestered**: separated from the herd. 39. **Coursed**: pursued. 46. **needless**: having no need (of additional water). 48. **worldlings**: mortals; **sum of more**: additional amount. 50. **of**: by. 52. **flux**: continuous stream; **Anon**: just then; **careless**: carefree. 61. **what's worse**: whatever may be worse. 69. **straight**: straightway.

II/2

8. **roynish**: scurvy, paltry. 13. **parts and graces**: talents and accomplishments. 19. **suddenly**: quickly. 20. **inquisition**: inquiry; **quail**: slacken. 21. **again**: back.

II/3

3. **memory**: reminder. 4. **make you**: are you doing. 7. **fond**: foolish; **to**: as to. 8. **humorous**: capricious. 23. **use**: are accustomed. 26. **practices**: treacherous plots. 27. **butchery**: slaughterhouse. 32. **boisterous**: violent. 35. **do... can**: whatever happens to me. 39. **thrifty... saved**: money I thriftily saved from my wages. 47. **lusty**: vigorous. 49. **rebellious**: injurious to health. 53. **kindly**: (1) natural; (2) pleasant. 58. **meed**: reward. 65. **lieu of**: return for. 68. **low content**: lowly contented state.

II/4

17. **solemn**: serious. 27. **fantasy**: fanciful love-thoughts. 34. **Wearing**: wearying. 40. **searching of**: probing. 41. **hard adventure**: ill chance. 44. **a-night**: at night.

45. **batler**: a club for beating clothes while washing them. 46. **chapt**: chapped; **peascod**: pea pod (a bawdy undertone, turning on peascod and codpiece). 51. **mortal**: subject to death. 52. **mortal**: i.e. humanly faulty. 53. **ware**: aware. 57. **upon**: after. 58. **something**: somewhat. 61. **clown**: country fellow. 63. **wretched**: low in rank and means. 67. **entertainment**: accommodation. 70. **faints for succour**: is faint for lack of aid (i.e. food). 75. **churlish**: miserly. 78. **cote**: cottage; **bounds of feed**: areas in which he has grazing rights. 82. **in my voice**: as far as my word carries weight. 83. **What**: who. 84. **erewhile**: a short time ago. 89. **mend**: increase. 90. **waste**: spend. 94. **feeder**: servant. 95. **suddenly**: speedily.

II/5

3. **turn**: adapt, i.e. attune. 14. **ragged**: raspy. 16. **stanzo**: stanza. 23. **compliment**: formal courtesy. 24. **dog-apes**: baboons. 26. **beggarly**: i.e. excessive, like those of an effusively grateful beggar. 28. **cover**: set the table; **the while**: meanwhile. 30. **look**: look for. 32. **disputable**: fond of argument. 43. **note**: tune. 44. **in... invention**: notwithstanding my lack of imagination. 54. **An if**: if only.

II/6

6. **uncouth**: strange, wild. 7. **conceit**: imagination. 11. **presently**: immediately. 13. **Well said**: well done; **cheerly**: cheerful.

II/7

5. **compact of jars**: composed entirely of discords. 17. **set**: forthright, outspoken. 20. **poke**: pocket. 23. **wags**: goes on its way. 29. **moral**: moralize. 30. **chanticleer**: a cock. 32. **sans**: without. 34. **wear**: costume. 39. **remainder biscuit**: stale hardtack. 41. **vents**: utters. 44. **suit**: (1) petition; (2) clothing. 46. **rank**: wild. 48. **Withal**: also; **charter**: privilege, license. 50. **galled**: rubbed on a sensitive spot. 53. **He... hit**: he that is wittily attacked by a fool. 54. **Doth**: acts, behaves. 55. **senseless of**: insensible to; **bob**: jibe, taunt. 56. **anatomized**: dissected. 57. **squandering glances**: random hits. 63. **counter**: a disk or coin of no value, used in computation. 66. **sting**: lust. 67. **embossed**: swollen; **headed evils**: sores that have come to a head. 68. **license... foot**: i.e. the privilege of living like a libertine. 69. **general**: whole. 71. **tax**: take to task, censure; **private party**: particular individual. 73. **the weary very means**: i.e. the source itself, becoming exhausted (?). 80. **bravery**: splendid dress. 85. **free**: innocent. 94. **vein**: condition, state of mind. 96. **smooth**: mild. 97. **nurture**: education, good training. 99. **answered**: satisfied. 100. **An**: if. 104. **for food**: i.e. for lack of food. 109. **commandment**: command, authority. 118. **enforcement**: compulsion. 126. **wanting**: need. 132. **weak**: enfeebling. 134. **waste**: consume. 144. **Mewling**: crying; **puking**: vomiting. 187. **warp**: freeze (?) or contort by freezing (?). 195. **faithfully**: with assurances of good faith. 196. **effigies**: likeness, image. 197. **limned**: portrayed.

III/1

2. **better**: i.e. greater; **made**: made of. 3. **argument**: subject. 7. **turn**: return.

11. **quit**: acquit; **mouth**: testimony. 16. **of... nature**: whose duty it is to see to such matters. 17. **extent**: seizure by writ.

III/2

6. **character**: inscribe. 10. **unexpressive**: inexpressible. 16. **private**: lonely. 19. **humour**: fancy. 28. **wit**: knowledge; **art**: study; **complain**: lament the lack. 30. **natural**: born (with play on the sense 'fool'). 39. **manners**: (1) deportment; (2) morals. 41. **parlous**: perilous. 49. **Instance**: proof; **briefly**: quickly. 50. **falls**: skins. 61. **in respect of**: in comparison with. 63. **perpend**: consider; **civet**: perfume derived from the civet cat. 64. **flux**: secretion. 65. **rest**: stop, argue no further. 67. **make incision**: i.e. to let out his folly; **raw**: simple. 68. **that**: what. 70. **content... harm**: patient in my own misfortune. 80. **scape**: escape. 83. **Inde**: Indies. 91. **together**: without intermission. 92. **the right... market**: i.e. precisely like dairy-women riding along one behind another at the same pace on their way to market. 98. **will after kind**: will behave in accordance with its nature (proverbial). 112. **graff**: graft. 115. **right virtue**: characteristic quality. 125. **his erring**: its wandering. 126. **span**: distance from the tip of the thumb to the tip of the little finger of a spread hand. 127. **Buckles in**: encompasses. 134. **sprite**: spirit. 139. **presently**: at once. 147. **touches**: features, traits. 151. **withal**: with. 156. **not... baggage**: i.e. not with as much equipment as a retreating army would carry; **scrip and scrippage**: a pouch and its contents. 166. **should be**: came to be. 172. **Trow you**: have you any idea. 178. **removed with**: moved by. 182. **petitionary vehemence**: urgent entreaty. 185. **out of**: beyond. 187. **Good my complexion**: have mercy on my temperament. 188. **caparisoned**: decked out. 197. **of God's making**: i.e. not of the tailor's making (the usual antithesis). 201. **stay**: await. 205. **sad... maid**: seriously and truly. 212. **Wherein went he**: how was he dressed; **makes he**: is he doing. 219. **catechism**: catechizing. 223. **atomies**: atoms, minute specks. 224. **propositions**: questions. 225. **relish it**: enhance its flavour; **good observance**: close attention. 229. **audience**: hearing, attention. 231. **along**: full length. 234. **'Holla'**: stop; **curvets unseasonably**: frisks about at the wrong time. 235. **furnished**: dressed, equipped. 236. **heart**: With pun on hart (and so spelled in F1). 241. **bring me out**: put me off, confuse me. 247. **God buy you**: God be with you; goodbye. 252. **ill-favouredly**: in an unattractive way, badly. 254. **just**: just so, exactly. 261. **conned... rings**: i.e. memorized the mottoes or 'posies' (i.e. poesies) engraved on rings. 263. **right**: genuine; **painted cloth**: The cheapest type of wall-hanging, customarily decorated with scenes and mottoes, and thus another source of clichés. 268. **breather**: living person. 278. **cipher**: zero. 284. **habit**: guise. 296. **withal**: with. 302. **se'nnight**: week. 309. **wasteful**: consuming. 312. **go as softly**: walk as slowly. 316. **term**: session. 322. **cony**: rabbit; **kindled**: born. 323. **purchase**: acquire. 324. **removed**: remote. 330. **touched**: tainted. 331. **generally**: universally. 338. **physic**: knowledge of medicine. 343. **fancy-monger**: dealer in love. 344. **quotidian**: an ague with daily attacks of chills and fever. 349. **age of rushes**: i.e. insubstantial prison, easy to escape from. 352. **blue**: i.e. with dark circles caused by weeping and lack of sleep. 353. **unquestionable**: disinclined to converse. 355 **simply**: frankly. 357. **bonnet**

unbanded: hat without a band around the crown. **359. careless:** i.e. heedless of appearance. **361. point-device:** very correct. **365. apter:** readier. **367. still:** regularly; **consciences:** inmost thoughts. **378. profess:** claim to have skill in. **383. moonish:** given to changing moods. **385. fantastical:** capricious; **apish:** affected. **389. entertain:** welcome, admit. **391. drave:** drove. **394. merely monastic:** exactly like a hermit. **398. would not:** do not wish to be.

III/3

3. feature: form and appearance. **4. warrant:** protect. **6. capricious:** ingenious, full of witty conceits; with play on Latin caper, 'he-goat', which further suggests the sense 'goatish', 'lascivious'; **Goths:** Pronounced goats. **7. ill-inhabited:** meanly lodged. **10. forward:** precocious. **14. honest:** honourable, true. **21. honest:** chaste. **25. hard-favored:** ugly. **28. material:** full of good sense. **31. foul:** ugly. **43. stagger:** hesitate, waver. **45. what though:** what of that; **As:** though. **46. necessary:** inevitable. **48. dowry:** i.e. what his wife brings him. **57. want:** i.e. lack one. **66. 'ield:** yield, i.e. reward. **67. Even... hand:** first a trifling matter is being undertaken. **70. bow:** yoke. **91. Wind:** wander, go. **94. fantastical:** full of ridiculous notions.

III/4

7. Something: somewhat. **14. cast:** cast-off. **22. verity:** truthfulness. **31. question:** conversation. **33. what:** why. **35. brave:** excellent, splendid. **37. traverse:** awry. **38. puisny:** inexperienced (literally, younger). **39. staff:** spear; **noble goose:** young, foolish courtier. **47. pageant:** drama, scene. **51. will mark:** desire to witness.

III/5

5. Falls: lets fall. **6. But first begs:** without first asking. **9. for:** because. **11. pretty:** clever (ironic); **sure:** surely. **17. counterfeit to swoon:** pretend to swoon. **23. cicatrice:** i.e. mark; **capable impressure:** perceptible impression. **29. fresh:** young and beautiful; **fancy:** love. **37. no... bed:** i.e. not enough beauty to lighten the dark. **43. sale-work:** run-of-the-mill products; 'Od's: God save. **44. tangle:** ensnare. **47. bugle eyeballs:** eyes like shiny black beads; **cream:** yellow. **48. entame:** subdue. **50. south:** south wind (which in England brings fog and rain). **51. properer:** handsomer. **54. glass:** mirror. **55. out of you:** i.e. with you as her mirror. **61. Cry... mercy:** beg the man's pardon. **62. Foul... scoffer:** i.e. an ugly woman is seen at her worst when, ugly though she is, she scoffs at proffered love. **64. together:** without intermission. **68. sauce:** rebuke sharply. **77. could see:** should be able to look (on you). **78. abused in sight:** deceived by his eyes. **80. find... might:** perceive the force of your saying. **88. Were both exterminated:** would both be banished. **89. is... neighbourly:** i.e. doesn't that follow from the fact that I am your neighbour. **93. yet... that:** the time has not yet come when. **94. erst:** once, before. **99. poverty of grace:** dearth of favour. **102. loose... scattered:** let fly... random (a figure from archery). **106. bounds:** pasturage. **107. carlot:** peasant. **122. constant:** uniform; **mingled damask:** mixture of red and white. **124. In parcels:** part by part, in detail; **gone... fall:** come close to falling. **130. am remembered:** recall. **132. omittance...**

quittance: failure to assert a claim does not imply renunciation of the claim (legal proverb); i.e. I am still entitled to reply. **137. passing short:** exceedingly curt.

IV/1

6. modern censure: ordinary judgment. **8. sad:** sober-minded. **11. emulation:** envy; **fantastical:** highly fanciful. **13. politic:** shrewd, calculated. **14. nice:** delicate, fastidious. **16. simples:** ingredients. **17. objects:** sights, observations; **sundry contemplation of:** contemplation of various details during (?) or various ways of thinking about (?). **19. in... rumination:** in which (melancholy) my frequent meditation. **30. God buy you:** goodbye; **an:** if. **31. lisp:** speak affectedly. **32. disable:** disparage. **33. nativity:** birth, i.e. nationality. **35. swam:** ridden in. **42. thousand:** thousandth. **45. heart-whole:** not wounded in the heart. **51. jointure:** marriage settlement. **55. fain:** obliged. **56. beholding:** beholden, indebted. **57. prevents:** forestalls; **slander:** ill repute. **61. of... leer:** better-looking. **67. gravelled:** stuck, at a loss. **69. warn:** warrant, protect. **70. cleanliest shift:** cleverest device. **76. honesty:** chastity; **ranker:** more corrupt. **84. attorney:** proxy. **86. videlicet:** namely. **98. right:** real. **140. against:** before. **141. new-fangled:** delighted by novelty; **giddy:** variable. **144. hyen:** hyena. **150. Make:** make fast, bar. **162. her husband's occasion:** a chance to put her husband in the wrong. **165. lack:** do without. **175. pretty:** pleasant-sounding, inoffensive. **178. pathetic:** pitiable, miserable. **180. gross:** entire. **182. religion:** faithfulness. **185. try:** determine. **196. bastard of Venus:** Cupid. **197. thought:** melancholy; **spleen:** caprice, waywardness; **abuses:** deludes. **199. his... out:** he himself is blind.

IV/2

8. how... tune: whether you sing it on key (?) or whether the tune be good or bad (?). **14. Take... scorn:** do not disdain. **15. crest:** (1) heraldic device; (2) something growing on the head.

IV/3

23. turned: brought. **25. freestone-coloured:** brownish-yellow. **35. Ethiop:** black. **36. countenance:** physical appearance. **44. laid apart:** put aside (for human shape). **48. vengeance:** harm. **50. eyne:** eyes (archaic even in Elizabethan English; used here for the sake of rhyme). **53. aspect:** looks. **58. seal... mind:** i.e. send your decision in a letter. **59. youth and kind:** youthful nature. **68. instrument:** (1) tool; (2) musical instrument. **76. purlicus:** cleared land bordering a forest; **78. neighbour bottom:** neighbouring dell. **79. rank of osiers:** row of willows. **86. female favour:** feminine features; **bestows:** conducts. **87. ripe:** mature, i.e. elder; **low:** short. **103. what object:** what a sight. **116. unlinked:** uncoiled. **117. indented:** undulating. **130. to:** with regard to. **134. just occasion:** chance to get even. **136. hurtling:** commotion. **143. for:** i.e. what about. **145. recountments:** stories told to each other. **155. Brief:** in brief; **recovered:** revived. **164. Cousin:** In her excitement Celia forgets that Rosalind is supposed to be her brother. **174. passion of earnest:** genuine seizure.

V/1

7. **interest in**: claim to. 9. **clown**: country yokel. 11. **shall**: must; **flouting**: making sport; **hold**: hold back, refrain. 13. **God ye**: God give you. 40. **your writers**: authorities; **ipse**: he himself. 49. **to wit**: namely. 50. **translate**: change. 52. **bastinado**: beating with a stick; **bandy**: contend. 53. **faction**: factious spirit; **o'er-run**: overwhelm; **policy**: craftiness.

V/2

4. **persever**: persevere. 5. **giddiness**: dizzying speed. 11. **estate**: bestow as an estate. 14. **all's**: all his. 15. **contented**: ready, willing. 17. **brother**: (prospective) brother-in-law; **sister**: Oliver is presumably entering into the supposed Ganymed's pretense of being Rosalind. 28. **where you are**: what you mean. 30. **thrasonical**: vaunting. Thraso is a braggart soldier in Terence's Eunuchus. 36. **pair**: flight. 37. **incontinent**: immediately. 38. **wrath**: rage. 40. **bid**: invite. 50. **to some purpose**: with serious intent. 52. **conceit**: understanding. 54. **insomuch**: inasmuch as. 56. **grace**: do honour to. 58. **conversed**: associated. 59. **not damnable**: i.e. not a practitioner of black magic. 60. **gesture**: bearing; **cries it out**: plainly reveals. 64. **inconvenient**: unfitting. 65. **human... danger**: i.e. in her own person, not a spirit in her shape. 66. **sober**: serious. 67. **tender dearly**: value highly; **though... magician**: i.e. though I endanger my life by saying openly that I practice magic. 73. **ungentleness**: discourtesy. 75. **study**: diligent endeavour. 76. **despiteful**: cruel. 92. **observance**: devoted service. 94. **trial**: being tested.

V/3

4. **dishonest**: immodest; **woman... world**: married woman. 9. **clap into't roundly**: strike into it briskly. 11. **only**: i.e. customary. 12. **in a tune**: (1) in unison; (2) keeping in time. 17. **ring time**: season for weddings. 20. **Between... rye**: i.e. on the unploughed strips separating the planted fields. 32. **take**: seize for enjoyment. 34. **prime**: springtime. 39. **ditty**: words; **note**: music; **untuneable**: untuneful.

V/4

5. **urged**: put forward. 8. **had I**: even if I had. 18. **even**: smooth. 26. **do remember**: am reminded (of). 27. **lively**: lifelike; **touches**: aspects, details; **favour**: appearance. 32. **desperate**: dangerous. 43. **put... purgation**: challenge me to clear myself. 44. **measure**: a slow, stately dance. 47. **like... fought**: almost had to fight. 48. **ta'en up**: settled. 53. **desire... like**: wish you the same. 55. **copulatives**: people about to marry. 56. **blood**: passion. 57. **humour**: whim. 62. **swift and sententious**: ready-witted and pithy. 63. **dulcet diseases**: pleasing discomfort. 68. **more seeming**: in a more seemly fashion; **dislike**: find fault with. 74. **Modest**: moderate. 75. **disabled**: belittled. 79. **Countercheck**: contradiction. 80. **Circumstantial**: indirect. 95. **take up**: settle. 103. **stalking-horse**: any deceptive cover used by a game-stalker to get within shooting distance of his quarry. 107. **Atone**: are at one, accord. 128. **cross**: disagreement. 130. **accord**: assent. 131. **to**: for. 132. **sure together**: securely joined. 135. **Feed**: satisfy. 136. **reason**: rational explanation.

141. **High**: solemn. 145. **Even... degree**: i.e. you are no whit less welcome to me than a daughter. 147. **combine**: unite. 153. **Addressed**: made ready, levied; **power**: army. 154. **In... conduct**: under his personal command. 158. **question**: conversation. 163. **engage**: pledge. 164. **Thou offer'st fairly**: you bring handsome gifts. 166. **A land... large**: a whole country in itself. 167. **do those ends**: bring to a conclusion those purposes. 168. **begot**: conceived. 169. **every**: everyone. 170. **shrewd**: sorely difficult. 172. **states**: rank. 173. **new-fallen**: newly acquired. 177. **patience**: permission. 179. **pompous**: ceremonious. 181. **convertites**: converts.

Epilogue

2. **unhandsome**: unfitting. 3. **good... bush**: Proverbial. The ivy bush was formerly the vintner's sign. 7. **case**: predicament. 8. **insinuate**: ingratiate myself. 10. **furnished**: dressed. 11. **conjure**: earnestly charge. 20. **defied**: disliked.

POZNÁMKY

TEXT A DOBA VZNIKU HRY

Dne 1. června 1599 vyšlo v Londýně cenzurní nařízení proti satirickým pamfletům, na které může být ve hře přímá narážka (I/2/82). Dne 4. října 1600 byla hra *As You Like It* zanesena do nakladatelského rejstříku. Hra tedy s největší pravděpodobností vznikla mezi těmito daty. Patřila k prvním hrám uvedeným v divadle *Globe*, které bylo otevřeno v roce 1599. První dochovaný tisk je až v souborném foliovém vydání třiceti šesti Shakespearových her v roce 1623. Text, který byl, jak se zdá, vysázen podle spolehlivých zdrojů blízkých autorovu rukopisu, nevykazuje žádné závažné formální problémy.

NÁZEV HRY

Anglický název komedie „As You Like It“, je jistou šarádou. Titul nemá přímý vztah k příběhu hry. Možná v něm (a dozajista v epilogu) Shakespeare parafrázuje Thomase Lodge, autora románu *Rosalinda*, který v předmluvě píše: „Jestli se vám to bude líbit, budíž: odvděčím se vám svým přičiněním, když vy se mně odvděčíte svou přízní.“ Možná je název ironickým přitakáním nenáročnému vkusu diváků, možná vybízí k různým výkladům hry. Osobitý výklad dává G. B. Shaw, který ve své hře *The Dark Lady of the Sonnets (Černá dáma Sonetů)* s jistou nadsázkou nechává postavu Shakespeara v dialogu s královnou Alžbětou říkat, že hru nazval „Jak se vám líbí“, tedy ne „Jak se mně líbí“. Podle profesora Zdeňka Stříbrného a Erika A. Saudka mohl název znamenat „pro alžbětinského diváka, zvyklého takovým nezávažně žertovným názvům, sotva více než: Říkejte si téhle pohádce, jak je vám libo.“ Doslovně přeložený by tedy měl název znít „Tak, jak se vám to líbí“. Tomuto smyslu nejbližší je titul „Jak se vám to líbí“ prvního českého překladatele hry Jakuba Malého (1870). Další překladatelé pak už zůstávají u elegantnějšího názvu „Jak se vám líbí“, který ale v sobě nese jistý rozpor. Věta formálně tážací zůstává ve způsobu oznamovacím. Nicméně otázka, jak se něco či někdo té které postavě hry „líbí“, padne v originále hry celkem dvanáctkrát, a to většinou na dosti exponovaných místech. Proto volíme název s otazníkem.

VLASTNÍ JMÉNA

Francouzská osobní jména jsou v překladu ponechána a ta, která se v originále objevují v poangličtělých tvarech (Frederick, Jaques), jsou nahrazena francouzskými tvary. Poangličtělé „Jaques“ se anglicky vyslovuje „džejs“, což zvukově splývá se slovem „jakes“ (záchod). Autor tak pro postavu vytvořil nelichotivé „mluvící“ jméno. V anglické divadelní praxi se nicméně v rozporu se záměrem autora ustálila „slušná“ dvojslabičná výslovnost „džejkviz“. Výjimkou u francouzských jmen je jméno

prostředního bratra, Jaques de Boys, které je počestěno (Jakub), zejména proto, aby se odlišily dvě postavy hry nesoucí stejné jméno. Matoucí označení dvou postav stejným jménem nemá ve hře nějakou zjevnou motivaci, a proto někteří badatelé usuzují, že šlo o autorovu nepozornost. Nezměněná v překladu zůstávají zmezinárodnělá jména převzatá z pastorálních a jiných literárních zdrojů (Corin, Orlando, Silvius aj.). Zachováno je také anglické dívčí jméno Audrey. Anglická „mluvící“ jména jsou počestěna. Jméno šaška „Touchstone“ (prubiřský kámen) charakterizuje postavu jako toho, jehož humor dokáže vyjevit „pravost“ lidských charakterů. S ohledem na narážku v textu volí překlad jméno „Brus“, které by mělo splňovat obdobnou funkci. Jméno falešného kněze „Martext“ je zřejmě parafrází jména „Marprelate“, což bylo pseudonym tehdejšího anonymního kritika státní církve. Překlad volí formu české obdoby tohoto jména (Kaziprelát).

I/1

104. Ardenském lese: Román *Rosalinda*, který posloužil Shakespeareovi jako podklad k dramatici, se odehrává ve Francii v Ardenách. Nicméně les této hry spíše připomíná Ardenský les rozprostírající se u Shakespeara rodného města Stratfordu nad Avonou. (Rodné jméno Arden měla i dramatikova matka, jejíž rodinné kořeny sahaly do hluboké minulosti Anglie.) Realistické popisy důvěrně známé anglické krajiny se ale ve hře mísí s exotickou faunou a flórou (lvíce, palmy, hadi) pastorálního pramene. Thomas Lodge psal *Rosalindu* při plavbě ke Kanárským ostrovům a dost možná to krajinomalbu jeho románu ovlivnilo.

106. Robin Hood: známý středověký anglický zbojník, se kterým je v anglickém folklóru spojeno množství balad a legend. Ukryval se s druhy v Sherwoodském lese poblíž Nottinghamu

108. v ráji: V originále je „golden world“ (zlatý svět), mytická doba v dávné minulosti, kdy podle líčení básníků lidé žili prostým životem, šťastně a harmonicky.

149. Nevím proč: Přestože je Oliverova nenávisť k bratrovi zčásti založena na pocitech méněcennosti, psychologická motivace jednání zůstává v této hře poněkud v pozadí. Přímočará charakteristika postav jako zlé, nebo dobré dává hře od počátku jisté pohádkové rysy.

I/2

29. bábu: V originále je v „housewife“ (hospodyně). Alžbětinský divák si Štěstěnu představoval jako hospodyně v kolovrátku, na kterém předla osudy lidí.

38. s Přírodou: Žertování o Štěstěně a Přírodě odráží základní téma hry. Postavy jsou tu dobré, nebo špatné předurčením Štěstěny. Odchodem do lesa, a tedy působením Přírody, pak i ve „zlých“ postavách převládnu dobré rysy. Podobný obrat nastal i v dřívější komedii **Sen čarovné noci**, ve které ovšem byly síly Přírody personifikovány jako čarovné bytosti. Co obě tyto hry spojuje, je na jedné straně motiv „nepřirozeného“ stavu věcí lidských (právo, zvyky) a na druhé straně optimistická víra v „přirozené“ dobro člověka a jeho schopnost nápravy.

50. Bruse: Šaškovo jméno „Touchstone“ (prubiřský kámen) nemá žádnou

přímou referenci v textu. V souvislosti s touto postavou je ale v textu použito slovo „whetstone“ (brus). Protože jde o výraz, kterým je postava charakterizována, tento překlad jej používá jako „mluvící“ jméno. Je nanejvýš pravděpodobné, že v této roli vstoupil na prkna divadla *Globe* nový člen divadelního souboru Robert Armin, který jako typ intelektuálního komika a „smutného klauna“ vystřídal lidovějšího a zemitéjšího Willima Kempa. Armin byl rovněž zpěvák a hudebník, což může vysvětlovat i nezvykle vysoký počet písní v této hře.

59. ovar: V originále je výraz „pancakes“ (lívance). Překlad nahrazuje výrazem, který je v našem prostředí ve spojení s hořčicí přijatelnější.

82. zakazuje: Zdá se, že zde jde o přímou narážku na cenzurní výnos z 1. června roku 1599, který zakazoval vydávání a šíření satirických a kacířských pamfletů, jejichž častým pisatelem byl puritánský kněz známý pod přezdívkou Martin Marprelate.

84. Le Beau: Francouzské prostředí, odpovídající literárnímu pramenu hry, je zachováno i v tomto „mluvícím“ jméně. Pan „Krasavec“ je karikaturou dvořana a personifikuje prostředí oné „nablýskané falše“ (painted pomp) jako protikladu k pastorální krajině lesa.

91. Povyražení? Čeho: Jazyková hra, kterou se tak často vyznačují promluvy Shakespearových postav, je mnohdy založena na dvojznačnosti slov. V originále je Le Beau zmaten použitím slova „colour“: 1) druh (sportu), 2) barva.

148. jejich: Orlando zahrnuje do své odpovědi obě slečny.

172. zaplní lepší: Zdá se, že Orlanda pojímá autor s jistou dávkou ironie. To, že se taková „osobnost“, jakou je Rosalinda, zamiluje do muže, kterého svým vtípem a životaschopností do jisté míry převyšuje, je nejen psychologicky věrohodné potvrzení nezvykatelnosti lidských citů, ale i další ukázka toho, jak Shakespeare ve svých hrách boural zavedená klíše a rušil předsudky.

174. tu její: Role jsou rozdány. Touto nenápadnou poznámkou dramatik naznačuje, že Celie se ve vztahu k Orlandovi ochotně stává „tou druhou“.

189. výborný: Replika naznačuje, že se průběh zápasu nevyvíjí podle pravděpodobného scénáře. Jakým způsobem nakonec Orlando docílí vítězství nad favorizovaným profesionálním zápasníkem, je na představitosti čtenáře či invenci režiséra. Televizní inscenace hry v produkci BBC použila poněkud zákeřnou lest.

210. můj otec ctil: Shakespeare na rozdíl od literárního pramene posiluje rodinné svazky a paralelnost mezi postavami. Jak málo zřejmý je důvod zášti mezi bratry Oliverem a Orlandem, tak zcela neobjasněný zůstává důvod vyhoštění staršího bratra vévody jeho mladším bratrem. Přátelství Orlandova otce s vyhnaným otcem Rosalindy pak předurčuje vztah jejich dětí.

226. solný sloup: Překlad nahrazuje výraz originálu „quintain“, což byl dřevěný panák používaný jako atrapa při tréninku srážení nepřítele z koně kopím.

229. zvítězil: Rosalinda nejen projevuje své city k Orlandovi dárkem (220), ale i slovně, zatímco Orlando se nezmůže ani na slovo.

247. menší: Ve foliovém vydání je opačný výraz „taller“ (větší). Kritická vydání ale svorně opravují podle kontextu hry. Nedopatření vzniklo buď chybou při přepisování, či dodatečnou výměnou herce.

I/3

66. příliš mladá: Jako v řadě Shakespearových her i v této se střetává dlouhý psychologický čas s časem dramatickým. Zatímco podle některých replik (např. I/1/104) se o vyhnání starého vévody referuje jako o události poměrně nedávné, jiné naznačují, že uplynula již delší doba.

71. dvě labutě: Dvě labutě byly tradičně zapraženy k vozu Venuše. Shakespeare je přisuzuje manželce božského krále Jupitera bohyni Juno.

100. jdu s tebou: V románu *Rosalinda* je Alinda (Celie) nenávisným otcem vyhoštěna společně s Rosalindou. Zde odchází z čirého přátelství.

119. Ganyméd: Trójský princ, který svou krásou okouznil Dia, jenž z něj udělal na Olympu svého číšníka.

123. Aliena: Latinsky „cizinka“.

První jednání přináší expozici hlavních postav hry v paralelním rozložení a téměř současně v rychlém dějovém sledu i kolizi. Objevují se základní protikladná témata: láska versus nenávisť a život v „nablýskané falši“ šlechtického dvora oproti životu v „ráji“ přírody.

II/1

14. drahokam: Alžbětinci měli za to, že ropucha je jedovatá a má v hlavě ukrytý vzácný kámen, který působí jako lék a protijed.

18. Neměnil bych: Ve shodě s řadou kritických vydání tuto větu, kterou ve foliovém vydání říká Amiens, přisuzujeme vévodovi. Je to logický závěr jeho řeči.

25. Zádumčivý Jacques: Postava melancholika oděného do černého se objevuje v řadě alžbětinských her tohoto období, včetně her Williama Shakespeara, u něhož vrcholí postavou Hamleta. Šašek Brus a melancholik Jacques jsou dvě zcela protikladné postavy se shodnou funkcí, jíž je pozorovat a komentovat svět kolem sebe. Ani šašek Brus, ani Jacques nemají svůj předobraz v literárním pramenu.

62. vybijejí stáda: Přestože je pojem „ekologie“ znám až od 19. století a jako věda se uznává až ve století 20., už Shakespeare dal obavám z neblahého vlivu člověka na přírodu nanejvýš působivý básnický obraz.

II/3

44. krkavcům... vrabce: Biblické narážky (Job 38, 41, Lukáš 12, 6).

II/4

2. nohy... nemůžou: Idylické obrazy lesního útočiště, kde vládne dobro (II/1/17), před nebezpečným a zlým městem se stírají s popisy lesa jako místa nehostinného, plného nástrah a zdroje fyzických útrap. Všechny postavy z města, kromě Orlanda, se ocitají při příchodu do lesa na pokraji svých sil.

19. miluji: Příchod dvou venkovanů rozšiřuje rejstřík postav ve hře o dva exempláře. Zatímco Silvius je karikaturou pastorálního odmítaného milence a spolu s Fébě přechází do hry přímo z pastorálního pramene (oba mluví jen ve verších), Corina dramatik oproti jeho předchůdci výrazně rozšířil a proměnil ve věrohodný lidový typ, jehož sice rovněž ukazuje s mírnou nadsázkou, ale se zjevnými sympatiemi.

II/5

54. peres: V originále je výraz „duc dame“, jehož etymologie se v kritických vydáních vyvozuje buď podle latinského „due ad me“ (zaveď ho ke mně), velšského „dewch da mi“ (pojď ke mně) či rómského „dukra me“ (výraz, jímž rómské kartářky přivolávají zákazníky).

56. Tajné: Anglické „Greek“ (řecký) označuje jakýkoli obecně nesrozumitelný projev.

58. vyhozeným: V originále je „rail against all the first-born of Egypt“ (budu nadávat všem prvorozeným Egyptanům). Kritická vydání se shodují v tom, že jde o místo nejasné. Snad jde o biblickou narážku, snad se výraz „prvorozený“ vztahuje na vyhnaného vévodu. Překlad je volnější podle kontextu.

II/7

6. po muzice: V originále je „discord in the spheres“ („rozladí se hudba sfér“, tedy nebeská harmonie vznikající pohybem kolotajících planet).

139. Celý svět je divadlo: První slova nejslavnějšího monologu této hry jsou volným překladem nápisu na nově otevřeném divadle *Globe*: „Totus mundus agit histrionem“.

170. nemám sílu: Podle vzpomínek Shakespearova bratra popisujících tuto scénu se zdá, že roli Adama hrál sám Shakespeare.

V druhém jednání pokračuje expozice. Ve sledu krátkých scén se děj soustřeďuje na příchod většiny postav do Ardenského lesa zalidněného různorodými skupinami a typy lidí. Při jejich charakterizaci se střetávají odlišné přístupy k životu.

III/2

2. královno noci: V originále je královna „three-crowned“ (tříkorunovaná). Míni se tím tři podoby bohyně, která na zemi vládla jako Diana, na nebi jako Luna či Cynthie a v podzemí jako Hekaté či Proserpina.

4. dívce: Překlad zobecňuje výraz originálu „huntress“ (lovkyně). Mladé panny bývaly označovány za družky Dianiny, která byla patronkou lovu.

63. kočky: Míni se zde druh kočky zvané „cibetka“ žijící v Africe a jižní Asii.

140. Kleopatry: Kromě vznešenosti pověstné egyptské královny či půvabů trójské Heleny má v sobě Rosalinda, jak se dočteme v originále, i „Atalanta's better part“ („Atalantinu lepší část“, ne tedy její pověstnou krutost) a „Sad Lucretia's modesty“ („skromnost smutné Lukrécie“). Lukrécie spáchala sebevraždu po potupném znásilnění. Pro alžbětinské publikum byly narážky na antickou mytologii věcí důvěrně známou ze školy. Překlad jde zde cestou zobecnění.

169. myš: V originále se mluví o „Pythagoras' times“ (časech Pythagora) a „Irish rat“ (irské kryse). Jde o žertovné spřežení dvou tehdy obecně známých literárních narážek. Pythagorovo učení o stěhování lidských duší do zvířecích těl je zde propojeno s lidovou irskou pověrou, že lze krysu usmrtit rýmovaným zaříkáváním. Překlad nahrazuje citací z českého folklóru.

190. k mysu Dobré naděje: V originále je čekání přirovnáno k době potřebné pro „South Sea of discovery“ („prozkoumání jižních moří“, tedy Tichého oceánu).

216. Gargantua: Obr z francouzského renesančního románu Françoise Rabelaise (1494–1553) *Gargantua a Pantagruel*. Do angličtiny v té době román ještě nebyl přeložen, ale psalo se o něm.

376. bičovat: Tehdejší způsob „léčby“ duševně nemocných.

III/3

4. Charismatu: Překlad nahrazuje anglické „feature“ (podoba). Audrey a s ní i William (V/1) jsou laskavě zkarikované postavy prostých a nepříliš inteligentních venkovanů. Obě jsou Shakespearovým přídavkem do hry a nemají oporu v literárním pramenu.

6. básník milenců a pasáků: Replika v originále přináší směs slovních hříček a historických narážek. Výraz „capricious“ (důvtipný) lze podle latinského kořene slova číst i jako „kozí, kozlovatý“ s erotickými konotacemi. Slovo „Goths“ (Gótové) se vyslovovalo jako „goats“ (kozy). Básník Ovidius byl básníkem milostným, který údajně žil ve vyhnanství mezi Góty (východoevropskými Germány), a dokonce se naučil jejich jazyk a psal v góštíně verše.

8. chajdění drnový: Narážka na epizodu z Ovidiových *Proměn*, kdy bohové Jupiter a Merkur byli hosty v bídné chýši starých manželů.

12. mastný účet: V originále je „velký účet v malé hospodě“. Může jít o konkrétní narážku na smrt dramatika Christophera Marlowa (1564–1593), který byl zavražděn v hospodě, když se zdráhal zaplatit účet. Okolnosti Marlowovy smrti jsou nicméně nejasné a možná souvisejí s jeho tajným posláním agenta státní policie.

37. vikářem: Kvalifikace velebného pana Olivera Kazipreláta jako oddávajícího není zcela prokazatelná. Na jedné straně ho Brus označuje za vikáře, na straně druhé tu jsou indicie svědčící spíše pro to, že jde o laického kněze puritána, který spíše cítí „poslání“ (94) ke kněžskému stavu, než aby knězem skutečně byl. Intervence pana Jacqua, který neplatnou svatbu překazí, spíš podporuje druhou možnost.

71. čepičku: V originále se mluví v souvislosti se sokolnictvím o „bells“ (rolničkách). Překlad nahrazuje jinou pomůckou při drezúře sokolů, která je obecně známější a více zapadá do řady předmětů v uvedeném výčtu.

87. milý Oliverre: Brus parafrázuje notoricky známou dobovou písničku.

III/4

39. zlomil: Metafora vychází z obrazu nešikovného rytíře, který atakuje svého soupeře v rytířském klání chybně z boku a ostudně si tak zlomí kopí.

47. drama: Princip divadla na divadle se objevuje i zde. Aktéry tohoto „dramatu“ jsou parodované postavy pastorálního žánru. Podle vzoru středověké morality ovčák Corin výjev popisuje jako střet personifikovaných abstrakt.

79. Básníku: V originále je oslovení „Dead shepherd“ (mrtvý pastýři). Protože slovem „pastýř“ se často označovali básníci pastorální poezie a protože citát je z Marlowovy básně *Héra a Leander*, která poprvé vyšla tiskem v roce 1598, osloveným básníkem je dozajista zavražděný Christopher Marlowe. Jistou spojnicí mezi touto básní a hrou je bezmezná naivita milenců Silvia i Leandera.

129. černé oči: Alžbětinským ideálem krásy byla plavá žena bledé pleti.

Ve třetím jednání je základním tématem láska v různých podobách i žánrech. Mísí se tu opravdové city s cynismem, parodie pastorálního patosu s lascivitou, hra na lásku se skutečností. Funkcí oslabeného děje je především zauzlit vztahy nyní už tří mileneckých dvojic do zdánlivě neřešitelné situace.

IV/1

30. ve verších: V originále je „in blank verse“. Orlandův pozdrav (29) je skutečně pravidelný pětistopý jamb.

85. šest tisíc let: Alžbětinci měli za to, že svět vznikl čtyři tisíce let před narozením Ježíše Krista.

88. Troilus: Trójský princ byl zabit oštěpem či mečem Achillovým.

90. Leander: Leander utonul, když plaval přes průliv Hellespont, dnes Dardanely, k Afroditinu chrámu v Sestu, kde byla Héra kněžkou. Detail s křečí je ovšem Rosalindin (Shakespearův) výmysl.

125. za ženu: Byť šlo o sňatek v žertu, podle zákonů té doby prosté vyjádření souhlasu před svědky bylo považováno za sňatek právoplatný.

139. černý holub: V originále je „Barbary“ (berberský). Názvem Barbary se od 16. do 19. století označovala oblast severní Afriky (Maroko, Alžírsko, Tunisko, Lybie). „Berberský holub“ je druh černého holuba.

IV/1

164. sestřenko: V originále je „cousin“. Slovo může označovat sestřenici i brance, či obecně příbuzného. V této konkrétní situaci může Celie v panice zapomenout na to, že Rosalinda hraje jejího bratra, a osloví ji jako sestřenici, načež se opraví a dodá chlapecké jméno.

183. Rosalindo: Oslovení může vyjadřovat to, že Oliver „hru na ženu“ prokoukl a dává to najevo, ale pravděpodobnější je, že do hry dobrovolně vstupuje. Žánr komedie si žádá rozuzlení až na konci. Je ale samozřejmě na intenci a invenci inscenátorů, zda a jak budou jednotlivé postavy v průběhu hry prozrazovat svou pravou identitu a budou si vědomy pravé identity druhých. V době, kdy ženské role hráli tak jako tak muži, musely být podobné situace divadelně velice působivé.

Čtvrté jednání do značné míry milenecké vztahy dramatizuje. Rosalinda se při žertovné svatbě s Orlandem ocitá na hraně únosnosti a její výsměch zamilovanému Silviovi je až krutý. Příchodem Olivera se opět rozbíhá děj hry a začíná cesta k urovnávání vztahů a rozplétání zápletek.

V/1

15. Nech na hlavě: William uctivě smekl.

35. učený: Shakespeare byl Ben Jonsonem a jinými ironizován jako nevzdělanec. To, že dal postavě venkovského hñupa jméno William, svědčí o jeho schopnosti dělat si legraci i sám ze sebe. (Jméno William dal i postavě venkovského chlapce ve **Veselých paničkách windsorských**).

53. interpelovat: Brus používá politického výraziva, které sice nehrozí smrtí, ale prostému Williamovi je nesrozumitelné, a proto děšivé.

V/2

1. zamiloval: Stejně jak rychle došlo k obrácení Olivera v dobrého člověka, dochází i k jeho sblížení s Celií. Čtvrtý milenecký pár vzniká „mimo scénu“ v zájmu komediálního žánru a paralelní kompozice komedie.

17. švagře... švagrová: V originále je „brother“ (bratře) a „sister“ (sestro), výrazy používané i pro oslovení švagra a švagrové.

29. viděl jsem: Proslulý výrok: „Veni, vidi, vici“, který Caesar pronesl po bleskovém vítězství u Zely v roce 47 př. n. l.

68. čarodějnictví: Čarodějnictví se trestalo smrtí.

104. irských: Může jít o aktuální narážku související s povstáním v Irsku, které se královně Alžbětě, ztotožňované s Lunou, nepodařilo potlačit.

V/4

103. štít: V originále je „stalking horse“, atrapa koně, kterou se maskovali lovci, aby nevyplašili lovenou zvěř.

108. Hymen: bůh manželství. Někteří badatelé jsou toho názoru, že svatební výstup, který má podobu tzv. masky, výpravné podívané s hudbou, tancem a zpěvem, byl do hry dodatečně vložen úpravcem a není dílem Shakespearovým.

159. Korunu... vrací: Zázračně polepšení vévody Frederika, podobně jako obrácení Oliverovo, se odlišuje od literárního pramene. Román *Roslinda* vrcholí bitvou mezi krály, ve které dobrý král slavně zvítězí.

190. nemám náladu: Nihilista a komentátor lidského chování Jacques se do všeobecné nápravy věcí lidských nehodí a namísto dalších sentencí uzavírá téma přístupu k životu výmluvným činem.

Páté jednání přináší rozuzlení, které vrcholí svatebním obřadem čtyř párů i zprávou o zázračném polepšení vévody Frederika. Překvapivý „návrat k přírodě“ melancholika Jacqua dává ale hře pozoruhodnou pointu a námět k přemýšlení.

EPILOG

3. chválí samo: Anglické úsloví „Good wine needs no bush“ je nahrazeno úslovím obdobného významu v češtině. Slovo „bush“ (věchýtek, vícha) označuje zelený věnec, který si vinaři věšeli na dveře svých sklípků jako odznak kvality vína a lákadlo pro zákazníky.

16. Jako že jsem žena: Překlad obměňuje větu originálu „If I were a woman“ (Kdybych byl žena) díky chvályhodné skutečnosti, že dnes na rozdíl od počátku 17. století mohou hrát Shakespearovy ženské role ženy. A právě roli Rosalindy, jedné z nejlepších dramatikových ženských postav, to navýsost svědčí.

EDIČNÍ POZNÁMKA

Originál hry je vytištěn a překlad pořízen s přihlédnutím k následujícím vydáním:

Shakespeare, William: *As You Like It* (<http://shakespeare.thefreelibrary.com>)

Shakespeare, William: *As You Like It* (New Swan Shakespeare, Longmans, 1967)

Shakespeare, William: *As You Like It* (The Arden Shakespeare, Routledge, 1991)

Shakespeare, William: *As You Like It* (The Riverside Shakespeare, 1974)

Shakespeare, William: *As You Like It* (The Signet Classic Shakespeare, New

American Library, 1963)

S ohledem na čtenáře a pro jeho snadnější orientaci v textu jsme podle uvedených vydání doplnili údaje o místu děje a scénické poznámky; vycházeli jsme z nich též při sestavení anglického glosáře a částečně z nich čerpali i pro závěrečné poznámky.

DALŠÍ LITERATURA

Chudoba, František: *Knihy o Shakespearovi* (Jan Laichter, Praha 1941)

Shakespeare, William: *Jak se vám líbí* (In *Komedie II*, SNKLHU, Praha 1959),
přeložil Josef Václav Sládek, poznámky napsal Otakar Vočadlo.

Shakespeare, William: *Jak se vám líbí* (In *Komedie II*, SNKLHU, Praha 1955),
přeložil E. A. Saudek, úvody a poznámkami opatřili E. A. Saudek
a Zdeněk Stříbrný.

Shakespeare, William: *Jak se vám líbí* (In *Dílo*, Academia, Praha 2011),
přeložil a předmluvu napsal Martin Hilský.

Stříbrný, Zdeněk: *Dějiny anglické literatury I*, (Academia, Praha 1987)

Vodák, Jindřich: *Jak se vám líbí* (In *Shakespeare*, Melantrich, 1950)

Wood, Michael: *In Search of Shakespeare* (BBC Books, London 3)

OBSAH

Předmluva	5
As You Like It	8
Jak se vám líbí?	9
Glossary	164
Poznámky	172
Ediční poznámka	180

NAKLADATELSTVÍ ROMEO

Dvojjazyčná edice děl Williama Shakespeara

HAMLET (248 Kč) 2. vydání

Překlad Jiřího Joska byl oceněn Cenou Josefa Jungmanna za nejlepší překlad vydaný v roce 1999.

ROMEO A JULIE (208 Kč), 3. vydání

MNOHO POVYKU PRO NIC (198 Kč)

ZKROCENÍ ZLÉ ŽENY (238 Kč)

KONEC DOBRÝ, VŠECHNO DOBRÉ (218 Kč)

JULIUS CAESAR (198 Kč)

KRÁL JINDŘICH VIII. (228 Kč)

TROILUS A KRESSIDA (238 Kč)

VESELÉ PANIČKY WINDSORSKÉ (228 Kč)

OTHELLO (238 Kč)

CORIOLANUS (238 Kč)

BOUŘE (198 Kč)

MACBETH (198 Kč)

KRÁL RICHARD III. (238 Kč)

ANTONIUS A KLEOPATRA (238 Kč)

TITUS ANDRONICUS (198 Kč)

SONETY (238 Kč)

VEČER TŘÍKRÁLOVÝ (198 Kč)

KRÁL LEAR (258 Kč)

SEN ČAROVNÉ NOCI (198 Kč)

BENÁTSKÝ KUPEC (198 Kč)

JAK SE VÁM LÍBÍ? (208 Kč)

Připravujeme:

KRÁL RICHARD II.

Dvojjazyčná edice děl světové klasické literatury

A. S. Puškin: EVŽEN ONĚGIN (298 Kč) 2. vydání

Překlad Milana Dvořáka byl oceněn mimořádnou tvůrčí odměnou za vynikající překlad vydaný v roce 1999.

Oscar Wilde: PORTRÉT PANA W. H. (158 Kč)

Edice světové literatury

Grigorij Kanovič: KÚZLE ZA DVA GROŠE (228 Kč)

Překlad Jany Mertinové byl oceněn mimořádnou tvůrčí odměnou za vynikající překlad vydaný v roce 2001.

Edward Albee: HRA O MANŽELSTVÍ
KOZA ANEB KDO JE SYLVIE? (208 Kč)

Gretelise Holmová: VRAŽDY NA OSTROVĚ (208 Kč)

George Eliot: MIDDLEMARCH (458 Kč)

W. Shakespeare: DVANÁCT NEJLEPŠÍCH HER 1, 2
(897 Kč)

Edice české literatury

Jiří Reichl: CESTA NAPŘÍČ MĚSTEM (158 Kč)

Jan A. Vaculík: (RE)KAPITULACE (108 Kč)

Objednávky, připomínky a návrhy posílejte na adresu:

Nakladatelství Romeo,
Pod Bání 21, 180 00 Praha 8
tel/fax: 283840193

e-mail: jiri.josek@seznam.cz

www.jirijosek.com, www.nakladatelstvi-romeo.cz

William
SHAKESPEARE

William
Shakespeare
AS YOU LIKE IT

JAK SE VÁM LÍBÍ?

Z anglického originálu *As You Like It* přeložil,
poznámkami opatřil a předmluvu napsal Jiří Josek.
Obálku navrhl Aleš Krejča.

Grafická úprava a sazba Jaroslav Hrabě.
Redakce Jana Mertinová.

Vydalo nakladatelství Romeo, Pod Bání 21, 1, Praha 8,
jako svou 37. publikaci.

Vytiskl Akcent tiskárna Vimperk, s.r.o.
Vydání první, Praha 2011

www.nakladatelstvi-romeo.cz
www.jiri josek.com